

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ÖRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félfévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	--	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A kislány kisujja.

Móricz Zsigmond rég túl van azon, hogy a tehetsége felett vitatkozzanak. Író a legjavából. Írásai az irodalom szempontjából értékek, a többi szempont vitájában a Csendőrségi Lapoknak csak nézete van, nem beleszólása. Elfogulatlanok vagyunk, megírhatjuk hát, amit akarunk.

Elbeszélést írt az egyik napilapba Móricz Zsigmond, amelynek két csendőr a főszereplője. A falusi kocsmában táncmulatság volt. A kocsmáros leánya az egyik legénnyel táncolt, a másik el akarta kérni. Nem kapta. Nádpalcájával a vetélytárs felé sújtott, de az ütés a kislány kisujját érte. A kocsmáros feljelentette a csendőröknek s a nyomozás folyamán a legény két pofont kapott az egyik csendőrtől. Kikérdezés után kiküldték az ivóba s mikor újra be akarták hívni, halva találták az ivó padlóján. Bejelentették az esetet a századosnak, aki azonnal kiment két csendőrrel s a nyomozó járőrt leszereltette és lefokozta. A nép is ellenük zúdult. Később kiderült, hogy a legény nem a csendőrpofon miatt halt meg, hanem a kocsmáros ütötte agyon bosszúból. Erre a százados a csendőröket újra felszereltette, a nép pedig most már a kocsmáros ellen fordult, ahogy a csendőrök elkísérték. Ez a novella meséje moxyoióhéjban.

A téma jó, s ahogy meg van írva: szép. Alakjai élnek, természetesekek — a két csendőr kivételével. Mert ők bizony nem sikerültek. Torzak és valószínűtlenek.

Három évvel ezelőtt Móricz Zsigmond „Forró mezők” című regényében egy „méltóságos főkapitány urat” szerepeltetett egészen sértő beállításban. Mikor ezt a rendőrség egy tagja szóvátette, azzal védekezett, hogy ő nem kortörténetet, hanem regényt ír; az ő világa álomvilág, alakjai álomalakok. „En nem voltam bankigazgató — írta —, tehát lehetetlen, hogy az általam rajzolt bankigazgató olyan valaki legyen, aki egy valóságos bank élén áll. De nem voltam orvos sem, bíró sem, jegyző sem, alispán sem, földbirtokos sem és napszámos sem. Mindezek az alakok nem kívánják, hogy valósággal élőknek tekintessenek, vagy a valóságos élet kritikájával szolgáljanak.”

Igaz, aláírjuk. És ámbár el tudjuk képzelni, hogy valaki csak előtanulmányok után ül le regényt írni, mégis belátjuk: mi lenne, ha mindenkinek csak arról lenne szabad regényt, novellát írnia, amihez ért. Nem kérnénk ebből a szakszerű irodalomból. Az írói tehetségnek legalább is olyan lényeges kelléke az elképzelőképesség, mint az írni tudás. De a képzeteknek is

határt kell, hogy szabjon — naturalisztikus írónál különösképpen — a valószerűség.

Hogy határozottabban beszéljünk: Móricz Zsigmond a többek között csendőr sem volt. Nem következik ebből, hogy ne írjon hát csendőrökről. Dehogy. Az sem következik, hogy tanulja meg a Szolgálati Utasítást egy novella kedvéért. Nevetséges lenne. Csak az következik, hogy a novelláját, ha szíve szerint megírta s ha abban olyasmi is van, amiről százszázalékos tájékozatlanságokat azért még sem illik írni, olvastassa el egy csendőrrel, bankigazgatóval, orvossal, alispánnal, földbirtokossal, hogy nem talál-e benne nagyon nagy lehetetlenséget. Mint csendőr persze és nem mint kritikus. Tapasztalatból tudjuk, milyen könnyen lehet az ilyesmin segíteni, anélkül, hogy az írás szépségén vagy az írói tekintélyen csak makulányi foltoeska is esnék.

Ebben az esetben például a csendőr megmondotta volna, hogy a csendőr nem tart vizsgálatot, hogy közcsendőrnek senkit sem neveznek, hogy a százados nem fokozhat le senkit, jegyzőkönyvet sem vesz fel, kocsmában nem szabad, de nem is lehet kikérdezni stb. Minden maradhatott volna a régiiben, mindössze néhány mondatot kellett volna másként leírni ahhoz, hogy a csendőr is élvezettel olvassa. Megérte volna.

Az író szempontjából sem célirányos, hogy éppen azoknak a véleményével ne lörödjék, akiről ír. Nem a hiúság vagy az érzékenység, hanem megint csak a valószerűség szempontjából. Az író nem fotografálhat a lencse fizikai pontosságával, de ne akarja a karikatúránkról sem elhitetni, hogy a mi húsunkból és vérünkkel való. Nincs humorosabb például az olyan katonahistóriánál, amelynek írója a legelemibb katonai alapfogalmakkal sincs tisztában. Védekezhetik-e azzal, hogy nem volt katona? Vagy mondhatja-e, ha bosszantóan lehetetlen figurái mozognak a színpadon, hogy azokat nem szabad olyanoknak látni, amilyenek, mert nem élő alakok, hanem az ő képzeletének szüleményei?

A csendőr, ha a szépirodalomban szerepel, legtöbbször megadja az árát, mert nem ismerik. Tudjuk és sajnáljuk, hogy így van, mert ami magyar érték csak van a mi falusi fajunkban, az mind összesűrűsödik a legjobbak közül is gondosan kiválogatott, állandóan tökéletesített csendőrben. Dúskálhatna benne az író, ha tudna róla. De mert nem tud, kénytelen találmányra előrangotott alakokat csendőrruhába bujtatni. Nem csoda aztán, ha lötyög is rajtuk a kölcsönkért zubbony, mint a vándortársulat borostás színlaposztó statisztáján, akit a világon mindennek lehet nevezni, csak álomalaknak nem.

Mindezt persze harag nélkül mondjuk. Először, mert nincs okunk a haragra, másodsor mert igazunk van s végül, mert igazán nem lenne érdemes még haragot is tartani a kislány kisujja miatt.

Határszolgálat — határ- védelem.

Írta: SUHAY IMRE tábornok.

(Folytatás.)

A 4. szluini határőrgyalogezred törzsének állomása Károlyváros volt.

Az 5. varasdi határőrgyalogezred törzsének állomása Körös volt.

A 6. varasd-szentgyörgyi határőrgyalogezred törzsének állomása Belovar volt.

A 7. brodi határőrgyalogezred törzsének állomása Vinkovce volt.

A 8. gradiscai határőrgyalogezred törzsének állomása Gradiska volt.

A 9. pétervárad határőrgyalogezred törzsének állomása Mitrovica volt.

A 10. (1.) báni határőrgyalogezred törzsének állomása Glina volt.

A 11. (2.) báni határőrgyalogezred törzsének állomása Petrinja volt.

A 12. német-bánati határőrgyalogezred törzsének állomása Pancsova volt.

A 13. román-bánati határőrgyalogezred törzsének állomása Karánsebes volt.

A 14. szerb-bánati határőrgyalogezred törzsének állomása Fehértemplom volt.

Az erdélyi 1. és 2. székely, az 1. és 2. román határőrezredek 1851-ben feloszlatták, illetve belőlük alakították az 5., 6., 46. és 50. seregzredek.

VIII.

A kantonrendszer bevezetése.

Az előbbieken felemlítettük, hogy Mária Terézia uralkodása alatt a polgári és katonai közigazgatás a katonai parancsnokok kezében egyesült.

1780-ban, midőn II. József, a nagy reformátor, trónra lépett, figyelme a határőrvidék lakói felé is fordult. Mária Terézia szervezte meg törvényesen a határőrvidéket s hálából, hogy annak lakossága a különböző háborúkban oly sok kitünő katonát adott hadseregének, nagy figyelmet szentelt kedvenceinek. Végrendelésében is megemlékezett róluk s a határőrezredek minden tisztje, katonája, aki 1780-ban ténylegesen szolgált, egyhavi ajándékfizetést kapott.

II. József császár szintén szívébe zárta a „Grenceket”, segíteni akart rajtuk, mielőtt azonban megkezdte reformjait, tisztán akart látni a közigazgatás hasznavehetőségét illetőleg.

A német-bánati határőrgyalogezred parancsnoka báró Geneyne ezredest bízta meg, járja be az összes kerületeket, írja le tapasztalatait és tegyen neki javaslatokat az esetleges átszervezésre vonatkozólag.

Geneyne 2 éves tanulmányútja után azt jelentette, hogy Mária Terézia újításai után is még sok dolog volna megreformálandó. A közigazgatás nem egységes, a fel fogások egészen különbözőek.

A kizsákmányolás, igazságtalan adóztatás, visszaélések, kultúrahiány voltak a főbb panaszok. Geneyne úgy látta, hogy vagy csak a kiképzéssel törődtek a tisztek, akkor a közigazgatás volt hiányos, vagy inkább

Bakterbaleset.

Írta: BARÉNYI FERENC alezredes.

Fehér lovon jött meg Márton, patyolatpalástját szelíden ráterítve a szunnyadó falura. Kővér pelyhekben, sűrűn esett a hó, dagadó, bolyhos hópárnák üledtek meg a bogárhátú zsuptetőkön. A hangtalan utcán álmosan balagott Andris bácsi; csiklandós hópihék szálltak a szemére. Hunyorgatva vizsgálta a mennyboltot, de hiába nézelődött, egy szikra csillagot sem látott a kerek széles égen. Mérgesen dünyögött. Hogyne, hiszen csődöt mond minden tudománya, ha a csillagot nem lát. Honnan a csudából tudhatná meg most, hogy hány az óra? Bosszúsan tolta feljebb a homlokába ereszkedett báránybórsüveget és gondolkozni kezdett. — Tíz óra felé járhat az idő — vélekedett s akaratosan rántott egyet a vállán, — mindegy. Aki alszik, annak mindegy és aki nem alszik, hát miért nem alszik? Szeméből kitörölte az olvadó hópelyheket s havas bajuszát kétfelé törölte. Nyelére állította az alabárdot és ráakasztotta a lámpást. Azután egy rántással előrebillentette a madzagon fityegő túlköt és teletüdőből fújt belé. Közben megfordult, hogy az alvó is hallják. Egy más után tizszer túlkölt s akkor a túlkök visszafittyent a hóna alá. Azután öblösre tátotta a száját és hosszasan elnyujtva énekelte:

Későre jár, éppen tízre,
Vigyázatok tűzre-vízre!

Amikor ezzel is megvolt, elégedetten továbbállt. A lámpást a balkezebe vette s a jobbával az alabárd nyelére támaszkodva tovább baktatott a havas éjszakában. Amint ment, mendegélt a sötétben, egyszerre csak nekiütdött valaminek. Ha nem lett volna suba rajta, jól megütötte

Csendőrélet...

Tavaszi napsütés, madárdal, langymeleg...
Az utca porában két játszó kisgyerek.
Pogácsát gyurdalnak pufók kis kezükkel,
Az arcuk tele van csattanó étellel.
Két csendőr megy arra,
Libegő tollukra
Rásüt a napsugár.
A két gyerek feláll
S egyszerre ragyogják a lelkes kis szemek:
„Hogyha megnövök majd, én is csendőr leszek!”
Hüvös az ég alja. Az eső meg ömlik.
Tanyák kuckóiba mindenki bebúvik.
Vidáman tréfálnak, füstöt karikáznak,
Világ folyásáról nagybölcseknél vitáznak.
S egy járőr fáradtan,
Esőtől ázottan,
Dülöút mély sarán
Igyekszik szaporán.
„Csendőrnek se mennék!...” ezt mondja az egyik.
S a kemence mellől rábólint mindenik.

Boga Görög tiszthelyettes (Apátfalva).

utóbbival foglalkoztak egyes parancsnokok, akkor meg a fegyveres szolgálat szenvedett.

Ő tehát azt javasolta, válasszák el a fegyveres szolgálatot a közigazgatástól. Vagyis az ezredparancsnokság mellett még az önálló közigazgatási szerv, a Canton szervezendő.

II. Józsefnek megtetszett ez a javaslat, de először ki akarta tapasztalni s azért elrendelte, hogy br. Geineyne próbálja ezt ki saját ezredén. 1784-ben a csajkás zászlóaljnál is bevezették ezt a módszert.

1785-ben kellett volna ezt az új szervezést bevezetni, azonban a szlapon határőrvidék parancsnoka, gr. Colloredo élesen állást foglalt ellene. Gróf Hadik tábornagy elnöklete alatt összeült a „Hofkriegsrat” Bécsben s hosszas viták és tanácskozások után elhatározták a katonai parancsnok hatáskörének elválasztását a közigazgatástól.

Az új rend azután 1787 február 14-én lépett életbe. Eszerint az ezredparancsnok dolga tisztán a katonai szolgálat, a kiképzés vezetése volt. A rendes őrszolgálaton kívül az ezredek évente kétszer 14—14 napra voltak gyakorlótáborokban összpontosítandók. Azonkívül a századokon belül minden második vasárnap tartottak céllovészetet, katonai kiképzést (inkább csak a formai részét), ellenben minden lakos a katonai szolgálaton kívül évente 18 napi robotra volt kötelezve.

A közigazgatást teljesen elválasztották, ezt a Canton végezte, melynek élén egy külön törzstiszt állt, a Canton ismét körletekre, járásokra, községekre tagozódott.

1791-ben kellett az új reformról jelentést tenni. Általában véve elvetendőnek tartották az újítást, nem

Jellasicz bán 1848-iki hadjáratának katonái. (Egykorú bécsi metszet után.) Baloldalt tipikus horvát-szerb határőr, hiányos felszereléssel és „rekvirált” élelemmel. Középen a határőrvidéki ezredek III—V. zászlóaljának embere. Felszerelése és ruházata hiányos, csak a fegyverzete teljes. (Tudvalevően csak a határvidéki ezredek I. és II. zászlóaljai voltak, mint tábori alakulatok felszerelve, de ezek Olaszországban voltak.) A jobboldali „katona” úgynevezett „populace” (népfelkelő).

vált be, surlódásokra adott okot stb., stb. Br. Bajalics ezredes-dandárparancsnok új tervezetet dolgozott ki, mely szerint az adminisztratív szolgálatot külön gazdaszat-közigazgatási tisztek lássák el, kik azonban az ezredparancsnoknak alá legyenek rendelve.

II. Lipót király és az udvari haditanács azonban nem értettek egyet utóbbi tervvel, megpróbálták bizonyos

volna a hasát. Kacsaringós káromkodással könnyített hirtelen haragján és a szeme fölé emelte a lámpást, hogy jobban lásson.

Két szekér vesztegelt a kocsmá előtt. A pokróccal betakart lovak lehorgasztott fejjel szunyókáltak. Andris bácsi rosszalóan csóválta meg a fejét.

— Ejnye, ejnye, ezek a mártónapi vásárosok. Ész nem árulnak a vásárba, annyi szent. Hebehurgya, könynyelmű népség; ennyi drága holmit őrizetlenül hagynak, míg a kocsmában italoznak. Igaz, hogy cudar hideg van — dűnyögte megszelídülten. — Nagyon fázhattak és betértek a kocsmába melegedni. Sebaj no, mert az Andris szeme mindent meglát. Majd vigyáz a szekerekre, amíg odabent iddognak. Ez a kötelesség, megőrizni a más holmiját. Szívesen no, kijár egy ital bor érte.

Csodálatos, tüzes ital a bor, már a rá gondolástól is egészen melege lett Andris bácsinak. Jókedvvel szöszmötölt a szekerek körül s kíváncsian turkált a sok vásáros holmi között. — Hadd lám, mi mindent visznek a vásárosok, mert hát nem lehessen tudni. Nem jó madár, mely éjszaka jár. — Amint végigmatatta a sok mindenféle csomagot, gémberedett keze a saroglyában valami kemény, szőrös holmiba akadt. Kevés híja, hogy el nem rikkantotta magát.

— Kulacs!

Állapította meg feltörő örömmel. Nagy igyekezettel neki látott, hogy a csikóbőrös kulacsot a sok holmi közül kihuzgálja. De sehogy se ment, beleakadt valami istráng-csomóba. Andris bácsit — mint vadászt a szenvedélye — most már hajtotta valami. Bár a nehéz suba lefelé húzta, nehezen, de mégis felkecmertgett subástól a szekérre s lehepent a saroglyába. A lámpást az ölébe tette s az alabárdot nyelével a két külső löcsre akasztotta. A lámpás

megbillent és kialudt. — Sebaj, nem kell ehhez lámpás.

Szuszogva turkált mindkét kezével a szorosra gyömöszölt holmi között, míg végre sikerült a kulacsot előkotorni. Reszketve csóválta meg a kulacsot, hogy kotyog-e?

— Kotyog, kotyog! — ujjongott és sietve csavarta ki a dugót. Beleszagolt a kulacsba.

— Ejha! Törköly!

Hamar beszopta a kulacs száját és behúnyta a szemét. Jó hosszú kortyintott, egyet, kettőt, no még egyet. Inyesen csettintett a nyelvével:

— Ez aztán ital!

Mintha parázs nyargalna az erein végig, süttö meleg járta át minden tagját. Jólakottan megtörülte a száját s eltűnődve dugaszolta be a kulacsot. — Ne menjen ki a lelke.

Ahogy bóbiskolva elgondolkozott, hirtelen lelkiismeret-furdalása támadt. — Mit szólnak majd a vásárosok, ha megtudják, hogy megdézsmálta a kulacsot. Nagy szégyen, ha a bakter lopja meg a vásárosokat. Talán nem is adnak boritalt sem. — Keserű megbánással tette vissza a kulacsot a helyére. Azután pipára gyujtott. Mindig is jól ízlett a pipa, de arra a kitűnő törkölyre különösen jólesett. Nagy élvezettel pöfékelt; lassan-lassan megnyugodva fujdogálta a fehér füstöt a fekete éjszakába. Inyét csiklandozta a zamatos dohányfüst s a toroka megint csak megszomjazott egy korty pálinkára.

— Krisztus koporsóját sem őrizték ingyen — nyugtatta meg ágaskodó lelkiismeretét és a kulacs után nyúlt. Vígán kortyolgatott, pipálgatott s egyszer csak azon vette magát észre, hogy a pipa kiégett. — Sebaj, csak a kulacsban legyen. — Nem törődött már Andris bácsi a pipával, se az egész világgal, megölelve a kulacsot, jól belevetette magát a subába és boldogan elszunnyadt a saroglyában.

könnyítésekkel és változtatásokkal megtartani. Azonban oly nehézségek merültek fel, hogy 1800-ban a Canton-rendszer felfüggesztették s nagyjában elfogadták Bajalics ezredes tervezetét. Ennek lényege az volt, hogy az ezredparancsnoknak volt alárendelve a gazdasági tiszt, aki a közigazgatást vezette. Minden századnál négy tiszt tett szolgálatot, kik közül az egyik a közigazgatási teendőket végezte el. Ez a tiszt a két tábori zászlóalj elvonulása után is visszamaradt s úgy látta el szolgálatát.

*

Az osztrák hadsereg nagy reformere, Károly főherceg is foglalkozott a határőrvidék ügyeivel. Az ő kívánságára 1807-ben új státust adtak ki, mely röviden abban egyesesedett ki, hogy a katonák tulajdonjogait szabályozta, a családi házakat s birtokot nem lehetett eladni, ellenben a tisztek csak lakóházat és 1 hold földet vehettek pénzért. A tiszt-birtokosok viselkedése állandó panaszra adott okot s ezért korlátozták az ingatlan-szerzést.

Katonailag fontos volt, hogy pontosan szabályozta a kiképzést. Az újoncot októbertől márciusig kellett egyes kiképzésben részesíteni, tavasszal és ősszel minden évben századgyakorlatok tartandók, minden 3—4. évben ezredösszpontosítás gyakorlótáborokban. Különben normális viszonyok között csak annyi ember tartandó fegyverben, amennyi a rendes belső- és határszolgálat elvégzésére szükséges.

Újból szabályozták az egyenruha és élelmezés kérdését is.

A határőrezred 2 zászlóaljra tagozódott, 6—6 századdal. Az ezred létszáma, beleszámítva 50—50 tüzért és 48—48 főnyi törzssztagot, 2.570 fő. A század létszáma,

Mire a vásárosok a kocsmából kijöttek, már se nem láttott, se nem hallott, úgy aludt, mint a duda.

A pityókos vásárosok nem vették észre, hogy míg a kocsmában időztek, számban és súlyban meggyarapodtak. Erről borgőzös gazdáik mellett inkább a lovak vehettek volna tudomást, de ezek is álmosan tekintettek hátra a szekérre szállókra, olyan fásult pofával, hogy nekik igazán minógy, csak már egyszer megindulhassanak. A vásárosok ügyel-bajjal felkapaszkodtak a szekérre és fázósan bebukkolódzva elhajtottak. A gyeplőt a lőcsre hurkolták s italos fejjel bóbiskálva szunyókáltak a bakon. A lovak csak a friss hóba vágott kerécsapást nézték és fáradtan poroszkáltak hazafelé.

A harmadik faluban a piac sarkán megálltak a kocsmák előtt. A rudas felnyerített. A vásárosok felriadtak s ködös szemmel néztek körül. Amint a kocsmacégért megpillantották, szó nélkül ugráltak le a szekerekről s betértek a kocsmába melegedni.

Ezalatt Andris bácsi is kialudta mómorát és lassacskán ébredezni kezdett. Álmosan pislogott ki a suba alól. Fátyolos szemmel nézte a himbálódzó kocsmacégért, amelyik éppen olyan volt, mint a sáripócsi kocsmáé. Megrovón csóváltatta a fejét.

— A vásáros torka, meg a barátzsák nehezen telik meg. Feneketlen a torkuk, mint a szabógyűszű, még most is odabent isznak a kocsmában, — dörmögte s cihelődni kezdett a saroglyából. Pedig sokat alhatott azalatt; vajjon mennyit. Aludt talán egy órát, ha nem többet. Mennyi lehet? Talán tizenegy óra. Az ám, ki kell kiáltani az órát. A kötelesség, kötelesség, — motyogta és búcsúzóul még egy jót húzott a kulacsból. Nehezen, szuszogva kászolódtott le a szekérről és a jobbkezebe vette a lámpást meg az alabárdot. A szekerek elé lépett s a balkezevel elkapta a hátra-

beleszámítva a 26 lövészt, 206 fő. Az erdélyi ezredek századai 30 fővel gyengébbek voltak.

A 36 kékly huszárezred állománya 8 század, á: 162 fő.

Az illetékek különben ugyanolyanok voltak, mint a sorcsapatoknál.

Háború esetén minden ezred egy tartalékszázalóaljat állított fel 6 századdal, á: 180 fő.

Végül még a megmaradó fegyverképes lakosságból a helyi zászlóaljat alakították meg. A tábori alakulatok pótlásukat a tartalékszázalóaljtól, utóbbi pedig a helyi zászlóaljtól kapta. Utóbbi két zászlóalj legénysége vásár- és ünnepnap tartotta kiképzési gyakorlatait, Cordon szolgálatba azonban nem volt vezényelhető.

Mint új alakulat, felemlítendő a „szerezsánok”, 200—200 főnyi szerezsán volt a négy károlyvárosi és két báni ezred állományában. Ezek külön kiválasztott ügyes és megbízható emberek voltak.

Károly főherceg ezen új szabályzata által valamennyi határőrezred egyesített szervezést kapott.

Ez a szervezés maradt meg 1850-ig, lényege az volt, bár elsősorban a katonai szervezésre fektették a fősúlyt, számoltak a lakosság érdekeivel, annak jólétével és boldogulásával.

IX.

A határőrvidék 1809—1850-ig.

Tudvalévöleg 1809-ben a wagrami csata után a monarchia kénytelen volt Napoleonnal a bécsi békét megkötöni, (1809 okt. 14.), melynek értelmében Horvátországnak egy jó része s így a négy károlyvárosi és két báni ezred kiegészítő területei is Franciaország fennhatósága alá kerültek.

fityegő túlköt. Tizenegyszer túlköt s azután rákezde recsegő hangon:

*Tizenegyét ütött az óra,
Nem pediglen tizet,
Eridj, nézd meg a toronyba,
Hogyha el nem hiszed.*

Szinte még be sem fejezte a mondókáját, amikor a tulsó oldalon épp olyan recsegőn felhangzott:

*Alhattok még egyet-kettőt,
Most ütött csak tizenkettőt.*

Andris bácsi lába gyökeret vert a hóba. Álmélkodva meresztette a szemét, nem tudta, hogy ébren van-e vagy álmodik. Közben elállt a havazás s ekkor látta, hogy az utca tulsó oldalán áll valaki. Akárcsak tükörbe nézett volna, mintha csak magamagát látná a szembenálló alabárdos, subás alakban. Az is törülgette a szemét, hátha káprázik. Úgy nézte Andris bácsit, mint a csudát. Eleinte némán meredtek egymásra, aztán lassan közelebb bátorkodtak. Óvatosan közeledtek egymáshoz. Andris bácsi hirtelen megállt és nagyot kiáltott.

— Hé!

— Hó! — Felelte a másik bátortalanul és tétován megállt.

— Mit kiabál kend! — Szólt rá Andris bácsi nekibátorodva.

— Kend kiabál, nem én. — Feleselt a másik.

— De kend kornyikált az elébb...

— Kikiáltottam a tizenkettőt, — válaszolt amaz és gúnyosan hozzáfűzte — mert tizenkettő ám az óra, nem pediglen tizenegy.

— Aztán mi gondja vele!?

Napoleonnak megtetszett a határőrvidék katonai szervezete s a maga teljes egészében meghagyta azt. Első dolga volt, hogy minden határőrvidéki ezredből néhány tisztet és altisztet francia csapatokhoz vezényelt, hogy ott megtanulják a francia szabályzatokat s beleéljék magukat a napoleoni hadsereg szellemébe. 1810-ben pedig 200 ifjút, — tisztek és altisztek fiait — a francia katonaiskolákban (Flèche, Beaupreau, Fontainebleau, Ct. Cyr) helyeztek el. A horvát határőrezredek „illyr vadászrezredek” lettek és világoskék egyenruhát kaptak. 1810-ben Károlyvárosban francia iskolát állítottak fel s ott nevelték a fiúk egy részét — francia tiszté.

1811-ben Napoleon Párisban megszemlélte az 1. és 3. illyr vadászrezredet és meglepedése jeléül az ifjú gárda mintájára szabták az egyenruhájukat, — ami a francia császári hadseregben nagy kitüntetés volt.

1813-ban Károlyvárosban egy huszárezredet is felállítanak, melyet Dél-Franciaországba szállítottak, de legénységének nagy része átszökött az osztrákokhoz.

Különben, már 1809-ben is a határőrvidék lakosainak egy része nem tette le a francia hűség esküt, hanem a monarchiába vándorolt át. (Pl.: 4000 fő a Likából a Bánátban telepedett meg.)

Felemlítendő, hogy a francia megszállás alatt a határőrezredek úthálózatát egészen Dalmáciáig, kitűnő katonai műutak építésével kibővítették. Ezek még ma is kitűnő állapotban vannak.

Midőn 1812-ben Ausztriának Napoleon oroszországi hadjáratához segédcapatokat kellett kiállítani, Schwarzenberg herceg hadtestében a két varasdi ezrednek 1—1, továbbá a bródi és gradiskai ezred 1—1 zászlóalja is részt-

vett. A két utolsó azonban Galiciában maradt. A négy zászlóaljból azonban csak töredékek maradtak meg, a zöme elpusztult, megfagyott.

Az illyr-vadászoktól az 1. és 3. ezred vett részt Napoleon hadjáratában.

Ezen horvát csapatok többször kitüntették magukat, így pl. a 3. ezred 1812 november 26-án egy ellentámadással Corbineau tábornok hadtestének visszavonulását lehetővé tette, de 14 tisztet és 700 embert vesztett. A Berzinán való átkelés óta már nem voltak meg a katonai egységek s mindkét ezredből 450—500 ember került vissza, a többi ott vesztett.

1813. és 1814-ben is minden harctéren ott találjuk a határőrvidék zászlóaljait. Érdekes, hogy a lipcsei csatában azonban még az illyr-ezredek roncsaiból alakított horvát csapatok francia kötelékben küzdöttek, saját testvéreik ellen.

1814. és 1822-ben újból összeírják a határőrvidék lakosságát. Ezen időtől fogva minden 5 évben számlálják meg a népet és pontosan szabályozzák, kik szolgálhatnak fegyverrel, kik alkalmazhatók segédszolgálatra.

A 17—50 éves férfiak elvileg a tábori zászlóaljak kötelékébe tartoztak. A „helyi szolgálatot” háborúban az 50—60 éves emberek és a kisebb testi fogyatkozásban szenvedők látták el.

Felsorolták, kik pótolhatatlanok — vagyis kiknek kell otthon maradniok, hivatásuk, állásuknál fogva. Úgy a katolikus, mint a görög keleti és protestáns lelkészek, illetve családtagjaik nagy kedvezményekben részesültek.

1835-ben szabályozták újból és pontosan a szerezésnek köteleit a kordonszolgálatban. Ezeket a határszol-

— A gondom a hivatalom...

— Miért nem alszik ilyenkor, mint más tisztességes ember? — Förmedt rá Andris bácsi. Önérzettől dagadó hangon felelt a másik.

— Én hivatalos személy vagyok.

Andris bácsi azonban figyelemre se méltatta a hangsúlyozottan bementett hivatalos minőséget, erélyesen folytatta a számonkérést.

— Mit csavarog kend itt éjnek éjszakáján!?

— Nem csavargok. — Háborodott fel a másik, — hivatalomat csinálom, a falut járom. — Jelentette ki fontoskodóan és most aztán ő állt az erdő felől:

— De kend mit keres itt!?

— Hejnye a kiskésit... — fortyant fel Andris bácsi és érezte, mint melegszik a fületöve a feltörő méregtől. — Hogy én mit keresek itt!? Azt a begyepesedett tökféjét kendnek. Hát nem látja, hogy én vagyok a bakter!?

Erre a másikban forrt fel a hirtelen harag:

— Ki a bakter!?

— Én! — erősködött igazsága hitében Andris bácsi.

— Fenét! — tört ki a felháborodás a másiktól. — Én vagyok a bakter. Tágíts innen hitvány, mert kiporolom a subádat — és a nagyobb hatás kedvéért fenyegetően emelte fel az alabárdot.

— Hejnye a teremtsit! — sziszegte Andris bácsi a foga között. — De most elviszlek a falu házára.

— El én téged! — rivalt rá a másik és alabárdjával Andris bácsi felé sujtott. Csak a báránybörsüveg vastagságának köszönhetette Andris bácsi, hogy nem a feje érezte meg az ütést. De most aztán már ő sem volt rest, a hóba dobta a lámpást és két kézre kapta az alabárdot. Hajrá neki! Dühösen összeakaszkodtak, veszekedve-verekeedve ki-méletlenül döngették egymást.

— Ki itt a bakter, te sehonnai!?

— Én vagyok, te ágrólszakadt!

— Ez Sáripócs, az én falum!

— Nem Sáripócs, hanem Pócsegeres!

Mielőtt Andris bácsi felelhetett volna, megszakadt a felhőkárpit és a holdvilág kerek képe vigyorogva nevetett le az égről a két hajbakapott bakterre. Andris bácsi meghökkenve nézett körül és lankadtan engedte el gyanakvó ellenfelét.

Az ám, ez nem az ő faluja. Lehet ez Pócsegeres vagy akármilyen, annyi bizonyos, hogy nem Sáripócs. Lassan szedte össze a gondolatait; gondolkodóba esve hajtotta le a fejét.

— A kulacs. — Jött feléje zavaros gondolathullámocon. — Az ám, a kulacs, ez az oka mindennek. Most már ráeszmélt, hogy hogyan is eshetett meg vele ez a dolog. Hát úgy kellett legyen, hogy szépen elaludt a kulacs mellett és amikor a vásárosok kijöttek a kocsmából, elhajtottak vele Pócsegeresre. Itt aztán megint betértek a kocsmába, ő meg felébredt és azt hitte, hogy Sáripócs van.

— Ejnye, ejnye, dörmögte Andris bácsi restelkedve. Szégyenkezve pislantott az egeresi bakterra, aki még mindig kétkézzre fogta az alabárdot s kihívóan nézte, hogy mi lesz hát? Andris bácsi bűnnek engedte a fejét, csípte már a dér az orrát. Zavartan hümmögött, hímezett-hámozott, nem tudta, hogy mitévő legyen.

— Na! — sürgette a másik türelmetlenül. Andris bácsi kényszeredetten megszólalt.

— Tegye le. — Mondta a még mindig fenyegető alabárdra intve s békülésre nyujtotta a kezét. — Társak vagyunk. Én a sáripócsi bakter vagyok.

Amaz félkezére támasztotta az alabárdot, de még el-lenségesen gunyoros hangon kérdezte:

gálatot ellátó legénységből választották ki, mint a legmegbízhatóbbakat és legügyesebbeket. Ők részben a mai értelemben vett tábori csendőri szolgálatot is ellátták a kordon mögött. A főhadiszállásokon, mint elitecsapat a törzsszázad és csendőrszolgálatot végeztek 1848—49-ben Radetzky, Jellasics stb. főhadiszállásán. Ügyes lövészek, elszánt fickók voltak ezek a „vörös köpenyesek”, akár Trenk pandurjai, de a hírük is meglehetősen rossz volt a rekvirálás, erőszakoskodások terén.

Egyrésztük lovasítva volt; fegyverzetük puská, 2 pisztoly és a handzsár.

1838-ban egy új illyr-bánáti zászlóaljbat állítanak fel, mivel a 13. ezrednek túlnagy volt a kiterjedése; ebből a zászlóaljból alakui azután 1845-ben az „illyr-bánáti” 18. ezred.

X.

A határörvidék szerepe 1848/49-ben.

1925. óta kezdődik a nemzetiségi, különösen a pánszláv eszme fellángolása hazánkban. E tanulmányom keretében csak az „illyrizmus”-sal és a pánszláv mozgalommal akarok foglalkozni. A határörvidék, mint tudjuk, túlnyomó részben szerb lakossága, már katonai szerveztségénél és fegyelmeztségénél fogva sokáig ellentállt ezen mozgalomnak, vagy jobban mondva, a „császárhűségben” nevelve, passzíven viselkedett. Az ókorban illyreknek nevezték a Balkán északnyugati részében lakó népeket. 1000 év után a bécsi udvarban a bürokrácia hivatalos nyelvben tűnik fel az illyr szó.

Igy hívták az 1690-ben bevándorolt görög nem egyesült vallású szerbeket. Napoleon „Illyria”-nak nevezte a

monarchiától 1809-ben elragadott délszláv tartományokat. 1816-ban azután Ausztria a maga történelmi rövidlátásában délszláv tartományaiából (Karinthia, Krajna, Istria, továbbá Trieszt, Görz és a tengerpart vidékéből) megszervezte az „Illyr királyságot”. Azonban 1822-ben Horvátországnak a Száva jobbpartján fekvő részeit és a magyar tengerpart vidékét ismét visszacsatolták a magyar országhoz. A délszlávok így tulajdonképpen hivatalosan megszerveztettek külön állammá az osztrák államban. Ezt a körülményt D' Gaj Ljudevit horvát költő alapul vette egy új délszláv nemzetiségi politikai mozgalomnak, melyet ő „nagy Illyr”-nek nevezett. Célja volt a mai Jugoszlávia népein kívül még a bolgárokat is egy egységes nemzetté összekovácsolni.

A mozgalom 1835-ben erősebb lett, de ekkor még inkább horvátnak volt mondható, nemsokára azonban a szerb tájszólást vette írásainak alapjául. A mozgalom — mely eredetileg népies-irodalmi volt, mindinkább politikaivá vált.

Sajtója és a „Srbska Matica” egyesület tevékenysége révén a mozgalomnak (melynek Pesten is egy erős fiókja ténykedett. (lásd Seaton Watson „jogosult” vádjait!) azonban már 1840 felé erős politikai befolyása is volt. Magyar részről aggodalommal figyelték ezen mozgalmat, de még a szerbek és horvátok körében is nagyon megoszlottak a vélemények, mert nem akarták a latin, illetve a cirill írást, a nyelvi sajtóságokat, főleg azonban a vallást feladni, úgy hogy 1842-ben Zágrábban véres zavargásokra került emiatt a sor. 1843-ban Bécsben az illyr mozgalmat betiltották.

A helyzet elmérgesítéséhez hozzájárult a magyar országgyűlés törvénytervezete a magyar nyelv hivatalos jellegét illetőleg; erre Zágrábban már komolyabb zavargások

— Hát akkor aztán, mit keres kend minálunk Pócsgeresen?

— Elmondom. — Felelte Andris bácsi csillapítóan és lassan előkotorta a suba alól a dohányzacskót. Nem sietett, mert hát mi tagadás, fázott a szennyese kitergetésétől. A másik nyugtalanul pillogott, de Andris bácsi szelíden türtőztette. Elmondom no. Hogyan mondanám. Elmondom hát. De előbb gyujtsunk rá. — Lassan, körülményesen oldotta ki a dohányzacskó száját és odakinálta az egeresi bakternek. — Jófajta. Finom keverék. Magam vágtam és kevertem.

Az egeresi bakter gyanakodón mérte végig Andris bácsit, de úgy látszik, nem kapott rajta semmi kivetnivalót, mert már békülékenyen szólt.

— Jól van no.

Megtömték a pipákat és rágyujtottak. Pipaszó mellett könnyebben lehet az ilyesmit elintézni.

— Hát úgy volt, hogy a falut jártam — kezdte Andris bácsi a gyónást — s a kocsmá előtt gazdátlan szekereket láttam. Megnéztem közelebbről, kitapogattam a holmit. Mártonnap vasárosok voltak. Betértek a kocsmába melegedni. Hogy hiba ne essék — gondoltam — megőrzöm, amíg kijönnek. Fáradt is voltam, felültem a szekérré. Aztán hát nő — elnyomott az álom. Amíg aludtam, úgy kell legyen, elhajtottak velem a cudarok.

— Aztán!?

— Aztán? Aztán itt ébredtem. Kocsmá előtt állt a szekér, azt hittem, hogy a sáripócsi kocsmá. Hát így volt. — fejezte be kínos gyónását Andris bácsi és zavartan nyomkodta le a pipából felpúposodó dohányt. — Megeshet az akárkivel — tette hozzá mentegetődzve és az egeresi bakterre sandított, vajjon mit szól hozzá. Az egyelőre válaszatlanul hagyta Andris bácsi megjegyzését, kajánul gondol-

kodva, hadd kínlódjék. Fontoskodva hümmögött, végül nagysokára mégis nyilatkozott:

— Meg.

Andris bácsinak majd kiugrott a szíve, olyan jól esett, hogy nem nevette ki. Barátságosan rázta meg az egeresi bakter kezét.

— Isten áldja meg!

— Hová?

— Haza sietek, hogy pirkadás előtt Sáripócsra érjek. Az egeresi bakter bólintott s kezét szorított.

— Aztán úgy-e, nem mondja meg senkinek? — kérdezte Andris bácsi és várakozóan nézett az egeresi bakterre, de az ismét megvárakoztatta a válasszal. Rendületlen nyugalommal egykedvűen szívta a pipáját s elgondolkodott. — Hát nem tudni mitől jó — ötlött az eszébe —, nem lehessen tudni, de talán mégis csak okosabb jobban lenni a sáripócsi bakterrel. — Eszerint határozott:

— Nem szólok. — Mondta kurtán.

Andris bácsi nagyon megörült. Boldogan dugta a pipáját a csizmája szárába s indult hazafelé. Indulóban még odahajolt az egeresi bakterhez és huncutul a szekerek felé hunyorított.

— Amott a második szekéren a saroglyában van a kulacs a törkölyvel. Van még benne jócskán.

Az egeresi bakter szemé felcsillant és megértően mosolygott össze Andris bácsi nevető tekintetével. Jelentősen hangsúlyozva mondotta:

— Egészségére!

— Adjisten! No én meg igyekszek haza Sáripócsra, hogy ha a csendőrök jönnek, helybe találjanak. Isten áldja meg! — köszönt el Andris bácsi és a vállára kapva az alabárdot, szedte a lábát, hogy még sötétben érjen Sáripócsra s meg ne tudja a faluja, mekkora csúfság esett rajta.

Horvát határezredbeli gyalogos és szerezsán lovas 1848—49-ben Olaszországban, gróf Radetzky tábornagy seregében.

törtek ki az illyr párt bujtogatására, melyet végül is a katonaság segítségével fojtanak vérbe.

Ezáltal a magyar és horvát ifjúság közt a helyzet kiéleződik s a magyarelles mozgalom a határörvidék szerb, tehát illyr érzelmű lakossága közt is lassan, de általánosan tért hódít.

A szerbek nem akartak a horvátokkal egyesülni, hanem a katonai határörvidék szerb jellegét, nemzetiségét óhajtották megtartani s e célra egy széles autonómiával rendelkező külön tartományt, a szerb „vojvodinát” (bán-ság) gondolták kihasítani.

(Folytatjuk.)

Helyszínen talált lőfegyver és lőszer megvizsgálása.

Írta: PRETTENHOFFER ANDOR százados.

Bár lőfegyvert tartani és viselni csak rendőrhatósági engedéllyel szabad, mégis sokan tartanak maguknál engedély nélkül lőfegyvert, főleg forgó- vagy önműködő (ismétlő) pisztolyt. Ez a magyarázata annak, hogy a lőfegyverrel elkövetett bűncselekmények száma olyan nagy.

A háború alatt, de különösen az utána következő zavaros időkben könnyű volt lőfegyverhez jutni s bár a lőfegyverek beszolgáltatása több ízben is elrendeltetett, még sok van illetéktelenek birtokában.

Mivel sok bűncselekménynél, ha nem lőfegyverrel követték is el, a lőfegyvernek mégis szerepe van vagy lehet, szükséges, hogy a csendőr a helyszínen talált lőfegyver és lőszer szakszerű megvizsgálásához is értsen. Ehhez a fegyver- és lőszervizsgálathoz óhajtok itt a nyomozó csendőröknek támpontot nyújtani.

Csak a rövidesövű lőfegyverekre, a forgópisztolyokra

(revolver) és az önműködő (ismétlő) pisztolyokra szándékozom kiterjeszkedni, mint olyan fegyverekre, melyeknek a bűncselekmények elkövetésénél túlnyomó, de mindenestre nagyobb szerep jut, mint a puskának.

Az első, amit minden helyszíni szemlénél, tehát itt is szem előtt kell tartani az, hogy a fegyvert addig, míg annak pontos feltalálási helyzete nincs rögzítve, nem mozdítjuk el a helyéről. A helyzet rögzítése történhetik lerajzolással vagy fényképezéssel, de mindenesetre úgy, hogy a rajzból vagy fényképből a méreteket is megállapíthassuk. Ha a helyzetet rögzítettük, óvatosan hozzányúlhatunk a fegyverhez, de lehetőleg olyan helyen fogjuk meg, ahol azt rendszerint nem szokták megfogni, azért, hogy az esetleg rajta levő ujjnyomokat ne semmisítsük meg. Arra meg talán felesleges is a figyelmet felhívni, hogy a pisztolyt úgy tartsuk, hogy az véletlen elsülés esetén senkiben kárt ne tehessen, tehát a csőtorkolat vagy a földre, vagy felfelé nézzen.

A következő teendő: meggyőződni arról, hogy a pisztoly lövésre kész állapotban találtatott-e, vagyis hogy a tár be van-e tolva. Ezután a tárt óvatosan kivehetjük és megolvassuk, hogy abban hány töltény van. E célból azonban a töltényeket ne vegyük ki a tárból, mert a tölténytár 2 oldalán lyukak vannak, melyeken keresztül a töltényeket megolvashatjuk.

Ezután azt kell megvizsgálni, hogy a töltényürben van-e töltény. Ezt úgy eszközöljük, hogy a zárházat óvatosan hátrahúzzuk, de csak addig, míg a töltényüre tekinthetünk s megláthatjuk, hogy van-e benne töltény, vagy nincs.

Fontos annak a megállapítása is, hogy ha a pisztoly meg volt töltve, az ütőrugó is meg volt-e feszítve? Ezt, ha lehet, szakértővel állapíttassuk meg, ha nem lehet, magunk is meggyőződhetünk róla úgy, hogy a zárházat óvatosan teljesen hátrahúzzuk. Ilyenkor a töltény a töltényürből ki fog esni. A hátrahúzás nagyon óvatosan történjék s közben figyeljük, hogy a teljes hátrahúzás közben egy bizonyos ponton éreztünk-e rugós ellenállást s hallottunk-e kis kattanást. Ha igen, ez azt jelenti, hogy bár a pisztoly meg volt töltve, az ütőrugó fesztelen volt s csak a kattanáskor feszült meg. A pisztoly tehát nem volt tüzkész. Annak a megállapítása, hogy a pisztoly a találás alkalmával tüzkész volt-e, a bűnügy későbbi lefolyására nagyon fontos, néha döntő fontosságú lehet.

Ha a töltény a töltényürből kiesett, vizsgáljuk meg azt is. Ha a töltény éles s az ütőszeg meg volt feszítve, akkor a pisztoly lökés volt. Ha a töltény éles s ha a csappantyún ütőszeg nyoma látszik, akkor elcsentés volt s a pisztoly működése megakadt. Ilyenkor az ütőszeg is rendesen fesztelen állapotban van, a pisztoly nem lökés. Előfordulhat az is, hogy a töltényürben — Frommer-pisztolynál gyakrabban a kivető nyílásban — az üres hüvely megakad.

Azt a töltényt, amit a töltényürből vettünk ki, tegyük borítékba s a borítékon jelöljük meg, hogy „A töltényürben talált töltény”.

Azokban az esetekben, mikor az öngyilkosság esete nem kétségtelen, a pisztolyt ujjnyomatokra is megvizsgáljuk, ügyeljünk azonban arra, hogy az argentorát csak azokra a helyekre kerüljön, ahol az ujjnyom feltalálása valószínű, tehát se a csöbe, se a pisztoly más belső részébe ne kerüljön. Ez a vizsgálat a többi vizsgálatokat meg kell, hogy előzze.

A cső belsejét is vizsgáljuk meg, már amennyire kívülről megtehetjük, anélkül, hogy a pisztolyt szétszednők. Nézzük meg, hogy nincsenek-e a csőben idegen anyagok,

pl. por, vagy más apró szemcsék. Ha ilyeneket találunk, őrizzük meg, mert a szakértő belőlük a pisztoly viselőjére következtetéseket vonhat le (Mikroszkop!).

Fontos annak a megállapítása is, hogy a pisztolyból löttek-e. Ezt füstös löporral töltött töltényeknél nem nehéz megállapítani, mert a csőben és a csőtorkolat környékén a füst nyomai láthatók, de gyérfüstű löporral töltött töltényeknél már nehezebb a megállapítás. Itt is maradhatnak azonban vissza löporszemcsék a csőben és a töltényürben s a csőtorkolatnál is láthatunk gyenge füstnyomot, ennek a kérdésnek a tisztázása azonban már a fegyverszakértő feladata.

Lőfegyverrel elkövetett bűncselekmény színhelyén sok esetben nem fogjuk a lőfegyvert megtalálni, hanem legfeljebb csak a töltényhüvelyt. Ha a lövés ismétlőpisztollyal történt, a hüvelyt majdnem mindig megtaláljuk, mert a pisztoly azt a lövés után messzire kivetíti s a tettesnek rendszerint nincs ideje megkeresni, de nem is fordít rá nagy gondot, hogy magával vigye. A legtöbb ismétlőpisztoly a hüvelyt jobbra veti ki, de van, amelyik felfelé vagy balra. A hüvelyt igyekezzünk előkeríteni, mert abból fontos adatokat lehet megállapítani, a pisztoly gyártmányára vonatkozólag.

Különösen Németországban folytatnak beható kísérleteket arra vonatkozólag, hogy a talált hüvelyből a használt lőfegyver gyártmányát, sőt a pisztolyt is, amelyből a lövés történt, fel lehessen ismerni. A különböző gyártmányú ismétlőpisztolyoknál ugyanis a töltényvonó és a kivető elhelyezkedése és alakja más és más. Ezek az alkatrészek acélból léven, a puhább sárgaréz-hüvelyen nyomokat hagynak, mely nyomokból aztán hozzáértő szakértő a pisztoly gyártmányára következtethet. Lehetnek a kivetőn, töltényvonón, ütőszegen vagy a tölténytáron is apró gyártási hibák is (pl. az ütőszeg nem teljesen központiasan üt), melyek a hüvelyen nyomot hagyhatnak; ezek azután olyan sajátságok, amelyekből nemcsak a pisztoly gyártmányát lehet megállapítani, de azt is, hogy a lövés pl. a gyanúsítottnál megtalált pisztolyból történt-e.

E kérdésekre feleletet adni azonban már csak a szakértő feladata, amit ha figyelembe vesszük, hogy a 7.65 mm-es ismétlőpisztolytöltényt ki lehet löni bármely gyártmányú 7.65 mm-es ismétlőpisztolyból, elég nehéz feladat.

A hüvelyek találási helyét is pontosan rögzíteni kell, épúgy, mint a pisztolyét s a hüvelyeket is egyenkint, a találási hely megjelölésével kell elcsomagolni. Hogy a helyszínen talált hüvelyek számából a leadott lövések számára is lehet következtetni, az természetes, valamint, hogy ha különböző hüvelyeket találunk, ez arra mutat, hogy nemcsak egyféle, de többféle pisztolyból is tüzeltek, tehát vagy a tettesek lehettek többen, vagy pedig esetleg az áldozat is tüzelt.

A fent leírt elveket tartjuk szem előtt forgópisztolyok és puskák megvizsgálásánál is, mert bár ezeknél a fegyver szerkezete más, az elvek ugyanazok.

A lövedéket megtalálni már nehezebb, mint a hüvelyt; ha meg is találjuk, rendszerint annyira eltorzult, hogy nem sokat lehet belőle megállapítani. Pedig a lövedék biztosítása nagyon fontos, mert abból is a lőfegyverre lehet következtetni. A különböző gyártmányú pisztolyok huzagai ugyanis más méretűek lehetnek, a huzag-hosszak is különbözőek, lehet jobb- és balmenetű huzagolás stb. Előfordulhat az is, hogy valamely huzag rozsdás, vagy más körülmény folytán sérült s mindezekre a talált kilőtt lövedéken levő huzagnyomokból következtetéseket vonhat le a szakértő. Lehet aztán a lövedéken gyártási

jelzés is, ezenkívül az egyes gyárak más és más összetételű anyagokból állítják elő a lövedékek köpenyeit. Mindezeket azonban megint csak a szakképzett fegyverszakértő vizsgálhatja meg, kinek megfelelő műszerek állanak rendelkezésre.

A lövedékeket is meg kell őrizni, akárcsak a hüvelyeket és töltényeket s a találási helyet mindegyiknél fel kell tüntetni.

Meg kell vizsgálni azokat a helyeket is, amelyekre a lövedék keresztülhatolt. Ezen átütési helyek mineműsége a lövedék tulajdonságai mellett attól is függ, hogy milyen távolságról jött a lövés s hogy milyen szög alatt csapódott fel a lövedék.

Ha több átütési pont van, amelyek megállapíthatóan ugyanazon lövedéktől erednek, az átütési pontok képzeletbeli összeköttetése által megkapjuk a lőirányt, ezáltal pedig esetleg azt a helyet is megállapíthatjuk, ahonnan a lövés történt. A lövés helyének megállapítása azért is fontos, mert ott esetleg lábnyomokat, a kilőtt hüvelyt, vagy egyéb más, a tettestől eredő nyomot találhatunk. Ha a lőirányból a lövés helyét nem tudjuk megállapítani, igyekezzünk azt az átütési pontok alakjából, vagy mineműségéből megtudni. Távoli lövés esetén a becsapódási pont rendszerint nem sokat mond, közéről történt lövések becsapódási pontjainál azonban vannak jelek, melyekből megállapíthatjuk, hogy a lövés kb. milyen távolságról történt. A lövésnél legtávolabbra hat a lövedék, utána legmesszebbre repülnek a félig elégett, vagy elégetlen löporszemcsék, füstös löpornál következik a füst, még közelebbre hat a láng s végül a gáznyomás. Gyérfüstű löporral töltött töltényeknél a füsthatás nagyon csekély, majdnem semmi. A becsapódási helyen tehát e fenti tényezők hatásait vizsgálva, adatokat kapunk arra vonatkozólag, hogy a lövés milyen távolságról történt.

Azt, hogy az emberi test felületén a különböző távolságról jött lövések milyen hatást idéznek elő, e cikkem keretében nem tárgyalhatom. Fontosnak tartom azonban arra kiterjeszkedni, hogy üvegtáblán a lövedék milyen elváltozásokat idéz elő, ha keresztülhatol, annál inkább, mert különösen alattomos tettesek áldozatukat gyakran az ablakon keresztül lövik le, vagy a lövedék a szobában leadott lövésnél az ablakon keresztül hatol ki.

Hogy a lövedék az ablakon s általában üvegtáblán milyen lyukat üt, attól függ, hogy milyen erővel csapódott neki az ablaktáblának. Nagy sebességű, tehát nagy erővel repülő lövedék kis lyukat üt, gyengébben repülő lövedékek elroncsolják az üveget, éppen úgy, mint mikor kövel bedobják. Ha a lövés alkalmával a csőtorkolat közel volt az üveghez, a gáznyomások az üvegtáblát teljesen szétroncsolják, úgy hogy első pillanatra az üvegtábla darabjairól nem lehet megmondani, hogy belőtték-e, vagy benyomták. Közeli lövésnél azonban az üvegen a közeli lövés jellegzetes nyomai (füst, löpor stb.) fedezhetők fel.

Átlőtt üvegtáblákat igyekezzünk biztosítani. Ha az egész ablakot nem tudjuk elvinni, vegyük ki a sérült ablakszemet. Ha szétesnék, a kivétel előtt ragasszunk rá fehér papírlapot. A lehullott részeket is óvatosan szedjük össze s igyekezzünk azokat eredeti helyükre visszarakni, ott meg rögzíteni, ügyelve persze arra, hogy a rajtuk levő esetleges nyomokat (ujjnyom, löporszemese stb.) meg ne semmisítsük. Az üvegtábla gondos megvizsgálása által néha azt is meg lehet állapítani, hogy a tábla melyik oldalról lett keresztüllöve. A lövedék ugyanis az üvegen való keresztülhatolása után az üvegtáblából való ki-

Japán repülőbombák pusztítása Sanghaiban.

lépésekor, annak felszínéről apró, kagylószerű darabkákat tör le. A lövedék tehát azon az oldalon hagyta el az üvegtáblát, ahol a kagylószerű lepattogzások vannak. Ezekből a kagylószerű lepattogzásokból azt is meg lehet állapítani, hogy milyen szögben érte a lövedék az üveget. Ha merőlegesen találta, a kagylószerű lepattogzások az átütési pont körül egyenletesen oszlanak el; ha hegyes szög alatt érte, az átütési lyuk ellenkező oldalon sokkal több lepattogzást látunk, mint azon a felén, ahonnan a lövés jött, alulról felfelé történő lövésnél a lepattogzások az átütési lyuk felső, belső felén, jobbról jövő lövéseknél pedig a bal, belső felén lesznek.

Ha egy üvegtáblát több lövés ért, még azt is megállapíthatjuk, hogy a lövések milyen sorrendben következtek. Az első lövés által előidézett lyuk körüli repedések ugyanis — semilyen akadályra sem találván —, csillagszerűen terülnek szét s minden repedés hajszálvékonyágban végződik. Ha most az üvegtáblát még egy lövés éri, az ezáltal előidézett repedések közül azok, amelyek szög alatt találkoznak az előbbi lövéstől keletkezett valamelyik repedéssel, ott meg is szűnnek. Ilyen vizsgálat alapján tehát megállapíthatjuk, hogy az a lövés, melynek repedési vonalai hajszálvékonyágban végződnek, az első volt, míg azok a repedési vonalak, amelyek egy másik repedésnél megszűnnek, későbbi lövéstől származnak.

Az üvegtáblához hasonlóan, gondosan meg kell vizsgálni más tárgyakat is, amelyekbe lövedék csapódott. Hogy a becsapódások helyei különböző anyagoknál milyenek, azt az anyagok sokfélesége, de az egyébként is fel-

léphető más tényezők felsorolhatatlan tömege miatt nem tárgyalhatom.

Cikkemben több helyen említettem, hogy ilyen és ilyen vizsgálat megejtése a fegyverszakértő feladata. Az a kérdés most már, hogy kit vegyen a csendőr igénybe mint fegyverszakértőt? Lőszerre, töltényhüvelyre, lövedékekre, ezek ürméretére, valamint a hozzájuk való fegyverekre vonatkozólag lőszerkereskedők, puskaművesek adhatnak a csendőrnek felvilágosítást. Nem szabad azonban ilyen szakértőknek a bűnjelfegyvert olyan célból átadni, hogy azok abból próbálövéseket tegyenek, vagy a rajtuk levő nyomokat megsemmisítsék.

A fegyvernek nem műszaki, hanem hogy úgy mondjam kriminalisztikai megvizsgálása már kimondott bűnügyi fegyverszakértő feladata, aki azt tudományos alapon, a vegytan és mikroszkópia felhasználásával vizsgálja meg, szóval olyan vizsgálatokat eszközöl, amit egy puskaműves nem tud végrehajtani. Legcélszerűbb a lövegfegyvert, ha annak gondos, bűnügyi szempontból tökéletes megvizsgálása szükségesnek mutatkozik, a budapesti nyomozó alosztályhoz eljuttatni, az összes körülmények legpontosabb bejelentése mellett. (A nyomozó alosztálynak Budapesten az ország legképzettebb fegyverszakértői is rendelkezésére állanak, akik feltétlenül a legmértékadóbb véleményt tudják adni.

KI TUDJA?

Mit értünk „Konklave” alatt?

A korszerű karhatalom kérdéséhez.

Írta: SCHRÉDL VILMOS őrnagy.

Lapunkban több ízben foglalkoztunk az államellenes szervezkedésekkel és rámutattunk arra, hogy a csendőrség legfontosabb feladatainak egyike az ilyen állam- és társadalomellenes szervezkedések megelőzése, de ha kell, a legerélyesebb fegyveres elfojtása.

A fegyveres felkeléseknek — bármennyire is előkészítették azokat — mindig van egy igen gyenge pontjuk, még pedig az, hogy a bevetni szándékolt erőiket nem lehet előre összeállítani, felfegyverezni, kiképezni, hanem a felkelő erő zömét az utolsó órákban kell a felizgatott tömegből toborozni. Még a nagyobb üzemekben esetleg beszervezett tömegből sem lehet pár óra alatt katonailag ütöképes egységet alakítani, habár éppen ezeknek a nyugodt viszonyok között leginkább rejtve összefogható és kiképezhető erőknek kellene a lázadás tulajdonképpeni magvát képezniök.

Ebből levonhatjuk azt a következtetést, hogy a lázadó erők magva eleinte rendszerint védelembe szorul. Természetes, hogy a védelem nem zár ki támadó jellegű vállalkozásokat (közbiztonsági, katonai szervek megtámadása, robbantás, gyújtogatás, fegyverrablás, harcászati-lag fontosabb pontok birtokbavétele, stb.), melyek éppen a védelem hatályosságát célozzák s ha sikerülnek, a később megindítandó támadásra is kedvező helyzetet teremtenek.

A védelemre való berendezkedést azonban a felkelők egyidejűen szított tömegmozgalmakkal leplezik. Ezért nehéz felismerni, hogy csupán elégedetlenkedésről, vagy fegyveres lázadásról van-e szó. Egyébként is minden tömegmozgalom fegyveres lázadássá fejlődhet. Emiatt a tömegmozgalom felügyeletére, vagy megfékezésére kirendelt karhatalomnak — bármilyen ártalmatlan benyomást keltsenek is a külső jelek — mindenkor készen kell lennie a katonai módon felfegyverzett és fellépő lázadók harcban való leküzdésére. Ennek folytán a karhatalom erejének, összetételének és fegyverzetének már eleve olyannak kell lennie, hogy az államhatalom tekintélyét minden esetben megóvhassa.

A tömegmozgalmakkal ne engedjük lekötteni teljesen a figyelmünket és erőinket, hanem igyekezzünk mielőbb megállapítani, mi van a tömegmozgalom mögött. Ha fegyveres lázadásra bukkanunk, azonnal támadunk kell, hogy a kezdeményezést magunkhoz ragadva, a felkelést csirájában elfojthassuk.

Ha a mozgalom hírére az ország különböző részeiből hirtelen összevont erőkkel támadunk, részben beleesünk a felkelők szervezeti hibájába, mert bár erőink kiképzettek, de az együttes karhatalmi fellépés begyakorlottsága hiányzik; parancsnok és alárendeltek egyáltalában nem, vagy nem eléggé ismerik egymást. Ezt a hibát csak egyféleképpen lehet kiküszöbölni: előre megszervezett és begyakorlott karhatalmi egységeket kell készenlétben tartani.

Lapunk f. évi 5. számában *Réczey Ferenc* vkszt. százados úr egy ilyen állandó csendőrségi karhatalmi század szervezetét tárgyalja. Igen örvendetes, hogy a testületünkön kívül állók is szükségesnek vélik e kérdés megoldását, amely azonban, éppen igen fontos voltánál fogva, megvalósítás előtt többoldalú és részletes megvilágítást igényel.

A csendőrség erőviszonyait, szolgálatának sajátosságait tekintve, a csendőrség karhatalmi egységének magvával körülbelül egy század erejű köteléket vehetünk.

A karhatalom megszervezésének módja elsősorban attól függ, hogy milyen természetű és fegyverzetű ellenséggel szemben és milyen feladatokat kell megoldania.

Belső fegyveres felkeléseknek csirájában való elfojtását a csendőr karhatalmi egységnek legtöbbszörre önállóan kell végrehajtania. Első feladatai lehetnek: felkelő fészkek, házcsoportok, háztömbök megtámadása, lázadó helységek, üzemek, bányák megfékezése stb.

A felkelők nyílt támadásba akkor mehetnek át, illetve helységekben, házakkal beépített területeken kívül csak akkor kezhetnek harcot, ha erőiket a helységekben belül már megszervezték. A karhatalmi csendőrszázad légelső feladatainak egyike tehát, hogy a szervezkedésüket, megerősödésüket megátolja és ezért főként a házakba, helyiségekbe befészkelődött célokra kell támadnia.

Ha gyorsan támadunk, a felkelőknek kevés idejük marad a védelemre való berendezkedésre. A helységek azonban a védőnek sok előnyt nyújtanak (rejtőzés, fedezés, stb.); erősítési berendezkedés nélkül, csupán a tűzfegyverek tervszerű beállításával s néhány pár perc alatt elkészíthető barrikád (úttorlasz) építésével szívós védelemre alkalmassá tehető.

Ha tehát sikert akarunk elérni, a csendőr karhatalmi egységet el kell látni mindazokkal a fegyverekkel és eszközökkel, amelyek segítségével támadó feladatát önállóan megoldhatja.

A karhatalmi századnak nagy lökőerő mellett mindenekelőtt nagy tüzerővel kell rendelkeznie. A karhatalmi egység tűzgépeinek száma és hatóképessége éppen ezért gondos mérlegelést igényel.

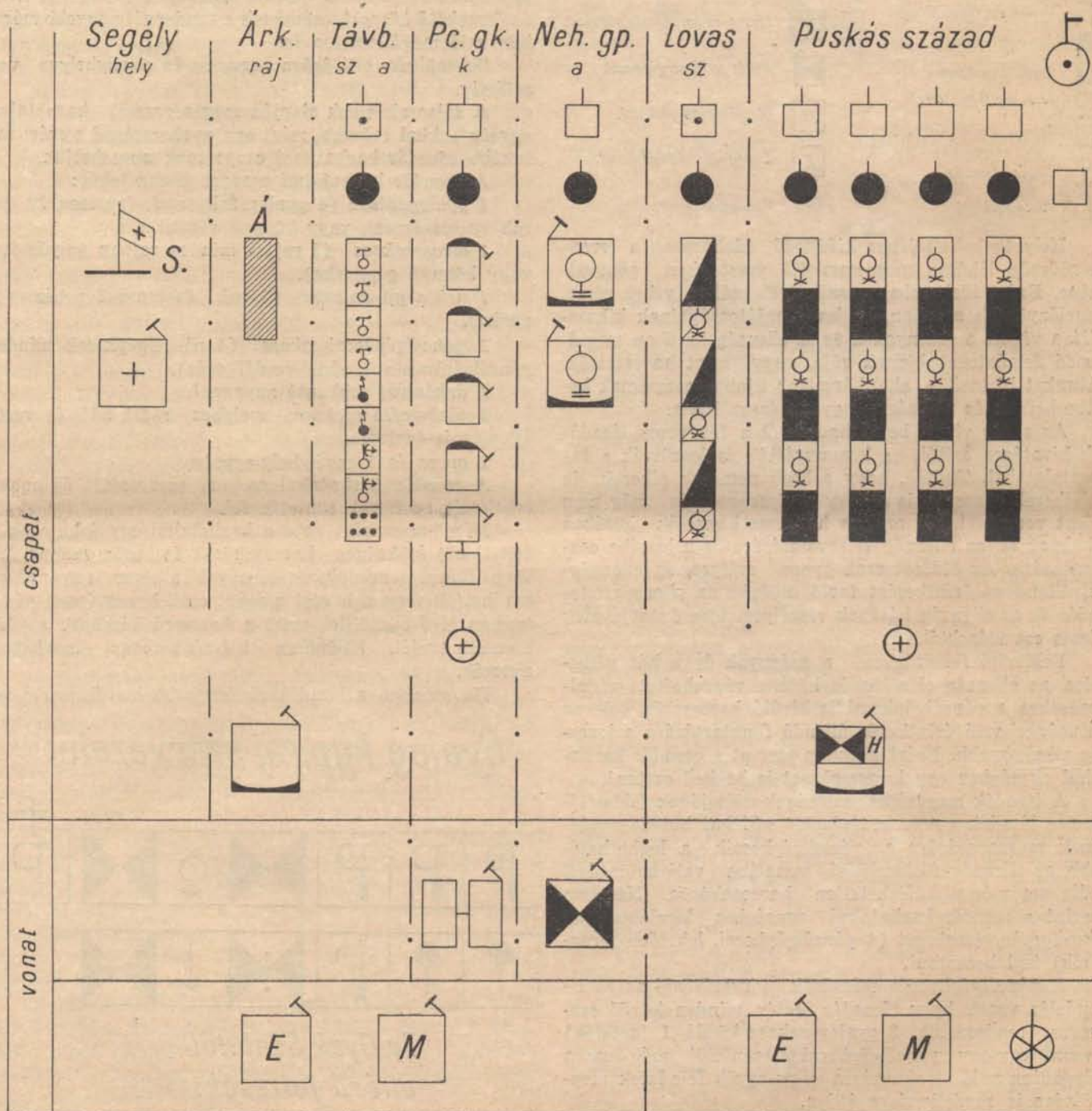
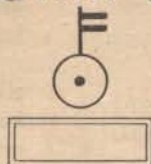
30 cm vastagságú téglafal kis távolságon mintegy 300—400 puskalövést kibír. A falak mögött lévő célokkal szemben a puska egyes lövéseivel anyagi hatást alig várhatunk s e célok leküzdését csupán puskával nem érhetjük el. Tűzzel való lefogás sem sikerülhet puskából lött egyeslövésekkel, csak sok puska tüzének egy célra való összpontosításával. Helység harcban azonban több puska tüzének egy célra összpontosítása a széttagoltság és az építmények okozta áttekintési és vezetési nehézségek miatt alig lehetséges. Helység harcban tehát nélkülözhetetlen a golyószóró és a géppuska; ezekkel tehát a karhatalmi egységet bőségesen el kell látni. A golyószóró és géppuska hatalmas tüzével átütheti a falaknak legalább is az ablakok alsó szélé és a padlózat között legtöbbször vékonyan épített részét s így hevenyészett védelemnél veszélyeztetheti a felkelőknek az ablakok mögé állított csatárait. Harc kezdetén ugyanis a felkelőknek még nem lesz idejük arra, hogy a falakon lőréseket törjenek s lezetket rejtsék.

A falak nagy ellenállóképessége miatt a karhatalmi századhoz nehéz géppuska beosztását is szükségesnek tartom. A nehéz géppuska lövedéke átüt 20—24 mm vastag páncélt. Ebből következtetve, csak igen vastag téglafalak nyújtanak védelmet a nehéz géppuska tüze ellen. Fejtett kőből, vagy betonból épült falak ellen is sokkal nagyobb a nehéz géppuska tüzének hatása, mint a géppuska tüze. Ugy a géppuska, mint a nehéz géppuska erkölcsileg is nagy hatást fejtenek ki s ezért az ellenségnek tűzzel való lefogására is kiválóan alkalmasak.

A helységeknek a harcra gyakorolt szétforgácsoló hatása miatt a legkisebb egységhez is — minden rajhoz — tűzgépet: golyószórót, vagy könnyű géppuskát kell beosztani.

Mindezek alapján a csendőr karhatalmi egység magvát egy 4 gyalogszakszorból és egy nehéz géppuskás szakszorból álló század képezni. A szakszok 3 rajból álla-

Csendőr karhatalmi csoport szervezete

Élelm. létszám: 12 tiszt 398 legénység 50 ló

nak, minden rajban egy golyószóró, vagy könnyű géppuska. A nehéz géppuska-szakaszban 2 raj 1—1 nehéz géppuskával.

Az önállóan fellépő század szárnyai szabadok lesznek. A szabad szárnyakon kiváló alkalom és tér kínálkozik gyorsan mozgó, tüzerős csapatoknak a lázadók oldalá-

ban és hátában való alkalmazására, de ugyanilyen erőket igényel a saját szárnyak és a hát biztosítására is. Erre legalkalmasabb a lovasság, melyet belső harcokban nem nélkülözhetünk. Nagy lököerejét kellő pillanatban és helyen latbavetve, esetleg a veszteségteljes tűzharcot is megelőzhetjük és gyors sikert érhetünk el.

	<i>Csendőr karhatalmi csoport parancsnok (lőháton)</i>		<i>Tehergépkocsi pótkocsival.</i>
	<i>Karhatalmi pk-i raj.</i>		<i>1 eü. altiszt, 4 sebesültvivő.</i>
	<i>Puskás század parancsnok (lőháton).</i>		<i>Távbeszélő állomás csoport.</i>
	<i>Puskás szd. pk.-i raj.</i>		<i>Rádió járó.</i>
	<i>Szakaszparancsnok.</i>		<i>Távjelző állomás csoport.</i>
	<i>Szakaszparancsnok lőháton.</i>		<i>Rádió adó- és vevőkezelők.</i>
	<i>Szakaszpk.-i félraj.</i>		<i>Sebesültszállító tehergépkocsi.</i>
	<i>Gyalog gsz. (kgp.) félraj.</i>		<i>Lőszer- és harceszköz gépkocsi.</i>
	<i>Rohamfélraj.</i>		<i>Nehéz gp. lőszergépkocsi.</i>
	<i>Karabélyos félraj.</i>		<i>Mozgókonyha gépkocsi.</i>
	<i>Lovas gsz. (kgp.) félraj.</i>		<i>Eleség- és máhlagépkocsi.</i>
	<i>Terepjáró tehergépkocsi.</i>		<i>Vonatparancsnok.</i>
	<i>Nehéz géppuska.</i>		
	<i>Páncélgépkocsi.</i>		

Helységek belsejében kifejlődő tűzharcban a lovascsendőrség lőháton megsemmisítő veszteséget szenvedhetne. Ezért tűzharcban csak lóról szállva vehet részt. Legelőnyösebb azonban, ha lovas sajátosságainak kihasználása végett a szárnyakon és az ellenség hátában megoldandó feladatokat bízunk rája, vagy mint ha tartalék, hátunkat biztosítja, ahol bármikor újabb mozgalmak keletkezhetnek és üldözésre legyen készenlétben.

Az eddig vívott belső harcokból a fegyveres lázadások hivatásos szítói, a kommunisták is leszúrték a tapasztalatokat. Tudják, hogy a harc nemcsak sikerek, de balsikerek sorozata is s hogy a visszavonulás még nem jelent vereséget, sőt erélyes harcászati vezetők kezében alkalmat ad az ellenség félrevezetésére és kelepchébe csalogatására. Az üldözöt csak gyors, erélyes, az ellenséggel állandóan érintkezést tartó üldözés, az ellenségre tapadás és az ellenség hátának veszélyeztetése óvhatja meg veszes csalódásoktól.

Felderítő feladatokra, a szárnyak és a hát védelmére, az ellenség oldalába és hátába végrehajtott vállalkozásokra a páncélgépkocsi is kiváló harceszköz, de az ellenséggel való érintkezés állandó fenntartására a lovaság alkalmasabb. Ezért nézetem szerint a csendőr karhatalmi egységhez *egy lovaszakaszt* is be kell osztani.

A lázadók megszállta helységek belsejének felderítésére, a lázadók szervezkedésének, védelmi berendezkedésének megzavarására a páncélgépkocsik a leghathatósabb, az ellenség főellenállási vonalába való betörésnél pedig ma már nélkülözhetetlen harceszközök. Nézetem szerint a csendőr karhatalmi egységhez legalább *egy páncélgépkocsizakaszt* (4 páncélgépkocsi, lehetőleg terepjárók) kell beosztani.

A páncélgépkocsik számának tervezésénél az az elgondolás vezet, hogy támadás esetén minden küzdő szakaszra (rendszerint 3 gyalogszakasz küzdő, 1 tartalék) jusson egy-egy páncélgépkocsi s ezenfelül még egy a súlyponton való alkalmazásra vagy egyéb feladatok megoldására is rendelkezésre álljon.

Igen előnyös, ha a páncélgépkocsik megfordulás nélkül előre és hátra futhatnak. Ha a páncélgépkocsikon nem szabványos géppuskák, hanem nehéz géppuskák vannak, a karhatalmi csoporthoz beosztani tervezett nehéz géppuskaszakasz esetleg szabványos géppuskaszakasszal helyettesíthető.

A helységben támadó csoportok számára a háztömbökön át gyakran robbantásokkal, rombolásokkal kell utat törni, torlaszokat, akadályokat kell elrombolni, esetleg

utakat helyreállítani. Erre a célra szakképzett erők szükségesek megfelelő felszereléssel. Ezért a csendőr karhatalmi egységhez *csapatárkászokat* is be kell osztani robbantó anyaggal.

A sokszor széttagoltan küzdő csendőr karhatalom elkülönített részeinek együttműködését, valamint azt, hogy a századparancsnok sokszor nagy kiterjedésben küzdő századát vezethesse, összekötő eszközök bőséges beosztásával kell biztosítani. Ezt a célt szolgálja a karhatalmi egységhez beosztott *távbeszélő szakasz*, továbbá a *jelentős és összekötő közegek* számának a rendesnél nagyobb mérvben való megállapítása is.

Sebesültek ellátására orvosra és segélyhelyre van szükség.

A felsorolt elvek alapján megszervezett karhatalmi egység sokkal erősebb, mint egy gyalogszázad s ezért azt inkább csendőr karhatalmi csoportnak nevezhetjük.

A csendőr karhatalmi csoport állana tehát:

1 *gyalogszázad* (4 gyalogszakasszal, összesen 12 darab golyószóróval, vagy könnyű géppuskával).

1 *lovasszakasz* (3 rajjal, minden rajban golyószóró, vagy könnyű géppuska).

1 *nehéz gp.-szakasz* (2 raj, összesen 2 nehéz géppuska).

1 *páncélgépkocsizakasz* (4 páncélgépkocsi, minden páncélgépkocsin 1 rádió-vevőállomás).

1 *árkászraj* robbantó anyaggal.

1 *távbeszélő szakasz*, melyhez rádió adó- és vevőállomás is tartozik.

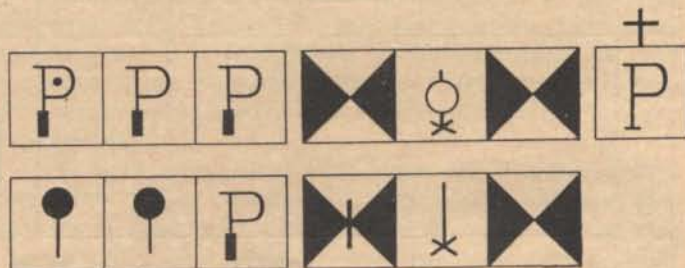
1 *orvos* és 1 *segélyhely-egység*.

A csendőr karhatalmi csoport szervezetét és annak részleteit az ábrák tüntetik fel.

Nézetem szerint ebbe a karhatalmi egységbe csak a feltétlenül szükséges harceszközök és erők vannak felvéve. Ennyi a minimum, amellyel a siker reményében kezdetjük meg a harcot a még csak hevenyészett védelemben lévő ellenféllel, mert a korszerű tűzgépek a védő ellenálló erejét, különösen helység-harcban, meghiúsítják.

Ha azonban a lázadóknak hosszabb idejük lesz a vé-

Gyalog kgp.raj szervezete:

Gy. Gyak. Szab. től
eltérő jelzések:

P = *puskás*

P = *puskás, kézi gránátos*

P = *félraj pk.*

delémre való berendezkedésre, a csendőr karhatalmi egy-
séget további nehéz fegyverekkel — aknavetőkkel, gyalog-
sági ágyúkkal, tüzérséggel, sőt repülőgépekkel is támo-
gatni kell.

A karhatalmi csoport ezen elméletileg elgondolt szer-
vezetének szükségességét gyakorlatilag igazolják az
1923 okt. 23. és 24-én Hamburgban lezajlott utcai har-
cokból leszűrhető tapasztalatok.

Véleményem szerint minél előbb el kellene érni,
hogy minden gyalog tanosztálynál és az őrsparancsnok-
képző iskolánál a fent leírt szervezetű karhatalmi csoport
készletben álljon. Legelsősorban felállítandó lenne egy
karhatalmi csoport Budapestén, vagy ennek közelében.

A megvalósítás fokozatosan történhetik. Az első és
legfontosabb feladat a karhatalmi csoport alegségei kö-
zül a gyalogszázad felállítása, a tervezet szerinti felfegy-
verzése és a neki kiutalt összes harceszközök használatá-
ban való kiképzése. Szüksége lenne a gyalogtanosztályok
tanalosztályait a gyalogtanosztály parancsnokával egy ál-
lomáshelyen elhelyezni. A gyalogtanosztály-parancsnokok
karhatalmi csoportparancsnokul kijelölendők lennének,
hogy különleges feladatokra előkészülhessenek.

Ha anyagi okokból valamennyi gyalograjt egyelőre
nem lehetne ellátni golyósóróval vagy könnyű géppuská-
val, a könnyű géppuska nélküli rajokhoz legalább gép-
pisztolyt kellene beosztani. A géppisztoly kisebb hatótá-
volsága (kb. csak 200 méter), továbbá lövedékének csekély
átütőereje miatt nem pótolhatja ugyan a könnyű géppus-
kát, sem a golyósórót, de 200 méteren belül, különösen
rohamnál mégis hathatós tűztámogatást nyújthat. Az
ábra szemlélteti egy ilyen géppisztolyos raj szervezetét.

A csendőr karhatalmi csoportok lovas szakaszait a
lovas tanosztályparancsnokság állíthatná fel, képezné ki
és azután a karhatalmi csoportparancsnokságoknak át-
adná. A karhatalmi csoport többi szerve központilag —
esetleg Budapestén — lenne felállítandó, kiképezendő s
azután kellene azokat az egyes csoportparancsnokságok-
nak átadni.

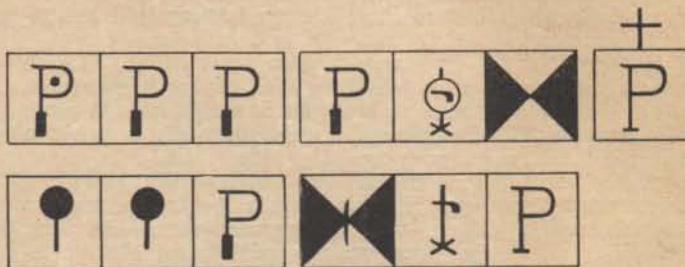
A karhatalmi csoportok mozgékonyra tétele külön-
sebb költség nélkül megoldható oly módon, hogy a gya-
loglegénység saját, vagy kincstári kerékpárt használ, a
nehéz géppuskákat, a távbeszélő szakasz és árkaszraj fel-
szerelését és az egészségügyi anyagot pedig a csendőrök
magán- vagy a kincstár motorkerékpárjaira málház-
hatjuk.

Ma már vidéken is, főként tanosztályok székhelyén
annyi autó és autóbusz van, hogy ezekből kellő előkészítés
mellett a legrövidebb idő alatt bármikor igénybe lehet
venni annyit, amennyi a karhatalmi csoport szállítására
szükséges. Nézetem szerint erre a Szut 297. pont f) al-
pontja módot nyújt. Ugyanígy előfogatok is igénybe-
vehetők.

A karhatalmi csoport részére szükséges lenne 4 da-
rab terepjáró tehergépkocsit beszerezni és pedig: 2 dara-
bot a nehéz géppuskák és 2 darabot mindazon anyagok
szállítására, amiket egyébként a csapatmálhásálatokra,
vagy csapatkocsikra málháznak.

A csendőr karhatalmi csoport részére vonatot is kell
szervezni, mert nem számíthatjuk ki előre, hogy hol kell
fellépnie. Ha városban kezd is harcot, ki tudhatja előre,
hol végződik az, hova viszi a karhatalmi csoportot fel-
adata. Fel lehet tétélezni, hogy a karhatalmi csoport a
helyszínen vásárolhat élelmet, ha ugyan azt a felkelők
már el nem harácsolták, vagy ha a lakosság kezére jár a
karhatalomnak. Bár utóbbinak ellenkezője nehezen tété-
lezhető fel a mi lakosságunkról, de az izgatás felforgató

Géppisztolyos raj szervezete:

Jelmagyarázat: = géppiszt. irányzó

 = géppiszt. vivő

hatását tapasztalatból ismerve, helyesebben cselekszünk,
ha a karhatalmi csoport ellátását megszervezett vonattal
függetlenítjük a működési területtől, mert harc közben
nem jut ereje arra is, hogy külön karhatalommal hará-
csoljon. Természetesen igen előnyös, ha a helyszínen ele-
lem beszerezhető, mert ez az ellátást megkönnyíti.

E vonat anyagával a karhatalmi csoport minden
külső támogatás nélkül bárhol 3—4 napig ellehet, illetve
harcolhat. Ennél hosszabb tartamú, állomáshelyén kívüli
működésnél azonban külön megszervezett utánpótlás szük-
séges.

Megjegyzések:

A karhatalmi csoportparancsnoki rajban van: 1 tiszt
sgt., 1 gázaltiszt, 6 jelentő motorkerékpáros, 1 irnok, 2 kürt-
tős, 2 tisztiszolga, 2 lovasz.

Puskás századparancsnoki rajban van: 1 szolgálat-
vezető, 2 összekötő altiszt, 4 jelentőfutó, 4 jelentő motorkeré-
kpáros, 1 kürtős, 1 tisztiszolga, 1 lovasz.

A puskás szakaszparancsnoki félrajban van: 1 szakasz-
parancsnok helyettes, 2 jelentő futó, 1 kürtős, 1 tisztiszolga.

A könnyű géppuskás raj és géppisztolyos raj szervezetét
külön ábrák tüntetik fel.

Eü. legénység a puskás század és külön a többi szakas-
szok részére 1 eü. altiszt és 4 sebesültvivő.

A puskás század csapat tehergépkocsiján van: 1 gép-
kocsivezető, 1 löszer altiszt, 1 fegyvermester, 40.00 darab gsz.
(kgp.) löszer, 400 drb. kézigránát, a puskás század és lovas
szakasz részére, 100 drb. puskagránát, világító pisztoly töl-
tények, sisakok, hosszúnyelű szerszámok, 2 löszer taliga.

A lovas szakaszparancsnoki félrajban van: 1 szakasz-
parancsnok helyettes, 1 vezetéklő parancsnok, 2 jelentő lovas,
1 trombitás.

Minden lovas rajhoz 1—1 löszervivő málhásállat 1—1
málhásállat vezetővel tartozik.

A nehéz géppuskás szakaszparancsnoki félrajban van:
1 szakaszparancsnok helyettes, 1 távmérő, 2 jelentő motor-
kerékpáros, 1 tisztiszolga.

A nehéz géppuskarajok mindegyikében van 1 nehéz gp.,
1 rajparancsnok, 7 kezelő, 1 gépkocsivezető.

A nehéz géppuskaszakasz löszerlépcsője (löszer, 4 pót-
kezelő, löszertaliga) felosztva a rajgépkocsikon van.

Páncélgépkocsi szakaszparancsnoki félrajban van: 4 je-
lentő motorkerékpáros.

Minden páncélgépkocsin 4 fő, 1 gp. és 1 rádió vevőállom-
ás.

A páncélgépkocsi anyagkocsiján: 1 gk vezető, 1 altiszt,
4 pótkezelő, 1 eü. járőr- és 1 utászfélrajfelszerelés.

A távbeszélő szakaszparancsnoki félrajban van: 1 tiszt
küldőnc, 1 lovasz.

A távbeszélő szakaszhoz 6 rádió távirász van beosztva a
tehergépkocsira szerelt rádió adó és vevő kezelésére. Ugyan-
csak a távbeszélő szakaszhoz egy tehergépkocsi is tartozik,

mely szállítja 2 távb. málhásállat, 1 szakasz távb. kocsis felszerelését, 8 km tábori kábel, rádió adó- és vevőállomás, az árkászraj részére robbantó anyagot.

Árkászraj: 1 altiszt parancsnok, 11 árkász. Ebből 6 fő robbantó félraj (robbantó járőrök). Az árkászrajnál hosszúnyelű szerszámok közül főként csákányok szükségesek.

A segélyhelyen egy orvos, 2 kötszervívő altiszt. Előnyös lenne a segélyhelyhez 1 sebesültszállító gépkocsit beosztani, mely egyben a segélyhely eü. anyagait is szállítaná. Ha nincs külön sebesültszállító gépkocsi, a segélyhely eü. anyagát a távbeszélő szakasz tehergépkocsijára lehet málházni.

A gépkocsikkal tervezett *vonatban* málvonaton nincs. Az ütközetvonal löszlerépcsőjéhez tartozik a nehéz gp. szakasz löszterherautója (1 gp. vez., 1 fegyvermester, 4200 drb. töltény) és a páncélgépkocsi szakasz pótkocsival ellátott tehergépkocsija (gk. vezető, 1 altiszt, 4 fő, löszter, üzem és műhelyanyag, löszertaliga).

Az *ütközetvonal* mozgókonyha részlegében 4 gépkocsi van. Ezeket van összesen: 4 gépkocsivezető, 2 mozgókonyha, 1 felvételező altiszt, 6 szakács, kb. 4 napi élelem az összes emberek és lovak részére, 4 mesterember, málna.

Külföldiek, idegenek ellenőrzése.

Írta: MÁTEFFY ISTVÁN százados.

A *Csendőrségi Lapok* folyó évi március 1-i számában *Bodrogai* András százados úrnak e tárgyban megjelent egy igen alapos cikke, amely az őrsök részére igen tanulságos útmutatást foglal magában, ügyesen csoportosítva az egyes rendelkezéseket. Természetes, hogy az abban foglaltakkal minden tekintetben teljesen egyetértek, csupán csak az alábbiakat szeretném még hozzáfűzni.

A mi szempontunkból, — csendőrségi közbiztonsági szempontból — fontosnak tartom, hogy a külföldiek, idegenek ellenőrzése minél előbb történjék. Erre szeretnék az alábbiakban rámutatni, bekapcsolván a magyar honos, de máshonnan letelepedettek, munkára jöttek, stb. ellenőrzését is.

A külföldieknek az ország területén való lakhatását az 1930. évi V. tc. szabályozza. Ezen tc., illetőleg az ennek módosításáról szóló 1930. évi XXVIII. tc. végrehajtása tárgyában a 3—1931. Csendőrségi Közlönyben megjelent a 100.000/B. M. körrendelet — melyről *Bodrogai* százados úr cikke szól, valamint az 5.000—1930. Res. körrendelet.

Az első és legfontosabb kérdés az, hogy a külföldi érkezéséről hogyan szerezzen az őrs minél előbb tudomást?

A 100.000—1931. B. M. körrendelet életbelépése előtt érvényben volt, de azzal hatályon kívül helyezett 201.000—B. M. 1925. számú körrendelet 2. pontja intézkedett arra vonatkozólag, hogy a járási főszolgabírák a külföldiekre vonatkozólag hozzájuk érkezett bejelentésekről az illetékes őrsöt értesítsék. A Szut. 378. pontja az őrsparancsnok köteletségévé teszi, hogy a községi (kör) jegyzőkkel érintkezésbe lépve, kérje fel őket, hogy a körletükbe vagy községükbe érkezett minden külföldiről az őrsöt rövid úton azonnal értesítsék. Eddig tehát megvolt a módja, hogy az őrs még abban az esetben is, ha a községi jegyzőtől az értesítés elmaradt, a főszolgabírótól tudomást szerezzen minden külföldiről. Ez a lehetőség ma — az 100.000—1931. rendelet következtében — már nincsen meg.

Lássuk, hogyan történik a jegyző által való értesítés. A jegyző egy erre szolgáló levelezőlapon, esetleg litografált negyedéves értesítésben közli az őrsrel, hogy X. Y. bejelentette, miszerint V. Z. csehszlovák állampolgár nála látogatás céljából megszállott. Az értesítés keltje a gya-

korlat szerint azonos a bejelentés napjával. Amíg azonban ez az értesítés eljut az őrsre, rendszerint még helyben is 1—2 nap, de az iktató, kiadó stb. figyelembevételével sokszor — sőt legtöbbször — 3—4 nap is eltelik. Ott pedig, ahol az őrsparancsnok a jegyzőnél el nem járt és vele meg nem egyezett, a jegyző nem is értesíti az őrsöt, mert hiszen erre most rendelkezés nincsen.

Már pedig a mi szempontunkból most is elsőrendű fontosságú, hogy azonnal tudomást szerezzünk a külföldi érkezéséről. Ezért az őrsparancsnoknak legyen gondja arra, hogy az értesítést tényleg azonnal meg is kapja. Ott, ahol a jó viszony, az együttműködés megvan, ez simán is fog menni, mert nem hiszem, hogy lenne jegyző, ki az őrsparancsnok kérését, hogy rövid úton (telefon, küldőnc) közölje a külföldi érkezését, ne teljesítené.

Jó szerepe lehet itt a jó besúgónak, a lelkiismeretes helyi szolgálatteljesítésnek s ahol van, a vasútgyeleti járőrök éber megfigyelésének. Ez nemcsak a külföldiek ellenőrzése, de a megelőző szolgálat szempontjából is fontos.

Hogyan történjék az ellenőrzés, ez a második fontos kérdés. Erre nézve a Szut. 376. és 377. pontja, illetve a Nyut. 185. pont 6. bekezdése intézkedik. Szükségesnek tartom, hogy ezekre a rendelkezésekre részletesebben kiterjesszék.

A rendes szolgálattal kapcsolatos ellenőrzés a legtöbb esetben nem lehetséges, hacsak úgy nem, hogy egyenesen ezért vezényelünk abba az őrjáratba szolgálatot. A sürgősség esetét ugyanis csak abban az esetben tudjuk eldönteni, ha az illető külföldit már ismerjük. Általában sürgősség esete forog fenn mindig, ha fokozottabb ellenőrzést igénylő, vagy gyanus külföldi érkezik az őrskörletbe, mert az ilyenek ellenőrzése sürgős kötelesség. S mert manapság nehéz ebből a szempontból — s hozzá még látatlanban — különbséget tenni, jobb, ha többet teszünk, mint kevesebbet.

Egyes őrsök a külföldiek ellenőrzését a Nyut. 185. pont 5. bekezdésének téves értelmezése s a Szut. 376. pontjában elrendelték figyelmen kívül hagyása mellett késedelmesen csak akkor teljesítik, amikor a nyomozó alosztályhoz felterjesztett tudakozólapra választ kapnak.

A Nyut. 185. pont 5. bekezdése nem a külföldiek ellenőrzésének módját, hanem az utánuk puhatólás mikor és miként való megejtését szabályozza. A szövegnek „a külföldi ellenőrzés előtt” kitétele csak a *puhatólás időpontjára* vonatkozik, vagyis azt rendeli, hogy a tudakozólapot a nyomozó alosztályhoz azonnal, vagyis még a külföldi személyes ellenőrzése előtt fel kell terjeszteni, de nem rendeli el, hogy az őrs a külföldi ellenőrzésével addig is várjon, amíg a tudakozólap visszaérkezik a nyomozó alosztálytól. Tehát az őrsöknek a Szut. 59. §. szerint — teljesen függetlenül a Nyut. 185. pont 5. bekezdésétől — kell a teendőiket végezniök. Ez azt jelenti, hogy az értesítés vétele után az ellenőrzést el kell végezni, függetlenül az érkező választól. Ha a választ várja az őrs s csak azután ellenőriz, esetleg közben már el is távozik a külföldi.

Hogy az ellenőrzést mikor, hogyan, hol foganatosítsuk, erre a Szut. 377. pontja és a múlt számban megjelent cikk pontos és bőséges útmutatást ad.

A Szut. 378. pontban foglaltak is fontosak. Nem szabad, nem elég a sablonos ellenőrzéssel megelégednünk, hanem, ha csak a legparányibb gyanu áll is fenn, figyeljük és figyeltessük állandóan és a legéberebbül a gyanus külföldit. Ha másképp nem lehet a dolgot megoldani,

Megjött a posta.

kérjen az őrsparancsnok polgári ruhás nyomozót a nyomozóalosztálytól. Ha pedig az ilyen gyanus külföldi más örskörletbe távozott, azonnal értesítse az illetékes örsöt s egyszersmind közölje vele a gyanúkat, a megfigyelés eredményét, észleleteit stb.

A külföldi ugyanúgy köteles az eltávozását is bejelenteni, mint a megérkezését. Az őrs az eltávozását is ellenőrizze.

Röviden ki akarok még térni a Szut. 364. pontjában foglaltakra is. Ez intézkedik a magyar honos, de más helyről letelepedettek ellenőrzésére.

Éveken át szerzett tapasztalataim azt igazolják, hogy még mindig vannak esetek, mikor az örsök nem gyakorolják a kellő ellenőrzést. Pedig a falun is megindult szervezkedések, a vidéken előforduló nagyobb szabású bűncselekmények mind arra intenek, hogy e téren az eddigénél is nagyobb alaposítással és lelkiismeretességgel járjunk el. Érdeklődjék tehát az őrs minden letelepedett után, legyen az akár gazdasági cseléd, summás munkás, mesterember, stb., mert sohasem lehet tudni, hogy az illető kicsoda, milyen célzattal telepedett le az örskörletben. Keresse meg tehát mindig az őrs mindazon örsöket, ahol az illető megfordult, illetve ahol azelőtt lakott, főképp azonban a nyomozó alosztálynál való érdeklődést el ne müllessza.

Vasúti gócpontokon sűrűn fordulnak meg idegenek s ha nem őrizzük ellen őket lelkiismeretesen és alaposan, nemcsak a kiderítetlen esetek fognak megszapordni,

hanem bizonyosan felüti fejét a különféle szervezkedés is.

A csavargáson tettenérteket és elfogottakat ne iparkodjunk elintézni azért, hogy rövid tényvázlattal átadjuk. Nézzen utána minden egyes esetben minden őrs a Nyomozókulcsban, stb., prioráltassa, ezenkívül értesítse, illetve keresse meg mindazon örsöket, ahol az illető megfordult, vegye megint csak igénybe a nyomozó alosztály nyilvántartását, stb., mert ismételt példa igazolja, hogy sok olyan egyén került ilyen alapos eljárás mellett az igazságszolgáltatás kezére, akit már évek óta köröztek. Idő erre rendszerint van, mert az átadás után csaknem minden esetben azonnal kiszabott elzárásbüntetés letöltéséig mindezek akár írásban is elintézhettek.

Márciusi emlék.

Írta: NÁRAY ANTAL vkszt. őrnagy.

Tavasszal történt. Az élet tavaszán és annak is rügyfakasztó, almavirágos időszakában: nevető színek, mosolygó gondtalanság és jókedvű reménykedés idejében.

Egyik ősi közös katonaiskolánkban a fiatalság március tizenötödikére készült. Az ám, de hogyan? Hiszen akkoriban a nyilvános ünneplés nemcsak a hallgatókra, hanem lelkes tanárainkra is veszedelmes következményekkel járhatott volna. Írták ugyanis akkor az Őrnak ezerkilencszáz-tizenkettedik esztendejét.

Meg kellett ünnepelnünk március tizenötödikét. Ezt

parancsolta a magyar szív. De csak „szörmentén”, ezt ajánlotta a józan ész.

A nagy tanteremben, a kötelező ismétlés alatt ezt hánytuk-vetettük éppen, amikor belépett a terembe Miska, az osztály agyafúrt székelye, kinek legnevezetesebb tulajdonsága az volt, hogy a német nyelvvel hadilábon állott, lévén egy derék, székely, unitárius pap nagyreményű csemetéje.

— Annál nincs egyszerűbb dolog — ajánlotta —, ki-megyünk tizennegyedikén este a szomszéd kisvendéglő különszobájába, ott azt csinálunk, amit akarunk. Mennyi a pénzállomány? Mutatni!

Előkerültek a pénztárcák. Miska, Ferke és Vili kenyerespajtásaival együtt illendő buzgalommal látott hozzá a kadébugyellárisok átkutatásához. Ezekből bőven került elő selyempapirosba csomagolt, rózsaszínű, meg kék szalagocskákkal összefűzött szőke és barna hajfűrt, pénz azonban kegyetlenül kevés akadt bennük.

— Ez nem elég a murihoz! — állapította meg lemondóan a cigányképű Vili.

Miska azonban nem adta fel a reményt. — Ne búsuljatok! Lesz pénze Jóskának.

— Igen ám, de nem ám! — zúgta karban a pénztelen, de e téren bő tapasztalatokkal bíró derékhad.

— De ám! — állapította meg Miska rendíthetetlen magabizással. Erre aztán a reménytelen szívekben újra megfészkelte a bizakodás. Hiszen Miska mondta!

Miska pedig elhallgatott. Leült a helyére, kitette maga elé szépen a „Kuderna: Lesebuch”-ot és azzal gondolataiba merült.

Langyos, koratavaszi este volt. Nem nagyon biztatott bennünket a tanulásra. Tereferéltünk. Álmodoztunk. Leveleket írtunk. Tavaszban, tavaszról. Ekkor toppant be a hosszú Jóska. A városban volt. Tellett néki az effélére. Lázás magolásba fogott. Miska odalépett hozzá. Röviden ismertette az osztály tervét és barátunk ragyogó vagyoni helyzetére hivatkozva, nyugodtan vetette eléje a programot:

— Öregem, húsz koronával járulsz hozzá az ünnep sikeréhez.

A megrohant azonban nem vállalkozott a mecénás szerepére.

— Még csak kilencedike és már nincs több pénzem, mint harmincöt korona.

Miska nem felelt. Jóska tovább tanult. Mi pedig lehorgasztott fejjel láttuk elmerülni tervünket az anyagiaságban és megadó lélekkel foházkodtunk a „Regeln und Rechtschreibung” nem tudom hányadik paragrafusának tanulmányozásához. Csak a második padközépen ülök, akarom mondani Miska és vezérkara pusmogott bizakodón.

Jóska barátunk kisvártatva az egyik nagy táblához ment és szép nyomtatott betűkkel felírta, hogy: Nem szabad letörölni! Aztán a másnapi német órán megtartandó hadtörténelmi előadásához gyönyörű vázlatot pingált a táblára. Piros és kék krétával jelezte azon a hadak útját. Úgy emlékszem, hogy a Mukden-i csata utolsó napjának ismertetése volt a feladata. Kuroki tábornagy merész elhatározását egy kacifántos vörös nyíl jelezte.

Miskáék oly elégedetten dörzsölték tenyerüket, hogy még Jóskát is meghatotta. Vacsora után pedig néhányan, akik a tanteremben tartózkodtunk, különös előkészületeknek lehettünk tanui.

Vili, cipőjét lehúzáva, a második emeleti tanterem kinyitott ablakában állt. Aztán a kötéláncos ügyességével kéz- és lábujjaival az épület külső bordázatába fogódzva az egyik legközelebb eső sarok csatornájához kúszott és rö-

vid ott-tartózkodás után két egészséges verébbel tért vissza vigyorogva a tanterembe. Ezalatt megérkezett a városba illant Ferke is. Kezében parányi csomagot szorongatott.

— Megvan minden? — kérdezte Miska és igenő válasza után munkához láttak. Aranypiros, színes szalagocska, könnyű vörös cukrászsíneg és két rajzszög került elő a csomagból.

Ezeknek az eszközöknek segítségével megadták a kis madarak módját. Mindegyik fejére kis csúcsos aranyfüvet ragasztottak, nyakukat bőven feldíszítették a könnyű szalagokkal, lábacskáikhoz erősített piros zsinég másik végét külön-külön egy-egy rajzszöggel a tanári asztal kihúzott fiókjának fenekéhez szegezték. Egy-két kenyérmorzsa jámbor elhelyezése után, a fiókot helyére tolták. Mire az ügyeleti tiszt végigjárta a helyiségeket, édesen aludt az osztály a hálóteremben, a két veréb meg a tanári asztal fiókjában.

A német óra előtt, szünetben, mialatt Jóska a folyosón idegesen szívta cigarettáját, Vili a táblára rajzolt szép vázlatból kitorölte a csatadöntést hozó piros nyilat. A színes krétákat pedig, amelyeknek szokás szerint a tanári asztalon kellett feküdniök, a jóegészségnek örvendő verebekhez csukta.

Csengettek. Mindenki a helyén ült, az előadásra készülő pedig fent a dobogón állott. Jóska remekelt, de csak előadása kezdetén, mert minél jobban közeledett a csata fordulópontjához, annál inkább hiányzott neki az egész vázlat értelmét adó piros nyíl. Egyre zavartabbá vált előadása, úgy hogy kedves öreg tanárunknak kellett kérdésekkel megint egyenesbe terelni — a jeles tanulót.

— Mi okozta hát Kuropatkin visszavonulását? — kérdezte.

— A Kuroki hadsereg átkarolásának érvényesülése — felelte Jóska.

— Ejnye, hát akkor a legfontosabbat miért hagyta el vázlatából? — Pótolja! — Azzal a színes kréták helyére esett tekintete.

— Ügyeletes, hol vannak a kréták?

Csend. Csak Jóska igyekezett szolgálatkészen a tanári asztal fiókjához. Talán a fiókban lesznek.

— Nézze meg hát! — és felkelve helyéről, helyet adott a fiókot kihúzó Jóskának.

A napfényt újra viszontlátó két veréb pedig boldogan emelkedett a levegőbe, oly magasra, amint azt a Ferke piros madzagja megengedte. Ott, mint a felsallangozott kétségbeesés, egy helyben csapkodott mind a kettő.

Bizony a tréfának megvolt a bójtje, Jóska azonban — becsületére legyen mondva — mégis csak hozzájárult az ünnep költségvetéséhez. Ünnepeztünk, megbékéltünk és kacagtunk.

Tizenötödikén Miska volt napos-szolgálatban és csákosan, atillásan, fehérkesztyűsen várta a német tanár úr megérkezését. Egyikünk kórházban lévén, aznap az osztály létszáma huszonnyolcat tett ki. Ezt kellett jelentenie Miskának — még pedig németül. Meg is kérdezte hát a bejáráthoz legközelebb ülő Aladártól:

— Te, hogy is mondják németül a huszonnyolcat? — De már pengett a százados úr sarkantyúja a folyosó végén. És most jött a „Deus ex machina”. Ugyanis Ferke az előző esti ünnep következtében kénytelen volt hirtelen elhagyni a tantermet és éppen a belépő tanár előtt támolygott ki a folyosóra.

— Habt Acht! — hangzott el a vezényszó a szörnyen megijedt Miska ajkáról. Nem csoda, hiszen a létszám huszonhétre csökkent le, a huszonhetet meg már nem tudta

Naponta 2000 mértföldnyi utat ellenőriz a yorkshirei (angol) rendőrség új „repülőosztaga”.

németül. További kérdésekre azonban már nem volt idő. Jelenteni kellett. És Miska jelentett is.

— Herr Hauptmann, ich melde gehorsamst, ach-tundzwanzig Akademiker, einer im Spital!

— Falsche Meldung! (Hamis jelentés!) — vágta rá bosszúsan a kapitány úr, ki Ferke távozását látta. Jelentsen még egyszer!

Miska azonban nagy zavarban volt; német tudománya végkép felmondta a szolgálatot.

— Mi baja hát K. akadémikusnak? — kérdezte a ka-

pitány úr. Miska hebegett, magyarrá akarta fordítani a szót, de a német tanár állhatatos maradt. — Csak németül barátom!

Miska homloka gyöngyözött, majd lassan felderült az arca és büszkén vágta ki:

— Er hat gefuchst!

A kirobbanó kacagás, melyben tanárunk vezetett, bizonyára enyhítette a fájó érzést Jósánk szívében, melyet húsz koronájának elvesztése felett érzett Miskával és Ferkével szemben.

Vásári tolvajok.

Írta: GÖDRI JÁNOS tiszthelyettes (Erdőtelek).

Hosszú csendőrségi szolgálatom alatt, de különösen az utóbbi években tapasztaltam, hogy a vásári tolvajok mennyire ártalmasak a közbiztonságra. A kereskedők már úgyszólván botokkal felszerelve jelennek meg az országos vásárokon s az általuk tetten ért vásári tolvajokkal már a helyszínén leszámolnak, alaposan megverik őket.

A Szut. 370. pont utolsó bekezdése értelmében az ismert vásári tolvajokat, akik a vásáron való megjelenésüket kellően indokolni nem tudják, a vásár területéről való kiutasítás végett a községi előjárósághoz elő kell vezetni. Ez a rendelkezés a gyakorlatban nem vált be, mert az előjárósághoz elővezetett vásári tolvajt vagy tolvajokat nem zárhatják be, mivel az előjáróság a személyes szabadság megsértéséért felelősséget nem vállal, így az elővezetett egyént mindössze azzal a meghagyással utasítja ki a község területéről, hogy menjen haza, de az ezen rendelkezést nem veszi figyelembe, hanem eltávozása után, mindenesetre nem a legforgalmasabb útvonalon, hanem a mellékutcákon visszatér a vásárba és társaival előre megbeszélte lopásokat követ el.

Legyen szabad egy pár esetet leírnom, hogy a vásári tolvajok a lopásokat hogyan hajtják végre és rendszeren milyen időtájt használnak fel a lopás elkövetésére.

A vásári tolvajok lopási ideje a 11—13 óra közötti idő. Tizenegy óra előtt a helyzet még nem alkalmas a számukra, mert akkor még a vásárló közönség csak figyel és az árak után érdeklődik, míg 13 óra után már a hazamenetelre gondolnak.

Aki azt gondolja, hogy a vásári tolvaj egyedül hajtja végre a lopásokat, az nincs tisztában, hogy mi is a vásári lopás. A vásári tolvajok mindig szövetkeznek egymással; a létszámuk rendes körülmények között négy fő. Egy a figyelő. Ez les, hogy csendőrijárőr nem közeledik-e arra, mert akkor jelzés útján értesíti társait. A banda „működő” tagjai olyan sátor vagy földön árusító előtt jelennek meg, ahol már sokan vannak. A tolvajok közül kettő közvetlenül az áruk elé áll, azt nézegetik, többet felvesznek s mikor a kereskedő tovább megy, hogy más vevőkkel alkudjék, — mondjuk — egy vég vásznat kettőjük között észrevétlenül hátracsúsztatnak a hátuk mögött álló harmadiknak, az pedig eltűnik onnan és a zsákmányt a már előre kijelölt gyűjtőhelyre viszi. Majdnem minden nagyobb községben van orgazdájuk. Ilyen módon hajtják végre a vásári lopásokat a cipész-, a csizmadia- és szabósátrak előtt is.

Az egyik országos vásár alkalmával egy járőr a sátrak mögé ment cigarettázní, hogy a közönség ne lássa. Mikor odaért, egy falusi öltözetű nőt látott háttal feléjük, amint a sátor ponyvája alatt járt a keze. A járőr arra indult és rászólt a nőre, hogy mit csinál maga itt, mire az a sátorból már leakasztott pár női cipővel szaladni kezdett. A járőr utána s rövid üldözés után elfogták. A kikérdezés alkalmával beismerte, hogy lopott, de azt is megemlítette, hogy amikor a községből elindult, a község végén levő Máriánál egy óra hosszat imádkozott, hogy az segítse meg, hogy télire egy pár női cipőt lophasson magának. Ez a nő egyedül volt és a lopást nem a sátor előtt, hanem a sátor hátsó részén követte el.

Még 1922. évben történt, hogy egy ismert vásári tolvaj lakásán az őrs egyik járőre házkutatást tartott s ott 30 darab női selyemfejkendőt talált, minek hol-

szerzését igazolni nem tudta. A fejkendők a község előjáróságának átadattak, az őrs pedig a sértetteket nyomozta és nyomoztatta — eredmény nélkül. A vége az lett, hogy a fejkendőket egy év elteltével a község előjárósága a vásári tolvajnak visszaadta, aki bizonyára nevetve vitte haza a jogtalan úton szerzett zsákmányt. Ma már a Nyomozati Értesítő mellett ez persze nem történhetne meg.

A községek neveit nem említem azért, mert igen sok őrs érdekelve van, de azt megemlítem, hogy vannak községek, ahol a lakosság apraja-nagyja határozottan tudja, hogy kik a vásári tolvajok. Az is előfordult, hogy az egyik ember kérdezte a másiktól, megy-e a vásárra, mire a kérdezett azt felelte, hogy nem, mert csak egy rokkra (kábatra) van szüksége, azt pedig a vásár után (megnevezte névleg, persze vásári tolvajtól) féláron s kockázat nélkül meg tudja venni.

A vásári tolvajlásokat csak úgy lehetne megakadályozni, ha minden őrs, amelyiknek körletében ismert vásári tolvaj van, őket, hogy a szomszédos országos vásárokon meg ne jelenhessenek, a vásár előtti este őrizet alá venné és a községi fogdáknak bezárva őriztetné. Jól tudom, hogy ez nem lehetséges, azért nem marad más hátra, mint az éberség. Jó szolgálókat tehetnek a nyomozó alosztályok polgári ruhás nyomozói, de ha ők nincsenek, a járőr megbízható, önkéntes figyelők (polgári egyének) segítségét is igénybe veheti. Megéri a fáradságot, mert már fordult elő eset, hogy a vásári tolvajok szekéren szállították el az általuk lopott tárgyakat.

Levelek a szerkesztőhöz.

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr!

Jelen soraim teljes megértéséhez, sajnos, feltétlenül szükséges, hogy azokat tisztára személyemmel kapcsolatos önzésnek is minősíthető bevezetéssel lássam el.

Tizenkilenc éve már annak, hogy először ültem a volán mellé és ugyanannyi ideje szolgálom tollal az autóközlekedés ügyét nemcsak a hazai szaklapokban, hanem a legnagyobb külföldi sajtótermékek hasábjában is. Ezt pedig megjegyezni azért tartottam szükségesnek, mivel ezen hosszú idő alatt megtanultam megismerni és meglátni a „szakmában” nemcsak a jót, hanem a rosszat is. Ennek tudhatják be az elismerten mérvadó kritikusok azt a tényt, hogy soha egyetlen betűvel sem szolgáltam rá, hogy az elfogultság vádjával illessenek. Még akkor is, midőn írással az automobilizmus érdekeinek képviselőiben indokolt volna némi elfogultság, nem bírom megállni, hogy ha csak röviden érintve is, de rá ne mutassak az érem másik oldalára, mely, sajnos, sötétlik az eléggé el nem ítéhető kilengésektől.

Ezt a mindenkor vallott felfogásomat híven tükrözi vissza legutóbbi cikkem is, melynek „A csendőr és az autó” címet adtam. Kultúrunkat véltem teljesíteni akkor, midőn az autó és csendőr egymáshoz való viszonyát a nyugati színvonalhoz közelállónak iparkodtam feltüntetni. Ezzel a cikkekkel a minikét részből régen és őszintén óhajtott megértést és türelmet akartam szolgálni. És objektivitásom mégis kötelezett arra, hogy igen kemény szavakkal megemlékezzem arról a nem kívánatos elemekből álló csoportról, mely kíméletet nem érdemel, annál kevésbé, mert éppen ezek az autó legnagyobb ellenségei. Azt hiszem, hogy ezek a szavak egy verbeli autóstól talán túlzottan is objektívek. Hogy cikkem utolsó bekezdését nem illusztráltam példával, azt tőlem még a legszenvédélyesebb autóellenes korporáció sem veheti rossz néven, mert ennek megírása nem az én hivatásom. Erről eleget írhatnak és írnak a napilapok, a rendőri hírek, vagy azok, kiknek elég okuk van arra, hogy az autónak, mint „szükséges rossznak” ellenségei legyenek.

Elolvastam a „Csendőrségi Lapok” 5-ik számában megjelent „Az országúttak vándora...” című „megjegyzést”. Szerzőjének hivatása — úgy látom — meglátni és üldözni valamennyiünk közös ellenségét, a rosszat. Némi irigységgel

kell elismernem, hogy a legszebb hivatás. De! a hosszú gyakorlat alatt összes érzékszervei már annyira beidegződtek a rossz érzékelésre, hogy a végén már csak a rosszat látja meg, a „hangtalanul és szerényen tovasuhanó jó” észrevétlen marad számára. Ezen nincs mit csodálkozni, sőt természetes, hiszen ez az utóbbi az ő hivatásában nem képezhet „esetet”. Ez így is van rendjén.

A cikk írója példaképpel illusztrálta az általam megemlélt „sötét oldal” garázdálkodását. Ezzel ugyan nem igen szívtam hozzá cikkemhez, hanem írt egy ellenvetéstől sugalmazott — másik cikket. A szerzőnek szívesen rendelkezésére bocsátottam volna jegyzeteimnek néhány oldalát, ahol található volna még sokkal szomorúbb és lelkiismeretlenebb esetekre vonatkozó feljegyzéseket, még nagyobb számban és még rövidebb idő alatt, mint az ő általa felemlítettek, mert ezek, noha hitelességükhöz kétség nem fér, még sincsenek szerencsésen megválasztva. Nem mintha lényeges volna, csak éppen megemlétem, hogy a) alatt egy autó lefordít egy három méter mély árokba egy gazdaszekeket, melynek súlya az árokvízbe fojtja az egyik lovat, b) alatt jön egy autó, nem segít, c) alatt jön még két autó, ezek sem segítenek, de — és itt nagyon kell kérnem a szerzőt, ne vegye rossz néven a tréfát —, b) és c) között kellett lennie egy segítőautónak is, mely felhozta a kocsi az árokból, letette az országútra, ahol a c) alatt jelzett két autó találta. Igaz, hogy érthetetlen okokból a kocsi gazdáját a szekér alá dugta, de ennek oka talán örökre titok marad.

Másik példa: nem nyújtott segítséget a baleset okozója. Itt közbe kell iktatnom egy jelentéktelen, de jellemző esetet. Kocsim sáros úton előzésnél megcsúszott és nekifarolt egy szekérnek; gazdája a lovak közé esett. Azonnal fékeztem, hogy segítsek neki talpraállni, baja nem történt, segíteni akartam neki ruhájára megtisztításában, erre azonban nem került a sor, mert megvillant valami a gazda kezében, minek nyomát megmutathatom a bal combomon. A hivatalos irat nádvágó kést említ. Dacára ennek, azt állítom, hogy a kár-okozónak meg kell kockáztatni az ilyen fogadtatást és minden körülmények között segítenie kell. No és a sorompó! Hát igen, ez az az örök téma. Az esetet nem ismerem, tehát nem szólhatok hozzá, csak két számadattal szolgálhatok, melyeket naplóból meríték. Autón járva, 27 esetben találtam nyitott sorompót, mikor vonat rohogott a síneken és több mint 400 (négy száz!) kivilágítatlan sorompót, melynek létezését semmi sem árulta el a szuroksötét éjszakában. Mert hát a sorompó-ügynek is két oldala van.

Mindenki végzi a maga módja szerint a nehéz munkát, mellyel a kultúrát szolgálhatja, egymás mellett, válllvetve, vagy egymástól függetlenül, az eredmény nem maradhat el. De ha arra törekszünk, hogy egymás kultúrátörökvéseit megsemmisítsük, akkor... nos, akkor videat Balkán!

Igen tisztelt Főszerkesztő Úr! Ha a „Csendőrségi Lapok” 5-ik számában megjelent „hozászólásban” csak egyetlen virágszál volna az érem napos oldaláról abba a sötét csokorba kötve, úgy nem tartoztam volna ebben az ügyben néhány megjegyzéssel a — tárgyilagosságnak!

Kiváló tisztelettel:

„Ürvezető”.

Mélyen tisztelt Őrnagy Úr!

A Csendőrségi Lapok 2. és 3. számának hasábjain, két őrsparancsnok bajtársam is szívével tette, hogy a csendőrségi szolgálat terén a néhány középiskolát is végzett csendőrök használhatóbbak-e, vagy a csupán elemi végzetűek. Okfejtésem mindkét bajtársamnak igen körültekintő és helytálló. Szerény tapasztalataim szerint azonban egyformán jó anyag mindegyik, ha komoly életpályának választotta a csendőri hivatást magának.

Pár évtizedet meghaladó csendőrségi szolgálatom alatt — vezényelve, áthelyezve — több, mint ötven őrsön megfordultam. Ötvenhónapos folytonos harctéri szolgálatom során szerzett észleleteim — tapasztalataim eredménye, hogy olyan jó katonát, mint a magyar — olyan Istenáldotta tehetséges, életrevaló s magát minden körülmények között feltaláló embert Isten nem teremtett, mint amilyen a mi fajúknak egyszerű gyermeke, akikből ez a szép testület is áll.

Ezeket azért óhajtottam előrebocsátani, hogy rámutassak arra, hogy ilyen emberanyag-forrás mellett nem lehet más, csak jó csendőrünk. Ezért európai hírű a m. kir. csendőrség — és ezért elismert mindenki által a csonka hazánkban is,

Nem is ezekről a tapasztalatokról akarok én írni, hanem arról, hogy melyik jobb, melyik használhatóbb anyaga hát a csendőrségnek? Mint fentebb is jeleztem, jó anyag mindegyik, ha valóban életpályának választotta magának a csendőrségi pályát, nem pedig csak átmeneti állomásnak, ahol csak addig szándékozik maradni, míg az idők jobbra fordulnak, vagy amíg a még hiányzó iskolai képzést meg szerzi egy talán már előzőleg kilátásba is helyezett álláshoz. Az ilyen emberből sohase lesz csendőr, akkor sem, ha nyolc gimnáziummal jött a csendőrséghez. Az ilyenek, ha sorsuk különös szeszélye folytán itt is rekedtek a csendőrségnél, mindig csak félcsendőrök maradnak s nem is gyökereznek meg sohasem.

Tapasztalatom, hogy az a több-kevesebb középiskolai tudás egymagában a szorosan vett csendőrségi szolgálatban vajmi keveset értékesíthető. De különben is: minden jobb csendőrünk megszerzett önbuzgalomból is valamelyes középiskolai ismeret. Hogy nem tudja az algebrát, vagy a görög mitológiát, ennek hiányát még nem igen éreztük, de különben is, vajjon hány középiskolás tud algebrával számolni, csak három év múlva is, hogy kikerült az iskolából. Ne azt nézzük és ne aszerint ítéljünk, hogy kinek hány osztálya van, hanem a tudást. Az iskola feltételezi a tudást, de nem bizonyítja. Ismertem csendőrt, aki tanítói oklevéllel jött a csendőrséghez és négy év múlva erkölcsi és szellemi fogyatkozás miatt elbocsátott.

Az élet, a tapasztalat azt mutatja, hogy a csendőrelgényesség legjobb anyaga ma is az egyszerű, minden magasabb iskolai képzettség nélküli, falusi földműveslegény, kinek — hogy úgy mondjam — parlagon áll a koponyája minden száraz elméletől. Ez az agy igen fogékony, hátránya, hogy egyik-másikánál sok időt, türelmet, fáradságot vesz igénybe, amíg kicsiszolódik. De viszont azok a bajtársak is, akik középiskolával, de azzal a komoly elhatározással jöttek a csendőrséghez, hogy itt a testületben egzisztenciát, életpályát szerezzenek, előképzettségükből kifolyólag nem önhittek, hanem a legnagyobb odaadással, szorgalommal fognak hozzá a csendőrségi szakismeretek megtanulásához és elsajátításához, szintén igen jó csendőrökké válnak.

Ember fogyatékoság nélkül nincsen; nem lehet ezért azt mondani, hogy a néhány középiskolát végzett csendőr általában jobb, használhatóbb, mint a csak elemi iskolát végzett, de nem lehet ennek a fordítottját sem szabályként kimondani, mert ezt bizony embere válogatja.

Azt, hogy egy cég, vagy vállalat a vezetett üzleti könyvet hol s miként, melyik tételénél hamisította meg, mindenestre hamarabb megállapítja a könyvelésben is jártas, néhány kereskedelmit végzett csendőr; de hogy az éjjelre bekapcsolt villamos jelzőcsengőt a betörő hogyan szerelte le, mit csinált, hogy az érintkezésre sem szólt meg, már aligha tudná olyan jól és hamar felfedezni, mint a szerelőből lett csendőr és hogy a kóbor cigányok a lovat akkor kötötték el a jászol mellől, amikor a „Betyár” csillag az égről lement, ezt meg a pásztorból lett csendőr hamarabb megmondja, hogy hány óra volt akkor, mint az előbbieket bármelyike — és így tovább. Ez azonban még mind édes kevés ahhoz, hogy valaki jól használható csendőrnek legyen mondható. Éppen olyan kevés, mint az a néhány középiskolai tudás, így nem mondhatjuk azt, hogy ez vagy amaz az értékesebb vagy használhatóbb csendőr.

A csendőrelésben sokoldalú tudásra van szükség, melyeket az iskola padjaiban megtanulni nem lehet. Ezt a tudást fáradságos, lankadatlan, kitartó szorgalommal egyformán megszerezheti mindenki, aki erre a hivatásra komolyan vállalkozott. Hogy az eredmény az egyiknél jeles, a másiknál csak jó, ezt sokszor a szorgalom is és nem egyedül az iskolai előképzettség befolyásolja.

Mély tisztelettel vagyok Őrnagy Úrnak alázatos alattosa
Kondoros.

Horváth Gábor
tiszthelyettes, őrsparancsnok.

A lelki szenvedéseket, amelyek balsorstól vagy önhibánkból értek, semmivel sem gyógyíthatja az ész, csak kevéssé az értelem, sokkal az idő, de egészen a szilárd, határozott tevékenység.

GOETHE.

A csendőr szolgálata a gyakorlatban.

Írta: dr. UHLYARIK JÁNOS tb. főszolgabíró.

„A csendőr erényei és hibái” cím alatt nemrégén írtam a Csendőrségi Lapokban.

Áttekintettük a csendőr-erényeket mind elvi, mind gyakorlati vonatkozásokban és ugyanezen szempontokból a csendőr hibáit is boncolgattuk. Minthogy azonban a hibákat könnyebb észlelni és megjegyezni a példákból, mint merev elvekből és elméletekből, — folytassuk vizsgálódásainkat a kihágási eljárások során előfordult érdemleges esetek alapján.

Mindenki tudja, de különösen a hatóságoknak és közbiztonsági szervezeteknek tagjai érzik, hogy a világválság hullámaiban a közrend, közbiztonság és köznyugalom megőrzése és fenntartása az élet elemi létfeltételeinek biztosítása után — az első, kimagasló állami feladat. E vonatkozásokban a csendőr az állami gépezet legerősebb vaskapcsa, ha vérbeli csendőr módjára, derekasan teljesíti kötelességét.

Járőrszolgálat közben a csendőr mindent és mindenkint szemmel tart ugyan, de főleg akkor kell rendkívüli gondossággal eljárnia, ha ismeretlen egyénnel találkozik. Élénken él emlékezetünkben az a szomorú idő, amidőn az oláh megszállók közbiztonsági újszülöttjei a felmutatott oláh hatósági igazolványokat megfelelő képesség, képesítés és műveltség hiányában kizárólag abból a szempontból vizsgálatták tudálékos nagyképűséggel, hogy el voltak-e látva peccáttal?! A mi csendőrünknek persze nem szabad ennyivel megelégednie, hanem apróra át kell vizsgálnia az ismeretlen egyén iratait és ha azok eredetiségéhez bármi kétely fér, vagy ha nem alkalmasak az igazoltatott egyén kilétének kétségtelen felismerésére, minden eshetőségre gondolniok kell. A nyomozókulcs rengeteg, sokszor azonos nevű és korú egyént ölel fel. Gondosan át kell tehát vizsgálni a nyomozókulcsot is s ami szintén fontos, az ismeretlen és gyanússá vált egyénnek összes ruhadarabjait, mert akárhányszor egy papírszemetke elárulja az ismeretlen igazi kilétét.

X. őr nemrégén csavargás és koldulás miatt elővezetett egy rongyos, de nagyon szép bőrkabátos egyént. Két-három nap elteltével kiderült, hogy a csavargó lopta a bőrkabátot és többek között éppen ezért körözött egyén.

X. járőr ugyancsak csavargás és koldulás miatt elővezetett valakit. Még be sem fejeztem az ügy tárgyalását, lélekszakadva jött egy lovascsendőr és jelentette, hogy az elővezetett egyén a nyomozókulcsban szerepel különböző bűncselekmények miatt.

Két-három évvel ezelőtt X. járőr koldulás miatt elővezetett egy Olaszországból hazatért, volt magyar hadifoglyot, akinek személyazonossága kétségtelenül megállapítást nyert és akinek feltűnően szép farkaskutyája volt. A mult hetekben a 2—3 évvel ezelőtt elővezetett egyénhez általam hasonlóan talált, de még sokkal rongyosabb ruházatú egyént vezetett elő Z. járőr. Kiderült az alábbiak szerint, hogy a felismerni vélt egyén hamis nevet mondott be a járőrnek s nekem is. Amidőn minden előzetes faggatás nélkül, hirtelen azt kérdeztem az elővezetettől, hogy mi lett a szép farkaskutyájával, majdnem leesett az álla és első rémületéből magához térve, előadta, hogy kutyáját eladta a budapesti toloncházban. Ekkor persze már tudtam, hogy régi ismerőssel állok szemben és rövidesen be is vallotta igazi nevét, sőt igazolta is ma-

gát a rongyai között elrejtett és a toloncházból származó papírszemetkevel, amelyet a csendőrök nem találtak meg nála. A nyomozókulcs szerint katonaszökevényre s körözött egyénre akadtunk, akinek még a kora is egyezett a nyomozókulcsban szereplő egyén korával, az illetékes katonai parancsnokság azonban megállapította, hogy a mi emberünk mégsem azonos a körözött egyénnel és elbocsátotta.

Más alkalmakkor elővezetnek a járőrök egyéneket, akik megfelelő igazoló okmányokkal fel vannak ugyan szerelve, de azon állításukat, hogy munkakeresés céljából gyalognak, igazolni nem tudják. Kétségtelen, hogy a csendőr ilyenkor nehéz és kényes helyzet elé van állítva. Ezrekre tehető azoknak a száma, akik illetőségi helyükön nem képesek megfelelő munkához jutni és emiatt kénytelenek vándorbotot venni a kezükbe. A komoly, jószándékú, megbízható munkakeresőt nem is szabad összetéveszteni a csavargóval és azzal, aki legszívesebben munkakerülő életmódot folytat.

X. járőr mintegy 35 km távolságról elővezetett két egyént, akiket sajtótermékek hatósági engedély nélkül történt terjesztésén ért tetten. (1914. évi XIV. t. c. 13. §.) A kihágás elkövetői a tettenérés helyétől nem messzire fekvő község illetékességébe tartoztak és kilitüket elfogadhatóan igazolták is. Az elővezetés tehát fölöslegesnek bizonyult, annál inkább, mert csak pénzbüntetéssel büntethető kihágásról volt szó.

Az előadottakból megállapítható, milyen körültekintéssel és gondossággal kell eljárnia a csendőrnek a közveszélyes munkakerülőkre vonatkozó 1913. évi XXI. t. c. cikkkel és a koldulást szabályozó 81.000/1924. évi B. M. rendelettel kapcsolatos elővezetéseknel.

Alapelvek vehető azonban, hogy amidőn a csendőrnek kétegye lehet abban a tekintetben, hogy valakit elővezessen-e, vagy sem, inkább mindig az elővezetést kell választania, mert a csendőrt ilyen természetű *jóhiszemű* eljárásért erkölcsi vagy fegyelmi hátrány nem érheti, míg ellenkező esetben a társadalomra és a csendőrré egyaránt kár származhatik. Meg kell említenem itt még azt is, hogy a közveszélyes munkakerülők által elkövetett cselekmény a törvény 1. §-ában körülírt esetben *kihágás*, míg a 2. és 3. §-okban körülírt esetekben *vétség*. Azért a csendőrnek vigyáznia kell, hogy a tettenért egyént a járásbíró, vagy főszolgabíró elé vezeti-e? Helyes, ha a csendőr kétegye esetén a gyanúsítottat a járásbírószághoz vezeti elő és oda teszi meg a feljelentést, mert a járásbíroság szélesebb hatáskörénél fogva még akkor is eljárhat a közveszélyes csavargókkal szemben, ha az ügy elbírálása a főszolgabíró hatáskörébe tartoznék. (Bp. 22. §. Hb. 122/1913. VI. 122., 173.) i

Állami és közbiztonsági okokból, különösen a mai időkben, amidőn az állami és társadalmi rend biztonsága szempontjából megbízhatatlan elemek a szervezkedésnek legkormionfontabb módjait eszik ki, csendőri vonatkozásban a legerőteljesebb, legalaposabb és leglelkiesmerteesebb munkát igényeli annak a megállapítása, hogy *ki nek a kezei közé adható fegyver, és lőszer* és kik azok, akiknek birtokába hatósági engedély nélkül került fegyver és lőszer? Az előbbi aránylag könnyű feladat, mert a csendőrség rendszerint a községi előjárósággal egyértelmű javaslatot szokott tenni a főszolgabírónak, márpedig az előjáróságokról feltételezhető, hogy községük lakosságát megbízhatóság tekintetében ismerik. Előfordult azonban már nem egyszer, hogy a csendőrség az előjáróságtól eltérő javaslatot tett, ami sok mindentől elte-

kintve a — csendőrség dícséretére — azzal is magyarázható, hogy a csendőrség sokkal bátrabban nyilváníthatja tárgyilagossá véleményét.

A lőfegyverek és lőszer tartására vonatkozó 9862—1920. évi M. E. rendelet 9. §-a rendkívüli hatalommal ruházta fel a csendőrt. Házkutatások, szélesebbkörű nyomozások, razziák, stb. révén sok illetéktelen kézről került már elő fegyver, de szinte megfoghatatlan módon még mindig sok fegyver, főleg pedig revolver van olyan egyének birtokában, akiknek fegyver tartására nincs engedélyük. Tapasztalataim szerint a fegyverek legtöbbször bizalmas besúgás alapján megtartott házkutatások és orvvadászok kézrekerítése alkalmával szoktak előkerülni. Ezért a csendőrnek szinte pillanatról pillanatra érdeklőnie kell a falu minden eseménye iránt, hogy ki kivel van jó és rossz viszonyban, kit, miért bocsátottak el szolgálatból stb., stb., mert így szerezheti meg a legértékesebb adatokat vagy nyomokat, amelyek segítségével egyébként talán soha ki nem deríthető kihágások vagy büncselekmények fonalát veheti kezébe. (Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

67. Kérdés. *Egy tényleges szolgálatban álló, magds rendfokozatú tiszt fegyvere vadászat alkalmával véletlenül elsül s a közelben álló vadór életét kioltja. A járőr megjelenik a helyszínén. Őrizetbe veheti-e az emberölés vétségének gyanújába került magasrangú katonai egyén birtokában levő vadászfegyvert?*

Válasz. A járőrnek a fennforgó esetben a Szut. 509. pontjában foglaltakat kell szem előtt tartania. A járőrnek tehát jogában áll a nyomozást azonnal megindítania, mert a késedelem a nyomozás érdekeit veszélyeztetné. A járőrnek ugyanis az esemény szemtanúinak jelenlétében megbízható pontossággal módjában van a helyszíni körülményeket megállapítania, ami később csak legfeljebb megközelítő pontossággal lenne lehetséges. Minthogy az eset elbírálásánál a vadászfegyver állapotát különleges fontosságú, tehát a bűnvádi eljárásban minden valószínűség szerint bizonyíték gyanánt kell felhasználni, esetleg szakértői szemle alá kell vonni, a nyomozás érdeke kívánja őrizetbevételét oly gyorsan, amint csak lehet. A járőr tehát a Szut. 444. pontja értelmében szabályszerűen jár el, amikor a vadászfegyvert nyomban őrizetbe veszi. Kimondott büntetendő cselekmény fennforgása esetén a Szut.-ban előírt intézkedéseket mindenkiel szemben meg kell tenni; azok megtételét vagy elhagyását a gyanúsított által esetleg viselt rendfokozat nem befolyásolhatja.

68. Kérdés. *Ha a csendőr valamely nyomozás ügyében a főtárgyalásra megidéztetve, ott tanúként vallomást tesz, jogosult-e a vádlott védője hozzá kérdést intézni? Mi a csendőr magatartása akkor, ha a kérdést valamely okból olyannak tartja, amelyre választ adnia kényes, akár szolgálati, akár személyi szempontból?*

Válasz. A vádlott védője jogosult a főtárgyaláson tanúként kihallgatott csendőrhöz kérdéseket intézni s ezekre a kérdésekre a csendőr válaszolni köteles. Ha a védő nem megfelelő módon teszi fel kérdéseit, esetleg sértő vagy gúnyos modort tanúsít, a főtárgyalási elnök kötelessége közbelépni. A csendőrnek tehát nincs joga a kérdést visszautasítani, vagy a méltatlannak talált kérdező módot megtorolni. Ha a védő modorát vagy kérdései módját magára nézve meg nem felelőnek tartja, kellő tisztelettel és mérséklettel maga

is kérheti a főtárgyalás elnökének a közbelépését, vigyáznia kell azonban, hogy túlságos érzékenységgel nevetéssé ne tegye magát. Lélekjelenlétét és higgadt megfontoltsággal egyébként módjában van olyan választ adni az ügyvéd kérdésére, amellyel önmagának elégtételt vehet, vagy a meg nem felelő módon rája vetett árnyékot elháríthatja, ebben azonban óvatossággal kell lenni, mert a szabály az, hogy inkább bizonyos méltósággal nézzünk túl az apró sereimen, mintsem ügyetlen visszavágással még inkább kiélezzük a veregségünket. Ha egyébként a csendőr úgy találja, hogy a védő kérdése szolgálati érdeket feszeget, avagy azt a védo pusztán azért tette fel, hogy a csendőrt zavarba hozza és belőle valamilyen ránézve hátrányos, vagy a vádlottra előnyös választ ugrasson ki, a csendőr a főtárgyalás elnökéhez fordulhat és megkérdézheti, hogy kötelese-e a kérdésre válaszolni. Minden körülmények közt jogosult a csendőr a vallomástételt megtagadni, ha a kérdés olyan, amelyre a csendőr a való megvallásával magát szolgálati (fegyelmi) vétséggel vagy büncselekménnyel terhelné. Természetesen itt is vigyázni kell, mert a csendőrnek tudnia kell, hogy ilyen esetben a vallomás megtagadása a kérdésben foglalt szabálytalanság beismerésével lenne egyenértelmű. Ha tehát a csendőr biztos abban, hogy tetteiért, illetve szolgálati magatartásáért minden felelősséget nyugodtan vállalhat, ne éljen a vallomás-megtagadás jogával, hanem feleljen őszintén, egyenesen és határozottan. A vallomástételt megtagadásának joga többnyire csak a tanunak adott törvényes kibúvó, tehát senkinek kifogásolhatja, ha a tanu ezzel a joggal él, de éppen mert kibúvó, nagyon kétes értékű jog. Tartsuk szem előtt mindig azt a életszabályt, hogy sohasse tegyünk olyasmit, amit szükség esetén a legnagyobb nyilvánosság előtt is el ne mondhatnánk és kellőleg nem magyarázhatnánk. Csak így lehetünk mindig egyenesek, őszinték, férfiasak és bátrak, mert így nincs az a tekintet, az a kérdés, amely minket zavarba hozhatna.

69. Kérdés. *Ólmos eső után a síkossá vált gyalogjárót a háztulajdonos nem hinti fel az elcsúszást megakadályozó anyaggal; ennek következtében egy a gyalogjárón közlekedő egyén elesik és karját törvén. 8 napon túl gyógyuló testi sérülést szenved. Tartozik-e ezért büntetőjogi felelősséggel a háztulajdonos s ha igen, mily alapon?*

Válasz. A Közlekedésügyi Szabályzat 54. §-ának 5. pontja szerint az ingatlanok tulajdonosai, a tulajdonosok megbízottjai, vagy a bérlők kötelesek az ingatlanok előtt levő gyalogjárórészt síkosságot előállítással behinteni, illetőleg a behintésről gondoskodni, s ha ezt elmulasztják, az idézett szabályzat 119. §-ába ütköző kihágásf követnek el.

Közgazgatási jogi szabály kötelezi tehát a háztulajdonost, hogy a síkos járdarészt megfelelő módon felhintse. Ha ezt elmulasztja és szerencsétlenség történik, nemcsak a fent megjelölt kihágással gyanúsítható alaposan, hanem a Btk. 310. §-ába ütköző gondatlanság okozta súlyos testisértés vagy a Btk. 290. §-ába ütköző emberölés vétségével, aszerint, hogy a szerencsétlenül járt egyén 8 napon túl gyógyuló testisértést szenvedett, vagy pedig meghalt. A feljelentést oda kell megtenni, ahova a cselekmény, legsúlyosabb minősítése szerint tartozik.

70. Kérdés. *Több ezer hold saját tulajdonban levő földön gazdálkodó egyén 2000 kereszt búzáját szándékosan, hetvenkedésből, tehát egyéni szeszélyből felgyújtja. A keletkező tűz rész mások vagyonát, életét vagy testi épségét nem veszélyezteti. Büntetőjogi felelősségre vonható-e ilyen gazda, tekintve, azt, hogy ily nagymennyiségű közszükségleti cikk szándékos megsemmisítése közérdekbe ütközőnek tetszik?*

Válasz. Az 1920:XV. t.-cikk árdragító visszaélés vétsége miatt bünteti azt, aki forgalombahozatal céljára rendelt közszükségleti cikket megsemmisít vagy hasznavehetetlenné tesz, de csak abban az esetben, ha a gyanúsított ezt a cikk árának drágítása vagy nagy árának fenntartása végett nyereszkeskedő céllal teszi. Ez a törvény tehát a felvetett esetben nem alkalmazható.

A Btk.-nek a gyújtogatásra vonatkozó rendelkezései szintén nem alkalmazhatók, mert a Btk. 422. §-ának 2. bekezdése szerint szabad téren fekvő, nagyobb mennyiségű áru vagy takarmánykészlet felgyújtása nem esik a Btk. 422. §-a alá, ha a termékészlet a felgyújtó tulajdona s annak minősége vagy fekvése olyan volt, hogy felgyújtása másnak személyére vagy vagyonára veszedelmet nem hozott. A „minőség” szó itt a „fekvés” szónak ad bővebb értelmet, bár mindkét szó rugalmas kifejezés. Semmiestre sem értelmezhető azonban a „minőség” szó úgy, hogy önmagában véve megállapít

hatná a mások személyi vagy vagyoni veszedelmét. Nem értelmezhető tehát úgy, hogy nagy gabonanemű-készlet felgyújtásával, esetleg egyes vidékeken inség állhatna be. Ez nagyon is tág értelmezés lenne. A „minőség” szó itt annyit jelent, hogy az árukészlet (gabonaneműről tehát nem is lehet itt szó) esetleg robbanó anyag, s így a gyújtogatás igen nagy távolságról is közveszedelmet jelenthet. Szó lehetne arról is, hogy például szélvész esetén az égő zsarátnok nagy távolságról is veszedelmet jelenthet. Ez utóbbi eset azonban szintén sem feltételezhető búzakeresztek felgyújtásánál, mert az így keletkező zsarátnok nem olyan tüztartó, hogy a szél felkapván, messzire tudja vinni izzó állapotban.

A fennforgó körülmények szerint tehát a kérdésben emsitja utcán át. Mit kell a járőrnek tennie?

71. Kérdés. A járőr tettenéri a gyanúsítottat, amiképpen saját termésű borát hatóságí engedély nélkül lüterszámra árusítja utcán át? Mit kell a járőrnek tennie?

Válasz. Az 1926. évi 16.152. sz. pénzügyminiszteri rendelet értelmében bortermelő saját termésű borának utcán át kimérésére vagy zárt edényekben kismértékben elárúsítására a pénzügyigazgatóságtól köteles engedélyt kérni. Ha ilyen engedély nélkül a leírt módon az állami italmérő jövedék érdekeit megsérti, az 1921. IV. t. c. 32. §-ának 1. pontjába ütköző jövedéki kihágást követi el. Az eljárás a pénzügyigazgatóság hatáskörébe tartozik, a járőrnek tehát a Szut. 490. és 491. pontjai szerint kell cselekednie.

72. Kérdés. Lényeges része-e a gépjármű fogalmának a kocsiszekrény (karosszéria) nyitott vagy csukott volta? Nevezetesen az olyan gépjármű, amelynek hasznos terhelése 1500 kg-nál nem nagyobb s árufuvarozásra használatos, a Közlekedésügyi Szabályzat 75. §-a 3. a) pontja értelmében a személyszállító gépkocsikkal azonos elbírálás alá esik-e, ha kocsiszekrénye nyitott?

Válasz. A fennálló jogszabályok a kocsiszekrény nyitott vagy csukott volta alapján nem tesznek a gépjárművek közt semmiféle lényegbe vágó különbséget. Ha tehát egy 1500 kg-nál nem nagyobb teherbíró képességű, árufuvarozásra használt gépkocsiról van szó, nincs törvényes akadálya annak, hogy ez a gépkocsi a vizsgatétel szempontjából az üzleti kihordó gépkocsik fogalma alá vonassák, ha kocsiszekrénye nyitott is.

73. Kérdés. Szabad-e a telefonközpontban alkalmazott kezelőnek kihallgatni a telefonbeszélgetést?

Válasz. Nincs oly jogszabály, amely megtiltaná a telefonkezelőnek a beszélgetések kihallgatását. A kihallgatott beszélgetés azonban ránezve hivatalos titok, amelynek jogosulatlan felfedése a Btk. 200. és 201. §-ában megszabott büntetés alá esik.

74. Kérdés. Egy kerékpárkölcsönző-vállalat kerékpárt kölcsönöz 1 órai használatra egy tanulónak. A járőr tettenéri a kölcsönvett kerékpárt közúton használó tanulót, s megállapítja, hogy a kerékpár a Közlekedésügyi Szabályzat 101. §-ának 1. bekezdése értelmében megkívánt jelzőtáblával nincs ellátva. Ki felelős a Közlekedésügyi Szabályzat 118. §. b) pontjában meghatározott kihágásért, a kerékpárkölcsönző-vállalat vezetője, vagy a kerékpározó?

Válasz. Minthogy a kerékpárt a kerékpárkölcsönző helyezte közúti forgalomba s az idézett szabályzat 101. §-ának 2. bekezdése különben is a tulajdonost kötelezi a jelzőtábla elkészíttetésére és felerősítésére, a kihágásért a kerékpárkölcsönző-vállalat vezetőjét, illetőleg ennek eljáró megbízottját kell feljelenteni.

75. Kérdés. Milyen címszót kell használni a Szut. 463. pontjának 1. pontja szerint, ha a nyomozás nem a sértett panasza folytán indult meg?

Válasz. A Szut. 463. pontjában nem „A sértett panasza” szerepel címszóként, hanem: „Az eljárás alapja”. A mintában „A sértett panasza” csak mint példa szerepel. Ha tehát a csendőri a nyomozást saját kezelményezéséből indította meg s így szerkeszt annak eredményéről feljelentést, a Szut. 463. pont 1. alpontja szerint „Az eljárás alapja” címszó alá azt írhatja: „Hivatalból”, vagy „X. Y. feljelentésére”, (ha a feljelentést nem a sértett tette).

76. Kérdés. A sértett bekerített udvarából ellop a gyanúsított 7 P értékű négy drb tyúkot, oly módon, hogy a kerítés egyik részén lévő 50 cm magas és 50 cm széles résen átbújik. Bemészáros lopásnak minősül-e ez a cselekmény?

Válasz. Minthogy a lopás bekerített helyről történt,

ahova a tolvaj nem egyszerű módon, minden nehézség nélkül jutott, hanem bizonyos erőfeszítés kifejtése után, a szokásos közlekedés alakján kivüleső mászás, kúszás és búvás után, aminek célja a kerítés által létesített akadályak legyözése volt, nézetünk szerint az elkövetett lopást bemészáros lopássá, vagyis a Btk. 336. §-ának 3. pontja szerint minősülővé teszi. A Btk. 336. §-ának 3. pontja ugyanis nem követeli meg, hogy a kerítés létesítette akadály csak nagyobb nehézség után legyen legyözhető. A lényeg az, hogy az idegen területre való behatolás útjába eső akadály legyen, amelyet könnyedén legyözni ne lehessen. Az a hiányos kerítés, amelynek résein bűjni, kúszni és mászni kell, a Btk. 336. §-ának 3. pontja szerint komolyabb akadály, míg ugyanekkor az a kerítés, amelyet egyszerűen át lehet lépni, már nem ilyen akadály. Az átléphető kerítéssel ellátott terület tehát büntetőjogilag (a Btk. 336. §-a 3. pontja szerint) nem bekerített hely, míg például az olyan bekerített hely, amelynek kapuja alatt lévő résen egy ember befér, a Btk. 336. §-a 3. pontja alapján bekerített helynek tekintendő, ha valaki ezen a résen bemészáros lopást követ el. Ugyanez az eset forog fenn tehát akkor is, ha a gyanúsított a sértettnek nem a kapuja, hanem a kerítése alatt mászott be.

77. Kérdés. Az erdő tulajdonosa azzal bizza meg havi fizetés mellett alkalmazott vadórét, hogy az erdőben kitermelt tűzifát az általa aláírt utalványok alapján a jogosultaknak mérje és szolgáltatassa ki. A vadór az utalványosokkal összejátszva, nagyobb mennyiségben szolgáltat ki fát, mint szabad lenne s ennek fejében az utalványosoktól pénzértékű ajándékokat fogad el. Mily büncselekményt követett el a vadór? Büntetendő cselekményt követtek-e el az utalványosok? Mi a helyzet akkor, ha a vadór a cselekményt az utalványosok biztatására követi el? Büntetendő cselekményt követ-e el az az egyén, aki az utalványosoktól az így szerzett fát — a körülményeket ismerve — megvásárolja?

Válasz. A vadór a gazdája által rábizott hatáskörben idegen vagyon kezelőjeként, gondozójaként és felügyelőjeként tekintendő. E minőségében kötelessége ellenére gazdájának tudva és akarva vagyoni kárt okozott oly célból, hogy maga is, más is jogtalan vagyoni hasznot szerezzen. A kérdésben leírt cselekmény tehát a Btk. 361. §-ába ütköző, a 363. §. szerint minősülő hűtlen kezelés-büntette, amely hivatalból üldözendő.

Az utalványosok nem vonhatók felelősségre, mert a hűtlen kezeléssel kapcsolatosan orgazdaságot elkövetni nem lehet. Ha azonban a vadór azért határozta el magát a büncselekmény elkövetésére, mert erre őt az utalványosok ajándék ígérete mellett rávették, az utalványosokat a vadórt terhelő büncselekmény miatt kell, mint felbujtókat feljelenteni a Btk. 69. §-a 1. pontja szerint.

Azok, akik az utalványosoktól megveszik a leírt módon megszerzett fát, sem az egyik, sem a másik esetben nem vonhatók felelősségre, idevágó törvényes rendelkezés hiányában.

78. Kérdés. A Szut. 467. pontját helyesbítő szöveg elrendeli, hogy a rendőri büntetőbírószám hatáskörébe tartozó kihágásokról szerkesztett feljelentésekben a gyanúsított vagyoni állapotát, évi, havi, heti vagy napi keresetét mindig fel kell tüntetni. Hol kell a feljelentésben az erre vonatkozó adatokat tárgyalni?

Válasz. A gyanúsított vagyoni viszonyaira vonatkozó adatokat a feljelentésben két helyt lehet tárgyalni: a személyi adatok között vagy a feljelentés végén, külön címszó alatt. A rendelet nem jelöli meg, hogy az adatok a feljelentés melyik helyén szerepeljenek, az őrs szempontjából mindegy tehát, hol tárgyalja azokat. Miután azonban a feljelentés a rendőri büntetőbíró számára készül, azt kell mérlegelnünk, hogy az ő szempontjából a feljelentés melyik részében célszerűbb a vagyoni viszonyokat jelenteni.

Ha a vagyoni adatokat a rendes személyi adatok között említjük, vagy azokkal éppen összekeverjük, úgy — a fogalmazási nehézségektől eltekintve — a tárgyalás alkalmával nehéz reagjuk akadni, különösen, ha több gyanúsított szerepel egy feljelentésben. A rendőri büntetőbírónak a büntetés kiszabásánál van szüksége a terhelt vagyoni viszonyainak megállapítására, vagyis ilyen esetben és — ismételjük — főleg több gyanúsított közös feljelentésénél az egész feljelentést át kell olvasnia, a vagyoni adatokat alá kell húznia stb., hogy azokat valamennyi gyanúsítottra vonatkozóan előtálálja.

Célszerűbb ezért a kihágásokról szóló feljelentéseket ezután is úgy szerkeszteni, mint eddig (Szut. 16. melléklet), de minden egyes gyanúsított előadásának a végére (külön sor-

ban, aláhúzva, de nem feltűnőbben írva) fel kell venni: „Vagyonosi viszonyai”. Ez alatt kell aztán tárgyalni a gyanúsított vagyonosi adatait. Ezzel megkönnyítjük a rendőri büntetőbíró dolgát, aki a büntetés kiszabása alkalmával azonnal és könnyen reátalál a szükséges adatokra. Jó a külön címszó azért is, mert általában mind a fogalmazvány szerkesztője, mind pedig a felülvizsgáló előjárók első pillantásra ellenőrizni tudják, hogy a vagyonosi viszonyokra vonatkozó rész nem felejtődött-e ki a fogalmazványból.

Természetes, hogy a vagyonosi viszonyokra a fogalmazványban akkor is ki kell terjeszkedni, ha azokat a járőr nem tudta megállapítani, megint csak azért, hogy mind a főszolgabíró, mind pedig a szárnyparancsnok meggyőződhesen róla, hogy az nem feledékenységből, hanem egyéb ok miatt maradt ki a feljelentésből. Pl. *Vagyonosi viszonyai*: „nem voltak megállapíthatók, mert nevezett idegen illetőségű.” Vagy: „Csak hosszabb nyomozás útján lettek volna megállapíthatók, azért a járőr a megállapítást mellőzte.” Vagy: „Vagyonosi viszonyaira vonatkozóan a járőr nem tudott megbízható adatokat beszerezni” stb.

Megjegyezzük, hogy téves a kérdésnek az az állítása, hogy a gyanúsított vagyonosi viszonyaira vonatkozó adatokat a járőrnek *mindig* be kell szereznie, mert ezt a rendelet nem kívánja. Azoknak a vagyonosi viszonyait, akik az örskörletben laknak, akiket tehát a járőr rendszerint személyesen is ismer, többnyire nem nehéz megállapítani, sőt arra nézve a járőr külön megállapítások nélkül is rendszerint megbízható adatokat tud jelenteni, annál inkább, miután a vagyon túlságosan pontos megállapítására, felsorolására, részletezésére úgy sincsen szükség. Ingatlannál elég pl. annyit jelenteni, hogy a gyanúsítottnak „20—25.000 pengő értékű ingatlana van, amely erősen meg van terhelve”, vagy: „tehermentes”. Keresetnél már fontosabb, de könnyebb is pontosabb összegeket megállapítani. Napszámosembernél elég annyit beírni, hogy napszámból él, ebből már tudni fogja a főszolgabíró, hogy körülbelül mennyit kereshet.

Ha a járőr a gyanúsított vagyonosi viszonyait csak az illető bemondása szerint tudja megállapítani, akkor úgy jelentse: „Saját bemondása szerint háza és 50 hold földje van” vagy: „Kb. 10.000 pengő értékű ingatlan vagyona van” vagy „X. községben kisforgalmú fűszerüzlete van” stb.

A gyanúsított vagyonosi viszonyait a járőr csak akkor köteles megállapítani, ha ezt ott a helyszínen vagy az éppen végzett szolgálatával kapcsolatban nagyobb nehézség, külön nyomozás, levelezés stb. nélkül meg tudja állapítani. Ha azonban azokat már csak nyomozás — főleg idegen illetőségűeknél — levelezés stb. útján lehetne kipuhatólni, az már nem a járőr dolga, hanem a főszolgabíróé, aki az ahhoz szükséges intézkedéseket hivatalból teszi meg.

A legjobb és legmegbízhatóbb felvilágosítást a járőr mindig a község előjáróságánál kaphatja s azért a község előjáróságnál való puhatolást stb. nem is lehet külön „nyomozás”-nak minősíteni. A cél az, hogy a csendőr ott, ahol nehézség nélkül megteheti, tehermentesítse a főszolgabíró a vagyonosi viszonyok után való írásbeli puhatolástól, mert ezáltal nemcsak írásbeli munkát takarít meg, hanem az eljárást is meggyorsítja. A főszolgabíró a maga szempontjából azt a csendőrségi feljelentést tartja jónak, amelyből a vagyonosi adatok nemcsak, hogy nem hiányoznak, hanem pontosak és megbízhatóak.

79. Kérdés. Milyen szabályokat kell szem előtt tartania a járőrnek, amely labdarúgó (football)-mérkőzéshez van rendfenntartásra kivezényelve?

Válasz. Azokat a rendszabályokat, amelyeket a labdarúgó (football)-mérkőzéseket rendező egyesületeknek szem előtt kell tartaniok, az 1921 szeptember 27-én kelt 84.447—1921. számú belügyminiszteri rendelet (Belügyi Közlöny 44—1921. szám) írja elő. A rendfenntartás végett kivezényelt járőröknek a következőkre kell felügyelniük:

1. A pályán mentőszekrény, hordágy és kötszer legyen kéznél. A hirdetményeket, amelyeket a Labdarúgó Szövetség a rendbontás megállítására és megtorlására vonatkozóan kiadott, látható helyen ki kell függeszteni.

2. A mérkőzés megkezdése alkalmával a pályán orvosnak vagy legalább vizsgázott mentőnek kell jelen lennie.

3. Azoikon a pályákon, ahol fából készült tribün van, a szükséges tűzbiztonsági intézkedéseket meg kell tenni; feltűnő helyekre a dohányzást megtiltó táblákat kell kifüggeszteni. Ha a mérkőzésnél tűzoltó van jelen, a tűzbiztonsági intézkedések ellenőrzése elsősorban az ő feladata, a járőr tehát vele egyetértésben járjon el.

4. A járőrnek meg kell akadályoznia, hogy a nézőtérről idegen egyének a játéktérre menjenek. Ha a játéktéren szerencsétlenség történik, a bírónak a játékot meg kell állítania, hogy az orvos stb. segélynyújtás végett a játéktérre mehessen.

5. A játéktér és a nézőtér között, a korlátokon belül csak a határbírák, a mérkőzők intézői, a masszörök és az orvos tartózkodhatnak, a számukra előírt helyen.

6. A járőr kötelessége biztosítani, hogy a játéktérről a játékosok, a bíró, határbírák stb. akadálytalanul az öltözőjükkbe juthassanak. Ennek biztosítására elsősorban a játéktéren levő karszalagos rendezőket kell igénybevenni. Különösen azt kell megakadályozni, hogy a nézőközönség az öltözőbe vonuló játékosokat, bírót stb. bántalmazza.

7. A mérkőzés befejezte után a hírlapírók és az egyesületi intézők kivételével a pályát mindenkinek el kell hagynia. Azt is meg kell akadályozni, hogy mérkőzés után az útvonalon csoportosulás keletkezzen.

8. Azokat a nézőket, akik a mérkőzés alatt becsületsértő kifejezéseket használnak, elsősorban figyelmeztetni kell (Szut. 306.), ismétlődés esetén a járőr igazoltatja őket (Szut. 307. pont) s ha pedig igazoltatás után is rendetlenkednek, őket a pálya elhagyására kell utasítani, az illetékes hatóságnak pedig botrányokozás miatt feljelenteni. Ezt az ellenőrzést azonban nem szabad túlságba vinni s olyan kifakadások miatt, amelyeket a játék hevében szinte természetesen lehet tekinteni, nem kell közbelépni, ha azok a rendet és a játékot nem zavarják.

9. Kívánatos, hogy a járőrök a mérkőzés alatt ne álljanak egy helyben, hanem mozogjanak, hogy a nézőközönséget jobban figyelhessék. Egyhelybenállás s különösen pedig a játék nézésében való elmerülés a járőr figyelmét eltereli a feladatról, amiért kivezényelték.

Mind ezek a szabályok a maguk összességében természetesen csak az Egyesületek által — rendszerint belépődj mellett — szabályszerűen rendezett mérkőzésekre vonatkoznak. Olyan mérkőzésekre, amelyeket faluhelyen délutáni szórakozásként, rögtönzött pályán, réten stb. szoktak rendezni, rendes körülmények között csak akkor kell járőrt vezényelni, ha nagyobb embertömeg csoportosulására vagy rendezavarásra van kilátás. Ilyen mérkőzéseknél a fentebb felsorolt szabályok betartását sem lehet, illetve csak olyan mértékben kell megkövetelni, amennyire a helyi viszonyok szükségessé teszik és megengedik.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

A helyszín beszél.

Írta: CZINKA ANDRÁS tiszthelyettes.

(Nyomozta a tapolcai örs egy járőre, a szombathelyi nyomozó alosztály támogatásával.)

Özv. Körmöczy Mártonné* tapolcai vegyeskereskedő 1931 december 3-án 7 órakor a tapolcai örs egy járőrének, amely a község házában kikérdezést fogantatosított, panasolta, hogy aznap virradóra üzletébe betörték. Az ismeretlen tettesek az udvar felőli ablakon át hatoltak be a bolthelyiségbe s a pénzesfiókból mintegy 30 pengő készpénzt, közte 1 drb 20 pengős bankjegyet elloptak.

Elmondotta, hogy az épületben egyedül lakik, hálószobája közvetlenül az üzlet mellett van s dacára, hogy

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

ébreten alszik, nem hallott semmi zörejt. Hat óra tájban, üzletnyitáskor vette észre a kitört ablakot és a félig kihúzott pénzesfiókot. Rosszat sejtve, belenézett a pénzesfiókba s látta, hogy a pénz eltűnt, mire anélkül, hogy a helyszínen valamit is változtatott vagy az esetről valakinek szólt volna, azonnal a község házára sietett feljelentését megtenni. A kaput este szokás szerint bezárta, reggel azonban azt is nyitva találta. Gyanuja senkire sem irányul.

A feljelentés vétele után járőr a helyszínére ment, ahol a következő állapotot találta:

Az üzlethelyiség utcafeleli ajtaja és ablakai sértetlenek voltak. A ház kapuja sarkig ki volt tárva. A 4 méter széles udvaron a bolt udvari ablaka alatt egy fűrészelő bak állott, azon sáros nyomok. A bak mellett egy üres, másfél-literes ecetesüveg, egy ecetmérő fatölcsér, több papírdarab, továbbá ablakszem nagyságú deszkadarabok és vaszegek voltak elszórva. A bak mellett 1 méterre ölfarakás állt, azon a betört ablaküveg gondosan egymás fölé rakott darabjai. Az utcáról a lakószobába vezető két szál villanydrót az udvaron, az üzlet ablakánál éles szerszámmal ketté volt vágva. A kettős ablak külső részén levő, szítaszerű sárgarézdrótháló el volt szakítva, a külső ablak második és a belső ablak harmadik szeme pedig ki volt törve. Az ablakot biztosító vasrács sértetlen volt. A rács vasrudjai 19 cm távolságra állottak egymástól. A poros ablakpárkányon feltűnő mázsi nyomok voltak láthatók. A belső ablak üvegtábláján jól látható, poros ujjaktól eredő, de azonosításra nem alkalmas ujjnyomok voltak. Az üzletben az ablak alatt egy sáros oldaiú, kockacukros láda feküdt, a kiszolgáló asztal fiókja félig ki volt húzva.

Amikor járőr a fenyőfából készült asztalfiókot kihúzta, abban még különböző váltópénzben 35 pengőt talált. Mivel sértett csak 30 pengő — közte egy 20 pengős — ellopását jelentette, a járőrnek az volt a feltevése, hogy talán nem is történt lopás, hanem sértett a hiányzó 20 pengős bankjegyet — valakinek pénzt váltva — kiadhatta. Sértett nem tudta pontosan megmondani, hogy mennyi pénz volt a fiókban, de arra határozottan emlékezett, hogy a 20 pengős bankjegyet egy vasutas késő este hozta, tartozás fejében, azután pedig az üzletben más vásárló már nem jelent meg. Ezzel a járőr feltevése megdőlt.

A helyszíneljárókat adataiból a járőr az alábbi következtetést vont le:

Tettes a 3 m magas utcakapun keresztül mászott be az udvarba. A kapun ugyanis sáros mázsi nyomok látszóttak. Az udvaron levő fűrészelő bakot az ablakhoz húzta, arra felállva az udvari üzletablakot betörte, az üzletbe hatolt, majd ugyanazon az úton távozott. Távozásakor azonban az utcai kaput már kinyitotta s úgy hagyta el a házat.

A kapun, nemkülönben a fűrészelő bakon és az üzletben levő cukrosládán talált sárnyomok arra adtak támpontot, hogy a betörés éjjel előtt történhetett, mert a járőr aznap éjjel is szolgálatban volt s személyesen tapasztalta, hogy éjjelkor a föld már keményre volt fagyva.

Az ablak alá kiszórt üveg, továbbá a deszkadarabok és szegek, valamint az ölfára rakott üvegcserépek arra engedtek következtetni, hogy a cselekmény elkövetésénél többen működtek közre, kik a viszonyokkal ismerősek voltak. Nagyon bátran dolgoztak, tehát tudhatták azt, hogy

az üzlet tulajdonosa öregasszony, ki egyedül lakik az épületben.

Sértett szerint sem a cselekményt megelőző nap, sem korábban nem fordult meg olyan egyén az üzletben, akire gyanakodhatnak.

Az ablakpárkány vizsgálata azt a megállapítást eredményezte, hogy a vasrács 19 cm széles hézagán csak feltűnően vékony ember juthatott be. A szűk hézagon történt bebújásból valószínűséggel lehetett arra következtetni, hogy az illető ruháján szakadás vagy testén horzsolódások keletkeztek. A bemászási nyom inkább gyermekre mutatott. Ezt a feltevést megerősíteni látszott az is, hogy a belső ablak, részben kitört, részben pedig bent maradt ablaktábláján visszahagyott ujjnyomok, kicsi, vékony ujjaktól származtak. Az a körülmény is, hogy a pénzes fiókban volt pénznek csak egy része hiányzott, ahhoz a feltevéshez vezetett, hogy a tettesek kezdő bűnözők lehettek. A helyszíni állapot ugyanis ellentmond annak a feltevésnek, hogy tetteseket a munkájukban megzavarták volna, a pénz egy részének otthagyasát tehát a sietséggel nem lehetett megmagyarázni, az elvágott villanyvezeték vizsgálata során pedig arra a meggyőződésre jutott a járőr, hogy a huzalokat — az egyenletes vágási nyomokból ítélve — szakavatottsággal bíró egyén vághatta el. Az a tény végül, hogy a járőr az üzletben egy elégett gyufaszálat sem talált, arra engedett következtetni, hogy a tettesek vagy villanylámpát használtak, vagy pedig igen jól kiismerték magukat a helyszínen, úgy hogy világításra nem volt szükségük.

A következtetések és feltevések eme láncolatát összegezve, a járőr arra a meggyőződésre jutott, hogy a cselekményt szerelő, géplakatos-, kovács- vagy efféle iparostanonc követhette el. Ezért a tekintetbe jöhető tanoncokat kikérdezés és alibiigazolás végett a község házára hívatta. Már mintegy tízet kikérdezett és megvizsgált a járőr, amikor Veres József 17 éves kovácstanonc kikérdezésére került a sor, ki szintén tagadott. A járőr — feltételezve, hogy a tettes az ablakrácson történt behatolás során magát meg is sérthette — Verest is levetkőztette és ekkor látta, hogy jobb könyökéről és jobb térdéről a bőrfelhám le van horzsolva. Veres a horzsolások keletkezését a járőrnek úgy adta elő, hogy aznap reggel az utcán, a fagyos és síkos úton elesett és akkor sérült meg. Ruhájának alapos átvizsgálásakor a járőr a ruha jobboldalán — bár a ruha ki volt kefélve — fehér ponyomokat fedezett fel. Minthogy gyanúsított azt állította, hogy ruhája a kérdéses elesés alkalmával lett poros, a járőr elvezette az általa megjelölt helyre, hol azonban nyoma sem volt olyan anyagnak, melytől a kétes foltok keletkeztek volna. Alibit nem tudott igazolni, így, mikor látta, hogy nem talál kiutat, beismerte, hogy a cselekményt Hevesi János 17 éves kovácstanonc barátjával ő követte el.

Előadta, hogy tervüket már 3 héttel ezelőtt eszelték ki. Cselekményüket azért hajtották csak most végre, mert azt gondolták, hogy aznap vásár lévén, a gyanu nem rájuk, hanem a vásárosokra fog terelődni. Hevesi, ki ott volt a kikérdezésre váró többi tanonc között, erre szintén beismerte, hogy a cselekményt együtt követték el. A járőr ezek után Verest és Hevesit a helyszínre vezette, míg a többi tanoncot elbocsátotta. Gyanúsítottak a helyszínén a cselekmény mikénti lefolyását bemutatták. A kapun Hevesi mászott be Veres segítségével. Hevesi azután a kaput belülről kinyitotta s Verest beeresztette. Az udvaron Veres a fűrészelő bakot az ablakhoz vitte és hozzáfogott a szítaszerű drótháló eltávolításához. Amikor ezzel készen

KI TUDJA?

Ki alapította a nádori méltóságot? Ki volt az utolsó nádor?

volt, az ablaküveget helyettesítő fenyőfa deszkát távolította el. Ennek eltávolítása után sem tudott azonban az ablakfordító zárhoz jutni, ezért az ablakot könyökével bezúzta s a kiesett üvegdarabokat, hogy ne zörögjenek, darabonként Hevesinek átadta, aki azokat csendesen az ölfarakásra rakta. Amikor már az ablakot kinyitotta, nem tudta azt kitárni, mert az ablak előtt vezető villanyhuzalok azt megakadályozták. Ekkor Hevesi, a nála levő harapófogóval mindkét huzalt elvágta s így az ablak kinyitását lehetővé tette. Ezután az ablakrács részén átbújt s így bejutott az üzletbe. Világító eszközre nem volt szüksége, mert nagyon jól kiismerte magát az üzletben, hol majdnem mindennap megfordult. A pénzesfiókból azonban csak részben tudta kivenni a pénzt, mert nem tudta a fiókot teljesen kinyitni és így nem tudott a fiók hátsó részében elhelyezett pénzhez hozzájutni. Amikor a pénzt magához vette, azt az ablakon keresztül kiadta Hevesinek, majd kimászott az ablakon és hazamentek. Könyökét és térdét akkor horzsolta le, amikor az üzletbe lépett s az ablak előtt fekvő cukrosládában megbotozva, elesett. Innen származott a ruháján levő fehér por nyoma is.

Az ellopott pénz közösen rejtették el Túri Lajos kovácsmester szúppal fedett házában erese alá, ahonnan azt, egy ruhába csomagolva, hiánytalanul előadták.

Az örs úgy Verest mint Hevesit a fiatakorúak bíróságának feljelentette.

*

A nyomozás során nyert adatokból a cselekmény elkövetési módjára és a tettes kilétére irányuló következtetés helyességét tettesek beismerő vallomása mindenben igazolta.

Ez a maga nemében jelentéktelen bűneset nyomozása arra nyújt tanulságot, hogy az eredményes nyomozás előfeltétele a helyszín alapos és a legkisebb részletekbe menő átvizsgálása. (Szut. 418. pont.)

A helyszínből nyert adatokból a következtetések egész láncolatához jut a nyomozó, melyekből a cselekmény végrehajtását rekonstruálva, legtöbbször a tettes személyére is nyerhet támpontot. Így történt ez ennél az esetben is, ahol a cselekmény elkövetési módjának rekonstrukciója rámutatott arra, hogy a tetteseket kik között kell keresni.

De az is kétségtelen, hogy a helyszínelés nem lehet csak mechanikai munka. Mit ér a felkutatott adatok tömege, azok szakszerű rögzítése stb., ha hiányzik a nyomozóban a szellemi készség, mely ennek az önmagában véve holt anyagnak elbírálásához és értékeléséhez szükséges. Csak az tud boldogulni, aki a nyert adatokat értékeli, vagyis azokból helyesen következtetni is tud. (Szut. 410. pont.) Igaz, hogy ehhez bizonyosfokú rátermettség is kell. De az is igaz, hogy senki sem születik kész nyomozónak. Rátermettség, nyomozási képesség, csak akkor fog egész valójában megnyilvánulni, ha ahhoz gyakorlat és folytonos szellemi továbbképzés is járul. E két tényező külön-külön nem sokat ér, de együttvéve magukban rejtik a „jó nyomozó” fogalmának titkát.

A jó nyomozónak tehát „a jó pap holtig tanul” elve alapján, a kor haladásával lépést tartva, kell magát úgy elméleti, mint gyakorlati téren továbbképezni. (Szut. 409. p.)

Az ember tevékenysége túlkönnyen ellankadhat, hamar kívánja a föltétlen nyugalmat, ezért szívesen adom mellé ezt a fickót, aki izgat, tesz-vesz és — ördög létére — alkotni kénytelen.

GOETHE (Faust).

Tavaszcvárás.

Érzed-e az enyhülő tél langyos lehelletét Bajtárs, amikor kilépsz az öreg erdők alvó birodalmából s rátérsz a mezők, a szántások útjaira? Érzed-e, hogy a föld puhaságán nem koppan már a csizmád? Érzed-e az anyaföldnek nagy, mély lélegzését, érzed-e a tavaszt kiáradni a sötétebbre színeződő rögökből? Látod-e, mint terpeszkednek a szántás rögei szélesebbre, mint tompulnak éles csúcsai sima, omlós oldalakká, amelyek eddig csontkeménységükkel hányszor megmegrázkódtatták a szerelvényedet. Látod-e, hogy terjeszkedik minden, amit a tél erős marka szorított össze eddig: földek, fák, bokrok, házak, hidak, oszlopok? Látod-e a meggéberedett föld első megmozdulásának jeleit? Apró, piciny, csillámló fények ütköznek fel a völgyek mélyein, az éledő természet vérenek első bizonytalan mozdulásaként. Déli oldalakon mintha duzzadnának a csupasz, dísztelen gallyak, mintha feltolódott volna már az első áramlása a föld mélyébe leszorított életnek. A fűvek millió szála mintha egyenesednék, mintha vérszegény színük színeződne s lágyabb susogással borulnának össze, ha télutó szele beléjük borzol. A fergeteges, komoly, ködös éjszakákra világos, tiszta hajnal köszönt, az örökös köddé kevert nagy, őszi felhők terhas gomolyként sietve húzódnak tova a dombok kitárt melle felett s hirdetik nekik az újjáébredés ígérését.

Az emberek arca tisztább, örömteljesebb; szemük téli megtört sugárúit határozottá, messzebbnézőbbé egyenesítette a boldog tavaszvárás varázsa. Lépteik ruganyosságában mintha egy egész év terve, számítása lenne s az erős munkáralendülés minden ereje ott fülne mellükben. Erős akarat, őszinte készség s igaz ügy hite mutatkozik arcukon, mozdulataik élénkségén és beszédjük határozottságán. A visszaszorított tennivágyás sürrü, gazdag, kövér rüggyé duzzasztotta őket az emberi hivatás fájának ágain s mintha jebre várnának, mely megnyitja őket, hogy folyjék a munka boldogító, termékeny áradata belőlük.

Felkészül minden, testben és lélekben. Új tavasz érkezésére vár minden, ami él. Új tavaszra új reményekkel, új tervvel, új erővel, új hittel. Helyén állva várja a nagy természet minden paránya hivatása szerint való munkája megkezdését.

Tudod-e, Bajtárs, hogy a természet örök rendjének Te is munkása vagy emberi és csendőri hivatásodban? Kérdezd meg hát önmagadtól: van-e hited az új tavaszban, van-e terved az új hitedhez, — s erőd a terveidhez? Helyeden állasz-e?

Ember vagy-e vagy csak gépezet?

—o—

Jótekonység. A csepregi örs közbiztonsági részesei közös megegyezéssel elhatározták, hogy egy szegény elemi iskolás gyermeknek mindennap ebédet adnak. A róm. kath. plébános jelöli naponta az örs kis vendégét, akik, ha véletlenül többen mennek is el, nem távoznak éhesen a csendőrbácsik konyhájáról. Talán mondanunk sem kell, hogy a csepregi örs derék tagjainak szerény, de jószívvel hozott áldozatát a lakosság elismerése jutalmazza.

Lemhényi Sigmund Lázár

ny. őrnagy

Március 17-én a budapesti 1. sz. honvéd és közrendészeti kórházban meghalt *Lemhényi Sigmund Lázár* ny. őrnagy, 62 éves korában.

Harmincegy évvel ezelőtt a volt 24. honvédszolgálati ezred állományából lépett be próbaszolgálatra a csendőrséghez, mint tartalékos hadapród, tehát a legrégebb csendőrnemzedékhez tartozott. A hadnagyi rendfokozatot 1895 szeptember 1-én kapta meg s azután a rendes emelkedés során 1918 május 1-én őrnaggyá lépett elő. Az összeomlás után otthonmaradt szűkebb hazájában — Erdélyben — s mikor sok szenvedés, viszontagság után a románoktól kifosztottan, átjutott a mai Magyarországra, életére már össze volt törve, csendőrségi pályafutása véglegesen megszakadt: 1920 június 1-ével nyugalomba vonult.

Tényleges szolgálati idejét szakasz- és szárnyparancsnoki minőségben töltötte sűrű állomáshelyváltoztatással Rimaszombattól Székesfehérvárig s végül a brassói pót-szárnyparancsnokság vezetésével bízták meg. Itt érte az összeomlás.

Kemény katona, szigorú csendőr és jóakarató ember volt, akire az hozta el a végzetet, hogy háromszéki székelő és forrószívű magyar ember volt. Ez tette hontalanná, ez törte ketté az életét s ez az, amit tragikus életű bajtársunk sírja mellett mi az emlékezetünkbe vésünk.

Március 19-én hantolták el Budapesten, mély bajtársi részvét kíséretében.

Próbacsendőr-vizsga. A berettyóújfalui gyalog-tanulósztálynál a 8 havi próbacsendőri kiképzés véget ért és a kiképzést nyert 38 próbacsendőr március 18-án vizsgázott le. A záróvizsga vitéz nemes *Szinay Béla* tábornok, a m. kir. csendőrség felügyelője és Nemesszegi *Nemesszeghy László* ezredes, kerületi parancsnok jelenlétében folyt le. A 38 vizsgázó próbacsendőr közül 6 kitűnő, 20 jeles, 7 jó és 5 elégséges osztályzatot nyert. A vizsgázók közül *Szalinay Lajos*, a pécsi IV. kerület állományába tartozó próbacsendőr 60 egység számmal elsőnek vizsgázott.

Köszönet a szentlőrinci bajtársaknak. *Szentlőrinc és vidéke* ipartestülete a következő levelet intézte a szentlőrinci szakaszparancsnokhoz: 48/1932. szám. Tekintetes *Herke József* alhadnagy úrnak, *Helyben*. Testületünknek a múlt napokban jutott tudomására úgy alhadnagy úrnak, valamint a szentlőrinci csendőrségnek az az áldozatkész ténykedése, hogy a helyi szegénysorsú iparos gyermekeket érdemük és szükségük arányában ruhával, fehérneművel és étellel ellátni szívesek voltak. Testületünk vezetősége ezen áldozatkész cselekményéért úgy a tekintetes alhadnagy úrnak, valamint a csendőrségnek, azok családtagjainak ezúton mond hálás köszönetet, melyet az őrsnek, azok családtagjainak, nevében tolmácsolni méltóztatnék. *Szentlőrinc*, 1932 március 22. *Hazafias tisztelettel: Ifj. Boór Imre* elnök, *Sipos* jegyző. — *Szentlőrinci bajtársaink* e nemes cselekedete valóban követésre méltó.

„Hibaháromszögelés az őrsökön”. A *Csendőrségi Lapok* 1930 június 20-iki számában megjelent „*Hibaháromszögelés az őrsökön*” című cikkemhez az alábbi fontos kiegészítést kell közölnöm. Abban a részben, ahol az ablakon át való célzásról van szó (12. bekezdés), nincs részletezve az eljárás. Ennek határozott előírása pedig fontos, amit bizonyít az, hogy a gyakorlatban fordultak elő már téves felfogások. Anélkül, hogy ismétlésekbe bocsátkoznák, csak magát az ablakon át való hibaháromszögelés végrehajtását írom le a következőkben: A gyakorló csendőr célozza meg az ablaktáblán át látszó kijelölt célt, pl. a ház balsarkát (irányzóbaknál a csavarok forgatása útján). Ha a pontos csapat célzómból való célzást (a puská beirányzását) elvégezte, jelentse: kész! Most az oktató helyezzen az ablaktábla mögé olyan tárgyat, amely a célt eltakarja a gyakorló látása elől, anélkül azonban, hogy az ablaktáblát helyéből kimozdítaná. Ezután szólítsa fel a gyakorlót, hogy a meglévő beirányított, meg-

hosszabbított irányvonalra helyezze rá a jelzőnél lévő korongot az ismertetett húzogatósi eljárással. Ha ezzel a gyakorló elkészült, „kész” kiáltással hívja fel a jelzőt a korong helyének rögzítésére. Egy célzással elkészültünk. A második célzást a következőképen végeztessük: A puskát eddigi helyzetéből az oktató mozdítsa ki. (Ez az elmozdítás irányzóbaknál a csavarok elforgatásával történjék. Arra azonban nagyon is ügyeljen, hogy az ablaktábla eredeti helyén megmaradjon. Az elmozdítás után az ablaktábla mögé helyezett tárgyat elveszjük s az oktató felszólítására a gyakorló újból célozza meg az előbbi célt. (Irányzóbaknál természetesen a csavarok segítségével.) Ha a célzással készen van (amit jelenti kell), akkor ismét az ablaktábla mögé állítjuk azt a tárgyat, ami a célt az előbb is eltakarta. Majd az így újból beirányított meghosszabbított irányvonalra újból helyeztesse rá az üveglapon a korongot, amit, ha kész, a jelző ugyancsak megjelöl. Ez volt a második célzás. Ennél a cselekvésnél nem szabad a puskához hozzányulni! A harmadik célzást a másodikhoz hasonlóan végeztessük el. Ezt a kibővítést azért kellett megírnom a hivatkozott cikkhez, mert abból nem vehető ki, hogy az egyes célzások után el kell-e mozdítani helyéből vagy sem. El kell, mert különben hamis eredményt kapnánk; az egyszer már rögzített, meghosszabbított irányvonalra a korongot úgy irányítaná rá a gyakorló, mintha csak az ablak távolságának megfelelő távolságra célozna. A cél pedig a nagyobb távolságra való célzás gyakorlása. A célt eltakaró tárgy odaállítása az ablak mögé pedig megakadályozza azt, hogy a gyakorló esetleg utólag helyesbíttesse a célra eszközölt célzását. Akkor történetesen, ha az utána következő korong-ráhelyezésnél hibát fedezne fel.

Csepri Béla százados.

Tansegédlet a géppuskakiképzéshez. *Hazai Imre* 2. h. gy.-e.-beli százados, kinek értékes katonai szakközleményeit olvasóink jól ismerik, régen nélkülözött, igen célszerű géppuskás tansegédletet adott ki „*A géppuskás kiképzés alapelvei*” címmel. Ma már a géppuska nemcsak a gyalogság kizárólagos fegyvere, hanem fegyvere kell hogy legyen minden fegyvernembeli katonának, annyira legalább, hogy az azzal kapcsolatos legszükségesebb tudnivalókat ismerje s a géppuskával, ha kell, szükségszerűen bánni és löni tudjon. Ma már a csendőr előtt sem lehet a géppuska ismeretlen, ahhoz azonban, hogy megismerje, mindenekelőtt jó tansegédletre van szüksége. Azt értjük „jó” tansegédlet alatt, hogy se többet, se kevesebbet ne tartalmazzon annál, amire a csendőrnek szüksége van, hogy ezt a pompás és veszélyes fegyvert megismerhesse. A legtöbb tansegédletnek az a hibája, hogy szak-kiképzést nyújt, vagyis hogy úgy mondjuk: hivatásos géppuskások számára készül, anyaga túlon túl nagy és túlsok előismeretet feltételez. A *Hazai* szds. füzeté azoknak készült, akik az úgynevezett szükségszerű kiképzéssel, a legfontosabb tudnivalókkal is beérik. *Hazai Imre* százados, akinek, mint kiváló géppuskásnak, széles körökben ismert neve van, nyilván oldotta meg e feladatát: 40 oldalon mindazt nyújtja, amit a címében ígér: a géppuskás kiképzés alapelveit. Részletesen ismerteti a géppuska szerkezetét, működését, működési zavarait, kezelését és kezelési fogásait, a szétszedést, összerakást, megtöltést, kiürítést, irányzást, célzást, karbantartást, zártrendet, harcrendet, a tüzelési módokat és szabályokat és végül a legszükségesebb számadatokat. Gyakorlott tollának könnyű, világos magyarázatait számos ábra teszi első pillanatra nemcsak megérthetővé, de meg is tanulhatóvá. Szívesen ajánljuk bajtársaink figyelmébe e segédletet, amelyet ma az őrsön semmivel sem lehet pótolni, amely azonban egy jó oktatót pótol. A füzetet, amelynek a csendőrségnél tansegédletkénti használatát a belügyminiszter úr (VI. c. osztály) engedélyezte, a szerzőnél lehet megrendelni. Ára postaköltséggel együtt 70 fillér. A szerző címe: *Hazai Imre százados, Budapest, Károly király lakotanya.*

Doktorrávatás. A budapesti I. kerület állományába tartozó *dr. Vad Imre* hadnagyot a szegedi *Ferenc József* Tudományegyetem Tanácsa az államtudományok doktorává avatta.

Új melódra. — „*Honvédroham*”. „*Az 1914—18. évi világháborúban elesett magyar hősök dicsőségére*”. Szövegét írta vitéz *Rózsás József*, zenéjét szerzette *S. Schack* Manka. *Bárd F. és Fia* kiadása, 1932. A szöveg maga a katona legnehezebb, de egyben legnagyszerűbb teljesítményét: a gyalogsági rohamot írja le megrázó erővel. Legelőször néhai *Bakó László*, a Nemzeti Színház örökös tagja adta elő a *Ludovika Akadémia* első, 1926. évi *Szent László-ünnepélyén*, amikor vitéz *Szinay Béla* tábornok a magyar gyalogsági szellem megalapozása érdekében országos mozgalmat indított.

Innen kezdve többször előadásra került ez a költemény, többek között a Vitézi Rend 1929. évi Miklós-napján, amikor a szavalatot a rádió is közvetítette. Most S. Schack Manka, az ismert zeneszerző magyaros és hatalmas akkordú zenét írt a vershez. A mű ebben a melodramái alakjában könnyebben terjedve hirdetheti tovább világháborús hőseink áldozatos dícsőségét. Örömmel vesszük ennek az új melodramának a megjelentését, amely katonai és más hazafias ünnepeken: egyesületekben és iskolákban, ezred-összejöveteleken, különösen pedig a Hősök napján való előadásra kiválóan alkalmas. A 16 oldalas, művészi címlappal ellátott mű ára 5 P. Megrendelhető a kiadónál vagy a szerzőknél (S. Schack Manka zeneszerző, Budapest, II., Apostol-utca 6., vagy: Vitéz Rózsás József ny. százados, Budapest, Ludovika Akadémia I.)

Gyermeknyaraltatás. Az Országos Tisztai Kaszinó és az Országos Zsófia Gyermekszanatórium Egyesület közt fennálló megállapodás értelmében, a f. évben is 6 teljesen ingyenes hely áll a balatonszabadi gyermekszanatóriumban a tisztikaszinói tagok, avagy a jóléti igazolványokkal ellátott tisztai özvegyek üdülésre szoruló gyermekeinek rendelkezésére. A júliusi nyaraltatási csoportban 3 leány-, az augusztusi csoportban 3 fiúgyermek vehet részt. E gyermekek életkora a 4 és 13 év között változhat. A Kaszinó vezetősége ezúton is felkéri azon tisztikaszinói tagokat és tisztikaszinói jóléti igazolvánnyal ellátott tisztai özvegyeket, akik gyermekeik részére ezen díjtalan nyaraltatást igénybe szándékoznak venni, hogy kérvényeiket mielőbb a Kaszinó vezetőségéhez eljuttatni szíveskedjenek. A beutalás iránti kérelmekben az alábbi adatok adandók meg: A szülő neve, személyi adatai (rendfokozata, állományviszonya, gyermekeinek száma), tagsági-jóléti igazolványának a száma, a gyermek neve és kora. Bővebb felvilágosítással — a délelőtti hivatalos órákban — a Kaszinó igazgatósága szolgál. — *Moziműsor:* Március 23: „Amerikai tragédia”, március 24: „Házassági Rt.”, március 27: „Kadett-kisasszony” (három előadás), március 28: „Yorck, a vassgenerális” (három előadás), március 30: „Leányok az intézetben”, március 31: „A kisasszony valutája”, április 3: „A pléhkancellár”, április 4: „K. u. K. Feldmarschall” (A tábor-nok úr inspicál), április 6: „A nőgyűlölő”, április 7: „Hazudj, ha kell”. Azonkívül áprilisban műsorra kerül: „Denevér”, „Ronny”, „Téves kapcsolás”, „Az ezred büszkesége”, Köpenicki kapitány” stb. stb. Az előadások kezdete: d. u. 5 és 8 óraker. Háromelőadásos napokon: 4, fél 7 és 9 óraker. Bérletutalványok minden előadásra érvényesek.

Köszönetnyilvánítás. Vitéz Rózsás József ny. százados, a Ludovika Akadémia tanára, lapunk munkatársa „*Magyarosankatonásan*” című könyvének 50 példányát bocsátotta rendelkezésünkre azzal az óhajával, hogy a könyveket pályázataink nyerteseinek jutalmazására fordítsuk. Köszönjük a szép ajánlékot, melynek egy részét már mai pályázatunk jutalmazására fogjuk fordítani.

Őrparancsnokká kinevezetett: A székesfehérvári II. kerületben: *Czibók Jenő* tiszthelyettes; a szegedi V. kerületben: *Greksa Ferenc* és *Péter Máttyás* tiszthelyettes; a debreceni VI. kerületben: *Kertész Zsigmond* tiszthelyettes.

Dicséreték. A m. kir. *Belügyminiszter Úr* a szentesi osztályparancsnokság állományába tartozó *Ligeti Alajos* és *Csulak Lajos* alhaldnagyoknak és a kecskeméti osztályparancsnokság állományába tartozó *Kacsán András* tiszthelyettesnek hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat teljesítése, valamint alárendeltjei vezetése, nevelése és fegyelmezése körül kifejtett igen eredményes tevékenységéért dicsőre elismerésért fejezte ki és őket *dicsőre okirattal is kiíntette.*

A m. kir. csendőrség *Felügyelője* dicsőre okirattal látta el a pécsi IV. kerület állományából *Fülöp Károly* tiszthelyest, mert a különleges szolgálatot teljesítő gödöllői csendőrkülönítményénél, mint szolgálatvezető, a reá háramló szolgálati teendőket különös gondossággal, lelkiismeretesen, az átlagot jóval meghaladó kiváló kötelességtudással, fáradhatatlan buzgalommal végezte s alárendeltjeinek személyes magatartásával mintaképül szolgált.

A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: a budapesti I. osztály állományába tartozó *Driffel Mihály* törzsőrmestert, mert a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot 1928–1931. évben járőrvetetői minőségben példás buzgalommal, lelkiismeretes kötelességtudással, igen eredményesen teljesítette; a szolnoki osztály állományából *Nagy János II.* tiszthelyest, mert 1923., 1924. és 1929–1931. években a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot járőrvetetői minőségben, példás buzgalommal, lelkiismeretes

kötelességtudással igen eredményesen teljesítette; a székesfehérvári II. kerület állományából: *Novák-Kovács Imre* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 4 éven át, a legutóbbi évben őrparancsnoki és felvezetői minőségben — példás készséggel, fáradhatatlan buzgalommal teljesítette és alárendeltjeit helyesen befolyásolta; a szombathelyi III. kerület állományából: *Kolonits Jenő* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot őrparancsnoki és felvezetői minőségben 1931. évben kiválóan készséges buzgalommal teljesítette és alárendeltjeit helyesen befolyásolta; a szegedi V. kerület állományából: *Füredi János* őrmestert, mert 1928–31. években járőrtársi és járőrvetetői minőségben a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot példás buzgalommal, lelkiismeretes kötelességtudással igen eredményesen teljesítette; a debreceni VI. kerület állományából: *Maczkó János* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1925. évben, majd 1931. évben, *vitéz Fenyves Imre* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1928. és 1929. években őrparancsnoki és felvezetői minőségben kiválóan készséges buzgalommal teljesítették és alárendeltjeiket helyesen befolyásolták; *Kató Ferenc* csendőrt, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1929., 1930. és 1931. években fáradhatatlan buzgalommal, készséges és lelkiismeretes kötelességtudással teljesítette. *Dicsőre okirattal* látta el továbbá a székesfehérvári II. kerület állományából: *Springenszeisz Pál* tiszthelyest, mert a kenderesi különleges őrszolgálatot őrparancsnoki minőségben odaadó készséggel, fáradhatatlan buzgalommal teljesítette és alárendelt legénységének minden tekintetben példát adó magatartást tanúsított, *Balogh József* őrmestert, mert a kenderesi felelősségteljes és nehéz, különleges őrszolgálatot 6 éven át kiváló buzgalommal, hűséggel és pontossággal látta el; a szombathelyi III. kerület állományából: *Horváth Gyula II.* és *Pali Sándor* őrmestereket, mert a kenderesi igen fontos és felelősségteljes különleges őrszolgálatot, fáradságot nem ismerő kiváló buzgalommal, hűséggel és pontossággal látták el; a pécsi IV. kerület állományából *Kálmán Ferenc* törzsőrmestert és *Pratner Antal* őrmestert, mert a kenderesi igen fontos és felelősségteljes különleges őrszolgálatot 7 éven át fáradságot nem ismerő buzgalommal és pontossággal látták el; a szegedi V. kerület állományából: *Salzgruber Lajos* tiszthelyest, mert a nehéz és igen felelősségteljes kenderesi különleges őrszolgálatot őrparancsnoki minőségben fáradságot nem ismerő buzgalommal, odaadó készséggel és hűséggel, kiváló eredménnyel teljesítette és alárendelt legénységének minden tekintetben igen jó példát mutatott, *Ungi Móric* őrmestert, mert az igen fontos és felelősségteljes kenderesi különleges őrszolgálatot 4 éven át fáradságot nem ismerő kiváló buzgalommal, hűséggel és pontossággal látta el; a debreceni VI. kerület állományából: *Szondi István* őrmestert; a miskolci VII. kerület állományából *Ujváry Imre* őrmestert, mert az igen fontos és felelősségteljes kenderesi különleges őrszolgálatot 4 éven át fáradságot nem ismerő kiváló buzgalommal, hűséggel és pontossággal látták el.

A budapesti I. csendőrkerület parancsnoka nyilvánosan megdicsőerte: a budapesti I. kerület állományából: *Darida Gyula* őrmestert, mert a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot 3 éven át járőrvetetői minőségben készséges odaadással, lelkiismeretes kötelességtudással igen eredményesen teljesítette, *Tóth Adám* őrmestert, mert a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot 1928–1931. években járőrtársi és motorkerékpáros minőségben példás buzgalommal és lelkiismeretes kötelességtudással teljesítette, *Zubor János* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges közbiztonsági szolgálatot 2 éven át járőrvetetői minőségben és különleges megbízásban készséges odaadással, lelkiismeretes kötelességtudással igen eredményesen teljesítette; a székesfehérvári II. kerület állományából: *Kovács István* tiszthelyest, *Molnár Ferenc III.* törzsőrmestert, *Szalai Mihály*, *Sóki Mihály* őrmestereket, *Kövári István*, *Végh Zsuzsa*, *Horváth Lajos III.*, *Laki Dezső* csendőröket, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1931. évben fáradságot nem ismerő odaadással és készséggel teljesítették; a szombathelyi III. kerület állományából: *Hapsz István* őrmestert, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1931. évben fáradhatatlan buzgalommal és példás odaadással teljesítette; a pécsi IV. kerület állományából: *Kovács István V.* őrmestert, mert 1926. és 1931. évben, *Halmos András* törzsőrmestert, *Jancsó Ferenc*, *Mészáros István II.* és *Bencze György* őrmestereket, mert 1931. évben a gödöllői különleges őrszolgálatot fáradságot nem ismerő buzgalommal és készséges odaadással teljesítették; a szegedi V. kerület állományából: *Péter Máttyás* tiszthelyest, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot őrparancsnoki és felvezetői minőségben 1931. év-

ben kiválóan készséges buzgalommal teljesítette és személyes jövedelmével alárendeltjeit helyesen befolyásolta, **Ádám János**, **Morovitz Mátyas** törzsrörmestereket, **Tóth István III.** őrmestert, **Farkas György** csendőrt, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1931. évben fáradhatatlan buzgalommal és készséges odaadással teljesítették; a debreceni VI. kerület állományából: **Görbedi András**, **Kecskeméti Mihály** törzsrörmestereket, **Rozsnai György**, **Kópis József** őrmestereket, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1931. évben fáradtságot nem ismerő buzgalommal és készséges odaadással teljesítették; a miskolci VII. kerület állományából: **Dobai Gábor**, **Adonyi József** törzsrörmestereket, **Kiss Ferenc**, **Bacska László** őrmestereket, mert a gödöllői különleges őrszolgálatot 1931. évben fáradtságot nem ismerő buzgalommal teljesítették. **Nyilvánosan megdicsérte** továbbá: a szegedi V. kerület állományából: **Sándor János I.** és **Szórath Mátyas** törzsrörmestereket; a debreceni VI. kerület állományából **Oláh István** törzsrörmestert és **Szabó János** őrmestert; a miskolci VII. kerület állományából **Veres József** őrmestert, mert a fontos és felelőségteljes kenderesi különleges őrszolgálatot odaadó készséggel és fáradhatatlan buzgalommal teljesítették.

A szegedi V. kerület parancsnoka dicsőre okirattal látta el: **Laczkó Fülöp** tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban, különböző beosztásokban, de különösen irodai segédmunkási minőségben kifejtett igen eredményes működéséért, előjáróinak hathatós támogatásáért, **Lakat László** tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok előjáróinak hathatós támogatásáért, őrsének mintarendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetése, nevelése és befolyásolásáért, nemkülönben fegyelmezett, katonás és példás magaviseletéért, **Dudás István** törzsrörmestert, mert **Marinov Antal** sérelmére elkövetett gyilkosság büntetének nyomozása során körülményes és lelkiismeretes munkájával perrendszerű bizonyítékok alátámasztásával a tettest **Gera István** és hat társa személyében kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta, **Fodor Miklós** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt igen buzgó és eredményes tevékenységéért — 1931. évben mint jv. 86 büntettet, 212 vétséget és 162 kihágást derített ki, — mely tevékenységével messze kimagasló tevékenységének adta követésre méltó tanulejt, valamint kifogástalan magaviseletéért, nemkülönben fegyelmezett és példás magatartásáért, **Mihályka Zsigmond** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért és kifogástalan magaviseletéért, valamint fegyelmezett és katonás magatartásáért, **Dorich József**, **Szehágel József**, **Hegedüs Sándor**, **Pozsonyi János** tiszthelyettes őrsparancsnokokat hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, előjáróiknak hathatós támogatásáért, alárendeltjeiknek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetéséért, **Kisfűgedi János** tiszthelyettes, **Laux Adolf** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, példás és katonás magatartásáért, **Kocsis Sándor** tiszthelyettest, mert 1931. évben **Vlasic Menyhért** bácsbokodi lakos sérelmére elkövetett szándékos emberölés tettesének nyomozásánál fáradtságot nem ismerő, leleményes munkával a tettest kiderítette és az igazságszolgáltatás kezére juttatta, **Péter Gergely** tiszthelyettes őrsparancsnok és **Ivanicza Gergely** tiszthelyettest, mert **Mindszent** és **Szeged** határában elkövetett 1 rendbeli betöréses lopást és 1 rendbeli orgazdaság büntetést 815 P kárértékben mint járőrvezető, **Péter Gergely** tiszthelyettes 82 órán át, **Ivanicza Gergely** tiszthelyettes 128 órán át fáradtságot nem ismerő buzgalommal és igen nagy körültekintéssel kiderítette és a tettest **Rostás József** és 7 társa személyében a bűnfelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére juttatta, továbbá ugyancsak **Rostás** és 7 társa által **Hódmezővásárhelyen** elkövetett 3 rendbeli betöréses lopás és 6 rendbeli betöréses lopás kísérlet kiderítéséhez a hódmezővásárhelyi állami rendőrségnek értékes adatot szolgáltatott, **Gerendi Ferenc**, **Nagy György** **Bálint**, **Fábián Mihály** tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb pedig, mint osztályirodai segédmunkás, ügykőrének lankadatlan szorgalommal, kifogástalanul történt ellátásáért, **Orbán Lajos II.** tiszthelyettest 21 évi közbiztonsági szolgálat alatt kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnok

őrsének kifogástalan rendbentartásáért és vezetéséért, alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetése, nevelése és befolyásolásáért, **Kovács Boldizsár** tiszthelyettes, **Kocsis János** és **Barna János** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetése, kifogástalan, fegyelmezett, katonás és példás magaviseletéért, — **Gyapjas István** és **Török Sándor** tiszthelyettes őrsparancsnokot hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, előjáróinak hathatós támogatásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetéséért, **Tornyai József** tiszthelyettest 18 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint példás magaviseletéért, legutóbb mint szárnyirodai segédmunkás, ügykőrének lankadatlan szorgalommal, kifogástalanul történt ellátásáért, **Kelemen Antal** tiszthelyettest 13 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb, mint őrsparancsnok, őrsének mintarendben tartásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetéséért, végül fegyelmezett és katonás magatartásáért, **Hegedüs János I.** tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb, mint őrsparancsnokhelyettes alárendeltjeinek helyes és célirányos vezetése, nevelése és oktatásáért, végül példás és katonás magatartásáért, **Nánási Károly**, **Annus Imre**, **Kerti Károly** és **Ridég Mihály** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, példás és katonás magatartásáért, **Mrena János** törzsrörmestert 21 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint igen jó magaviseletéért.

A szegedi V. kerület parancsnoka nyilvánosan megdicsérte: **Telep Ferenc** tiszthelyettest a közbiztonsági szolgálatban és irodai segédmunkási minőségben kifejtett igen eredményes működéséért, **Rácz János** tiszthelyettest a közbiztonsági szolgálatban, különböző beosztásokban kifejtett igen eredményes tevékenységéért, előjáróinak hathatós támogatásáért, **Gyurkó László** tiszthelyettest hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért, alárendeltjeinek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetése, valamint kifogástalan magaviseletéért, fegyelmezett és példás magatartásáért, **Bana Bálint**, **Farkas László**, **Ujvári József**, **Lakó Vilmos**, **Györi Lajos** törzsrörmestert és **Papp Lajos** őrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, példás és katonás magatartásáért és igen jó magaviseletéért, **Töröcsik Pál** csendőrt, mert 1931. évben **Vlasic Menyhért** bácsbokodi lakos sérelmére elkövetett szándékos emberölés tettesének nyomozásánál járőrvezetőjét fáradtságot nem ismerő buzgalommal hathatósan támogatta, **Abonyi Sándor** és **Tóth Sándor** törzsrörmestert, mert **Mindszent** és **Szeged** határában elkövetett egyrendbeli betöréses lopás és egyrendbeli orgazdaság büntetének 815 P értékben való kiderítésénél, mint járőtárs járőrvezetőjét fáradtságot nem ismerő buzgalommal és teljes odaadással támogatta, miáltal nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a tettes **Rostás József** és 7 társa személyében a bűnfelekkel együtt az igazságszolgáltatás kezére került, **Magyar István** tiszthelyettest 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért alárendeltjeinek helyes és célirányos oktatása, nevelése és vezetéséért, kifogástalan fegyelmezett, katonás és példás magaviseletéért, **Vigh Albert** tiszthelyettest 9 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, legutóbb mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokának hathatós támogatásáért és igen jó magaviseletéért, **Bárdos Mihály**, **Biró János**, **Higyed Kálmán**, **Korcok György**, **Bartalus László**, **Székely Antal**, **Weber Antal** törzsrörmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért, példás és katonás magatartásáért és igen jó magaviseletéért.

Elöléptek. A Budapesti I. kerületben törzsrőmesterré: Sikri József, Halász Bernát, Tasi István, Karádi Imre, Varga Lajos, Farkó Gáspár, Papp József I., Karácsony Sándor, Szabó János II., Isén György, Ortner János, Bernáth István, Arany Imre II. és Kiss Károly őrmesterek; **őrmesterré:** Horváth János V., Marton Sándor, Nadas János, Lonkecs János, Szarvas Miklós, Turi Sándor csendőrök. **A székesfehérvári II. kerületben törzsrőmesterré:** Némedi Mihály, Bagócsi Árpád, Finta Imre és Iker Gyula őrmesterek; **őrmesterré:** Bálint Géza, Horváth József III., Szabó József IX., Tabi István, Horváth Ferdinánd, Kondor János és Tóth József csendőrök. **A szombathelyi III. kerületben törzsrőmesterré:** Jordanics Lajos, Kiss Lajos II. és Filöp József őrmesterek; **őrmesterré:** Horváth Vince csendőr. **A pécsi IV. kerületben törzsrőmesterré:** Bitter János, Bánovics György, Csengődi Pál, Major Gábor, Sámson László, Kardos István, Nagy Pál II., Trombitás József és Kamp Antal őrmesterek; **őrmesterré:** Noé János, Tollár János, Molnár János csendőrök. **A szegedi V. kerületben törzsrőmesterré:** Renyő Győző, Dzsamba Lukács, Szécsi János, K. Molnár József Mihalovits József, Kerekes András, Lakó Antal, Ungi Mária, Lengyel József, Szállás, Imre és Fazekas Imre őrmesterek; **őrmesterré:** Vasvári István, Kaposi Pál, Kállai István és Csincsák Kálmán csendőrök. **A debreceni VI. kerületben törzsrőmesterré:** Kiss Sándor II., Nagy Gábor, Szilágyi Lajos II., Fejes Imre, Bakonyi István, Petrus István, Katona Dániel, Lackó József és Koszta László őrmesterek. **A miskolci VII. kerületben gazdasági tisztihelyettesé:** Eszényi András törzsrőmester; **törzsrőmesterré:** Szűcs Ferenc, Koncsik Lajos, Bazsó Sándor és Szabó András II. őrmesterek; **őrmesterré:** Csörtán István, Horváth András, Fekete Imre és Zsolnai Imre csendőrök.

Házasságot kötöttek: **A budapesti I. kerületben:** Barát László tiszthelyettes Szabó Erzsébettel Kunszentmártonban, Kerekes János tiszthelyettes Rigó Máriával Jászkarajenőn. — **A székesfehérvári II. kerületben:** Horváth József I. tiszthelyettes Nagy Eeszterrel Tengőd községben, Császár Antal törzsrőmester Lennert Erzsébettel Veszprémben, Kovács Gyula törzsrőmester Szlovencsák Irénnel Kenderesen. — **A debreceni VI. kerületben:** Imcse Gyula tiszthelyettes Márkus Veronnal Debrecenben, Szoboszlai János törzsrőmester Kovács Margittal Hajduszoboszlón, Kiss Sándor V. törzsrőmester Biró Irénnel Beregsurányban.

Nemességet igazol, címet felkutató, megfestet — előleg nélkül — „Heraldika” (Budapest, IV., gróf Károlyi-utca 14. szám. A felmerült készíadásokon kívül (okmányok, levelezés stb.) díjazás csak eredmény esetén. Szóbeli érintkezés csak a délutáni órákban.

Felhívás. A Székely Hadosztály Egyesület egy felkérésével kapcsolatban kérem volt adárendeltjeimet, akik a Székely Hadosztályban (Csucsán, Barátkán, Mezőtelegden) a parancsnokságom alatt szolgáltak, tudassék a címüket. **Pinczés Zoltán őrnagy.**

Csendőrségi Közlöny 6. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. A belügyminiszter okirattal megdicsérte **Szűtsy Imre** alezredest, kerületi beosztott törzstiszt és kerületi parancsnokhelyettesi minőségben teljesített igen eredményes és hasznos szolgálataiért. — Tartósan vezényeltetett: **Podhradszky-Butyri Aurél** gazdasági zászlós, a pécsi IV. kerület pécsi osztályparancsnokság gazdasági hivatalának előadótisztje, hasonló minőségben ugyanazon kerület szekszárdi osztályparancsnokság gazdasági hivatalához. **Szekszárdra.** — Végleges nyugállományba helyeztetett **Besenyey Gáspár** budapesti I. kerületbeli alhadnagy. Az ideiglenes nyugállományban meghagyatott **Matus György** miskolci VII. kerületbeli ideiglenesen nyugdíjazott tiszthelyettes. — **Szluha Dénes** őrnagy régi magyar nemessége és a „Verbói” nemesi előnév használatához való joga igazolva van. — A budapesti I. kerület állományába tartozó dr. **Hrabár Endre** őrnagy és **Hrabár Sándor** százados családi neve — örökbefogadás folytán — „**Kricsfalussy-Hrabár**” kettős családi név. — A belügyminiszter **Ringbauer Győző** (Viktor) őrnagy családi nevét „**Radnay**” névre, **Havranek János Aladár** alezredest és kiskorú gyermekének családi nevét „**Hollódy**”-ra, **Spisák Ferdinánd** törzsrőmester családi nevét „**Szamosi**”-ra, **Mikócs József** őrmester családi nevét „**Magyar**”-ra, **Kránicz Mihály** próbacsendőr családi nevét „**Király**”-ra, **Polezer József** Gyula őrmester családi nevét „**Polgár**”-ra, **Ipacs István** törzsrőmester és kiskorú gyermekeinek családi nevét „**Kurucz**”-ra, **Meixner József** törzsrőmester családi nevét „**Magyar**”-ra, **Majer József** próbacsendőr családi nevét „**Deák**”-ra, **Gendur Mihály** próbacsendőr családi nevét „**Galambo**”-ra, **Schobel**

László Gyula g. tiszthelyettes családi nevét „**Somos**”-ra, **Paulech** (Paulech) **Pál** törzsrőmester és kiskorú gyermekeinek családi nevét „**Palotás**”-ra, **Rehák István** próbacsendőr családi nevét „**Rózsa**” névre, **Czipó Mihály** csendőr családi nevét „**Császár**”-ra, **Majnik István** törzsrőmester és kiskorú gyermekének családi nevét „**Magyar**”-ra, **Tomkó Ferenc** őrmester családi nevét „**Téglás**”-ra, **Jankovics János** őrmester családi nevét „**Lengyel**”-re, **Krajbik Sándor** g. tiszthelyettes és kiskorú gyermekeinek családi nevét „**Kárpáti**”-ra, **Hoffbauer Alajos** őrmester családi nevét „**Halmos**”-ra, **Campean János** tiszthelyettes és kiskorú gyermekeinek családi nevét „**Király**”-ra, **Kutlán Gyula** törzsrőmester családi nevét „**Kemény**”-re és **Hrnkó József** csendőr családi nevét „**Nemes**” névre változtatta át. — **Szabályrendeletek.** — Árvízvédekezésnél csendőrség támogató segédkezése. Csendőrségi zsebkönyv elhelyezési adataiban változások. — Elhelyezési kimutatás hatályon kívül helyezése. — Lőfegyver- és lőszerkereskedőknek fegyver- és lőszervásárlási engedélye. — „**Munkás Ujság**” című sajtótérkép terjesztésének tiltása. — **Kokad, Álmosd** és **Nagyléta** községek törvénykezési átesetelése. — **Órgróf Pallavicini Alfonz** Károly hitbizományi uradalma részére kompvámszedési jog engedélyezése.

Csendőrségi tollforgók kötését vállalom. Új dísztoll szép kivitelben 10 pengő, szolgálati toll 5 pengő. Beküldött nyers toll kidolgozása és kötése 3 pengő. Átkötés tollhozzáadással 2 pengő, hozzáadás nélkül 1 pengő. A dísz- és szolgálati tollforgóhoz a tollat én adom. **Vlahina** Mihály polgári altiszt, **Budapest, I., Böszörményi-út 21. sz.** Csendőrlaktanya.

Régi évfolyamú (1924—1929) **Csendőrségi Lapok**-at kötvé vagy kötetlenül átvenne **Hajnal József** őrmester (Pácin).

Csendőrösök részére személyzetet (főzőnőt, szolgát stb.) díjmentesen közvetít **Fleischmann Lipót** elhelyező irodája, **Budapest, VII., Bethlen-utca 4. szám.**

Melléklet. Lapunk mai számához csatoltuk a **Delej László** bankház (Budapest, VII., Erzsébet-körút 34.) mellékletét.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk. — A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnyomatni. — Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megemelt és választékosan ellátott borítékot mellékel. — A közleményeket kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel vagy jól olvasható kézírással írni; olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. — Tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabb kéziratot csak előzetes megegyezés után fogadunk el. — A cikkeket mi korrigáljuk, korrektúralevonatot csak kivételes esetekben adunk. — Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszába szerint köteles elkészíteni. — Szerkesztői üzenetben mindenkinek válaszolunk, de a kérdező teljes nevét, rendfokozatát és állomáshelyét tüntesse fel. — Névtelen levelekre nem válaszolunk. — Kéziratok sorsáról csak szerkesztői üzenetben adunk választ. — Aki levelet ír, vagy közleményt küld nekünk, kísérelje figyelemmel a szerkesztői üzeneteket. — Levelet nem írunk, bélyeget tehát felesleges beküldeni. — Jelligül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy útjegy számot választani. Annak, aki jelligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűit és állomáshelyét alatt válaszolunk. — Közérdeklő kérdésekre a „Csendőr Leksziklon” rovatban adunk választ. — Előfizetni csak legalább félévre lehet. — Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség.

továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges vagy nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. — Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekszámlájára befizetni. — A szerkesztők a szerkesztőségben ünnepnapok kivételével 15—18 óráig találhatók. Szolgálati beosztási helyeiken a lap ügyeivel nem foglalkoznak. — A lap részére szánt közleményeket, leveleket stb. nem a szerkesztők nevére, hanem a szerkesztőségnek kell címezni, így: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bőszörményi-út 21. szám.”

Eljegyzés. Ha legalább 6 évi tényleges szolgálati ideje van, őrskihallgatáson adja elő az igényjogosultsági igazolvány iránti kérelmét. Semmiféle okmányt nem kell benyújtani, mert a kérelem szolgálati úton jut illetékes helyre s az elbíráláshoz szükséges személyi okmányait az osztályparancsnokság hivatalból csatolja.

Hajnalcsillag. 1. Ön is félreértette azt a közléstünket, hogy előfizetést csak az év végéig terjedő időre fogadunk el. Ezzel nem azt akartuk mondani, hogy legalább az év végéig elő kell fizetni, hanem azt, hogy az év végén túlmenően előfizetést nem fogadunk el. Ön az előfizetését folyó évi augusztus 31-ig a most beküldött 3 pengővel rendezte; ha az év végéig akarja rendezni, akkor még 2 pengőt kell beküldenie, ismételjük azonban, hogy ebben tetszése szerint határoz. 2. Sajnos, a régi évfolyamokból azok a tartalékpéldányaink nincsenek meg, amiket Ön keres. Mai számunkban az Ön nevében erre vonatkozó kérelmet teszünk közzé. 3. A lesziklon rovatban kap választ. A kérdéseire fűzött mentegetőzés tekintetében megnyugtattuk: a levelét nem mi küldtük vissza, mert ha nagyritkán portós levelet kapunk is, kiváltjuk. Akárkivel megtörténhetik, hogy egyszer elfelejt bélyeget tenni a levelére, vagy úgy jár, mint Ön is járt, hogy a feladással megbízott gyerekek leszedi a bélyeget. Hogy a levél milyen úton jutott vissza önhöz, nem tudjuk; mi nem küldtük vissza, valószínűleg a posta.

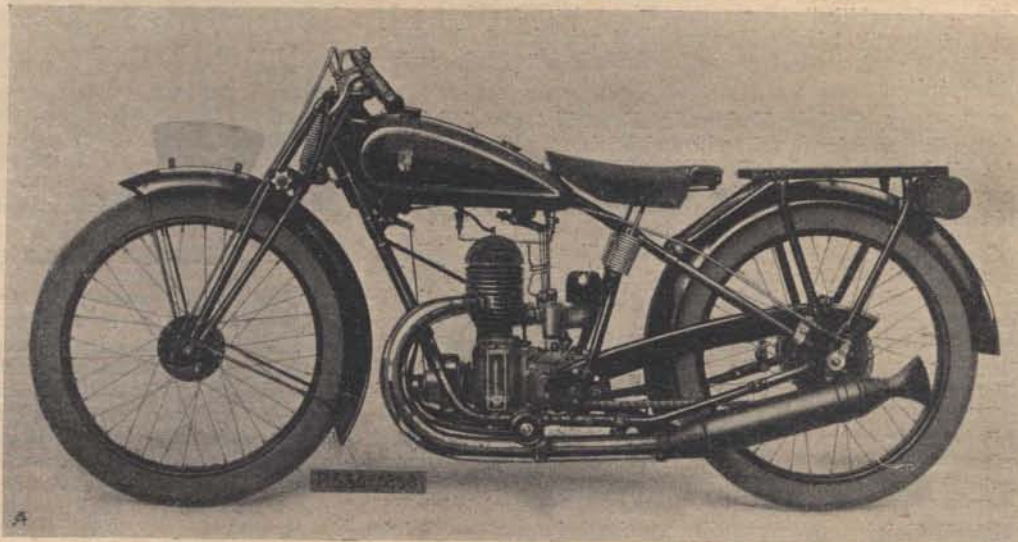
Kisvárdá. Csendőrből polgári altisztté nem minősíthetik át, hanem legfeljebb kinevezhetik azzá s akkor a csendőrségnél leszere. Az a kérdés lényege, hogy az említett hivatalban biztosan megkapná-e az állást? Ha erre biztosan számíthat, ekkor őrskihallgatáson adja elő a leszerelése iránti kérelmét. Ha az állást előbb kérvényezni kell, akkor a kérvényt szolgálati úton adja be ahhoz a hatósághoz címezve, amelyik a a felvétel tekintetében határoz. Amikor aztán szintén szolgálati úton tudomására jut, hogy az állást elfoglalhatja, akkor kérje a leszerelését. Egyszóval ügyeljen arra, hogy ki ne csöppenjen innen is, onnan is. Az „átminősítés”-re valószínűleg az igényjogosultsági igazolvánnyal kapcsolatban gondol. Valószínűleg ön sincsen tisztában azzal, hogy igényjogosultsági igazolvánnyal senkit hivatalból el nem látnak, hanem azt mindenkinek magának kell kérnie s viszont, amikor megvan az igazolvány, ennek az alapján senkit hivatalból nem juttatnak állásba, hanem mindenkinek magának kell a pályázati hirdetményeket figyelemmel kísérnie és ha megfelelő állás kínálkozik, azt magának kérvényeznie. Az igényjogosultsági igazolvány tehát nem azt jelenti, hogy az állam az azzal ellátottakat bizonyos állásokban elhelyezi, illetve mint ön kérdi: „átminősíti”, hanem csak annyit jelent, hogy bizonyos állások betöltésénél az érdekelt hatóságok, vállalatok, kötelesek az igazolványosok pályázatait előnyben részesíteni azokkal szemben, akiknek igényjogosultsági igazolványuk nincsen. Ismételjük: az egyes állásokat kiszemelni és kérvényezni maguknak az érdekelteknek kell. Azt pedig mindig a pályázati hirdetmények szabják meg, hogy a kérvényt hova s milyen felszereléssel kell eljuttatni. Érdeklődjék e tekintetben a levelében említett hivatalnál.

P. M. ny. csendőrtörzsörmester, Dunapentele. Nyugállományba ezelőtt 11 évvel került, most 44 éves. Reménytelennek tartjuk a próbálkozását, hogy a tényleges szolgálatba visszavegyék, de mert manapság a reménytelenséggel is szembeszállnak az emberek, megkísérelheti ön is a lehetetlent. A budapesti I. csendőrkerületi parancsnokságnál nyújtsa be a kérvényét, amelyhez okmányokat nem kell csatolnia, de csatolhatja a felgyógyulását igazoló orvosi bizonyítványt és esetleg a Máv. elismerő levelének a másolatát. Nem nagyon bízhat. Okmányait visszaküldtük.

**a csendőr
motor-
kerékpárja**

mert a legelhanyagol-
tabb úton sem hagy-
ja cserben gazdáját.

PUCH MŰVEK
BUDAPEST, VI, LEHEL-U. 25
TELEFON: 9-23-40

Egyszerű a kezelésük!
Üzemanyagfogyasztásuk
a legcsekélyebb!
Kedvező fizetési feltételek!
Kérjen ismertetést és
áránajlatot!

Remény. A háborús emlékérmét csak a világháború alatt teljesített szolgálatokért lehet megkapni, a levelében említett szolgálat után tehát nem, mert az későbbi időre esik.

08327. Helyesen fogja fel a kérdést. Az ügyességhez vagy a járásbíróshoz címzett és sajátkezűen írt vagy aláírt feljelentésben a szolgálatban megsértett csendőr a bűnvádi eljárást amúgy is kéri, külön nyilatkozatot tehát felesleges lenne csatolnia. A szolgálaton kívül megsértett csendőrnek viszont azért kell csatolnia nyilatkozatot, mert a bűnvádi feljelentést nem ő, hanem az őrsparancsnok teszi meg.

Őrsiroda. Az őrsparancsnok azért kapja az őrsiroda után a fűtési átalányt, hogy fűtsön belőle. Ezt mindenki tudja, főlegesen tehát feltenni azt a kérdést, hogy egész télen át fűtetlenül hagyhatja-e az őrsparancsnok az őrsirodát s kifogásolható-e, ha minden munkáját a legénységi szobában végzi. Persze, hogy ez kifogásolható s az is természetes, hogy az őrsirodában alvó nőtlen nem köteles a közgazdálkodás tüzelőjéből fűteni magának. Ezt önök éppen úgy tudják, mint mi s most, hogy ezt megállapítottuk, mire jutnak vele? Semmire sem. Szabálytalanságokat szerkesztői üzenetekkel nem lehet elintézni. 2. Választ a lekszikonrovatban kap.

Sanghai. 1. Hivatkozzék az első kérvényre s a levelében foglaltakat szolgálati úton kérje, méltánylást érdemlő körülmények fennforgása esetén a kerületi parancsnokság kedvezően dönthet. 2. A csendőrség egészségügyi szolgálatának elvégzésére szerződötetett polgári orvosok a szerződésben vállalt orvosi vizsgálatok után külön díjazást nem követelhetnek, ilyen eseteket szolgálati úton be kell jelenteni a kerületi parancsnokságnak. Bűnvádi feljelentésnek nincs alapja.

S. J. törm., Répcelak. Rendben van június 30-ig, a zavart azonban önmagának tulajdonítsa, mert a Nemzeti Hitelintézethez küldetnie be az előfizetést, holott minden számunk fején megtalálható a postatakarékpénztári csekkszámilánk száma.

F. I. örm., Nyúlfa. Nem értjük a reklamálását, az előfizetők névsorában nem szerepel. Írja meg, hogy mióta nem kapja a lapot, s mikor és mennyi előfizetést küldött be.

Bihar. Az igényjogosultsági igazolványokkal kapcsolatos pályázati hirdetményeket a Csendőrségi Közlöny ezután megint közölni fogja. Az útmesteri tanfolyamok és ezzel kapcsolatban a kinevezések azonban az államháztartás helyzetére való tekintettel előreláthatóan legalább egy-két évig szünetelnek.

Tiszavirág. 1. A hiányzó példányt elküldtük. 2. Neve szláv eredetre vall, de mert egyes keresztnévek becéző formájában az ilyen neveket a magyar nyelv átvette s amellet Erdélyben több ilyen nemesi család van, nem szükséges megváltoztatnia, jó magyar név az öné.

Lesz-e Nagymagyarország? Jeligéjére: Lesz. Kérdésére: Ősei valószínűleg Erdélyből származtak. Erre abból következtetünk, hogy a XIV. század elejéig vezetékneveket nem igen használt a magyarság, a fiút apja keresztnéve után nevezték: István fia, Imre fia, ebből lett később Istváni (...fy), majd a birtokok, helységek, vizek, tavak, testi tulajdonságok szerint vettek fel neveket (Sánta, Kövér, Tisza stb.), egyesek pedig olyan országnéveket vettek fel, amelyekkel fogság stb. révén valami kapcsolatba jutottak: Török, Rác, Olasz, Horvát, Erdélyi stb. Olvassa el egyébként a folyó évi 3. számunkban „Esztergom” jeligére küldött üzenetünket. Az ön nevét legalább 20 nemesi család viseli.

12265

20244

20576

38180

38188

44371

57083

58233

A fenti 8 számból válasszon ki **TÖRÖKNÉL!** egy vagy több számot és rendelje meg azonnal

Egész sorsjegy ar. P 24.—
 Fél sorsjegy ar. P 12.—
 Negyed sorsjegy ar. P 6.—

Rendelni lehet levélben vagy postai levelezőlapon.

TÖRÖK A. és TSA BANKHÁZ RT.
Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám. (Postafiók 167.)

A legutóbbi XVII. m. kir. oszt.-sorsjáték 300.000 pengős nagy jutalmát ismét a Török A. és Társa szerencsés ügyfelei nyerték az 59538 számú sorsjeggyel.

A legutóbbi XVII. m. kir. oszt.-sorsjáték 300.000 pengős nagy jutalmát ismét a Török A. és Társa szerencsés ügyfelei nyerték az 59538 számú sorsjeggyel.

Baja. Névaláírással és teljes címmel el nem látott levéllel nem foglalkozhatunk.

Tata. Török-mongol eredetű név. Jelentése: gazdag, hatalmas, nemes. Az Árpád-kori magyarságnál is használatban volt már ez a név, innen kapta a sopronmegyei ...-laka község is a nevét, amit egy 1304-ből származó oklevél említ. Nevét tehát ősi magyar névnek tekintheti, ha a hangzása nem is a közismerten magyaros nevekének megfelelő. Kár volna megváltoztatni.

Lefokozás. 1. kérdésére a f. évi 4. számunkban kapott választ. 2. Olvassa el az 1929. évfolyam 504. oldalán közölt lekszikonválaszunkat.

1903. Db. Nagyon meg kell gondolni, mit tesznek. A bíróság egyszerű különélés esetében is megítél ugyan nő- és gyermektartást, ha a különélés a férj hibájából következett be, de ezt bizonyítani kell. Ha a férj hajlandó arra a megállapodásra, amit a levelében említ, akkor egyáltalában nem kell bírósághoz sem fordulni. Erre csak akkor kerülne a sor, ha a férj a megállapodás betartását később megtagadná. Ebben az esetben a bíróság előtt az asszony előnyös helyzetben volna, már csak azért is, mert az említett megállapodás egy magában nyilvánvalóvá tenné a férj hibás voltát s ezt a többi bizonyítékkal alátámasztani már könnyebb volna. A bíróság valószínűleg érvényt szerezne a megállapodásnak. A baj azonban ott van, hogy ha a férj a válás kimondását kívánná, a bíróság nem zárkozhatnék el az elől, vagy pedig vissza kellene állítani az életközösséget, ami ennyi herce-hurca után még keservesebb volna a mai helyzetnél. Ha tehát az asszony a nyugdíjat elveszíteni semmiképpen sem akarja, akkor tűrjön, bár a nyugdíj végleges és teljes elvesztését a végleges válás sem jelentené. Ez azonban csak csekélyebb összegű ellátás volna s ezt is csak akkor kapja az elvált feleség — természetesen a férj halála után —, ha a válást a férj hibájából mondja ki a bíróság és tartásdíj fizetésére is kötelezte a férjet s azt az elvált feleség állandóan fel is vette. Megszűnik ez a kedvezményes helyzet akkor, ha az elvált asszony máshoz férjhez megy. Ha pedig a volt férj vesz el más feleségül, akkor a férfi halála után az özvegyiségre jutott második feleség a nyugdíj 60%-át, az első, elvált feleség pedig a nyugdíj 40%-át kapja, lakáspénzt azonban csak a második feleség (özvegy) kap, bár bírói úton el lehet esetleg érni, hogy bizonyos összeget ezen a címen az első, elvált feleségnek is juttatnak. Mint látja, nagyon körülményes és esetleges az egész dolog s még akkor is, ha minden a legjobban menne, nagyon kevés volna a férj halála után megállapított ellátás. Ahol pedig három gyermek is van, ott különösen kell a jövőre ügyelni. Sok anya hoz a gyermekei jövőjéért még ennél is nagyobb áldozatokat. Hozzátartozik a válaszhhoz az a nézetünk, hogy talán nem annyira veszedelmes a dolog, amilyennek a nővére látja. Ha a házasság első 10 éve valóban boldog volt,

akkor a férfi vissza is fog térni a feleségéhez és a három gyermekéhez, a zavart okozó nőt pedig majd elsöpri az újkorból az élet és az öregedés, ami sokkal nagyobb hibákat is rendbe szokott hozni. Azt ajánljuk a nővéreinek: legyen türelmes, keressen magában is hibákat, mert azok többnyire kölcsönösök szoktak lenni. Hagyja a férfit, hadd tombolja ki magát, még csak szemrehányásokat se tegyen neki. Így ébred majd a lelkiismeret s legalább a nagyobb bajok okvetlenül elkerülhetők, ha csak a férfin is valami van az emberből. Erre pedig az első szép 10 év feltétlen bizonyíték. Az asszonyok néha maguk mérgezik el a dolgokat. Ön is inkább okos szóval próbáljon hatni sógorára, ezzel messzebb megy, mint más, erőszakos eszközökkel, ha eleinte talán nem látszik is az eredmény.

Érdeklődők. Rövidesen megjelenik a rendelet, amely a tiszthelyettesek vállgallér-viseletét megszünteti. Kihordási idő lesz elegendő. De miért érdeklí ez önt, a törzsmestert?

Tiszamenti. Olvassa el lapunk folyó évi 2. számában „Dr. Heer” és 3. számában „Szebb jövő” jellegre küldött üzeneteinket. A kérvény korábbi felterjesztését a levelében írt indokolás megemlékezésével megpróbálhatja, igyekezzék azonban azután az okmányokat sürgősen pótolni. Az egyházi esketésre való képességet tartalmazó nyilatkozatot egy példányban írhatják alá mindketten, a tanúk lehetnek rokonok is. Előírt forma nincsen, félív fehér papíros megfelel s ott állítják ki, ahol akarják.

Sabaria. Csak akkor kaphatna helyi átköltözködési átalányt, ha nem saját kérelmére, hanem parancsra, szolgálati érdekből költözködnék ki kincstári elhelyezéséből.

18.456. A Csendőrségi Lapokat géppel címezik, címlemeze a helyén van, a gép pedig nem hibázik, lappeldánya tehát csak a postán (kézbesítés alatt) kallódhatik el. Pótoltuk 2. A Stefánia-Gyermekórház minden egyes esetben megkérdezi előbb a községi előljáróságot, hogy az ápolat gyermek szüleinek vagy nagyszüleinek van-e vagyona s tudják-e fizetni az ápolási költségeket. Járjon tehát utána a dolognak a községi előljáróságon, mert ha onnan azt írják, hogy tud fizetni, akkor sehonnán sem kérhet elengedést, hanem fizetnie kell. 3. Próbálkozzék annál a kerületi parancsnokságnál, amelyiknek az állományából leszerelt. A kérvényben írjon le mindent, amit csak alkalmassnak tart arra, hogy a kedvező elintézés támogassa; leírhatja a levelében foglaltakat is. Semmiféle okmányt nem kell csatolni, de ha orvosi bizonyítványt mellékel, nem árt. 4. Az igényjogosultsági bizonyítványt a nyilvántartó gazdasági hivatal útján kérje a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály) címzett kérvényben. A kérvényt okmányolni nem kell. A Csendőrségi Lapokban nem közöltük eddig sem az igényjogosultsági igazolványos állások pályázati hirdetményeit, kísérvje figyelemmel a Csendőrségi Közlönyt s ha módjában áll, akkor a Budapesti Közlönyt, mert az utóbbiban jelennek meg a pályázatok a legkorábban. 5. Elintéztük.

Sárja János

kir. udv. szállító, ékszerész új üzlete:

Budapest, IV., Duna-utca 6.

Alapítva 1895. Kolozsvár

Klotild-palota.

Csendőrség és honvédség

számára szükséges

Könyvek és térképek
kaphatók

GRILL -féle könyvkereskedésben,
BUDAPEST, V. KERÜLET, DOROTTYA-UTCA 2.

REFORM Ruházati Rt. Budapest, VI, Vilmos császár út 5. (TELEFON: Automata 130-96, 132-96)

Van szerencsénk szíves tudomására adni, hogy legújabb tavasz-nyári arjegyzekeinket szétküldöttük. Amennyiben nem kapta volna kézzhez, kérje egy levelezőlapon! Dacára a súlyos gazdasági helyzetnek, i. t. vevőinknek továbbra is nyújtjuk

hathavi részletfizetési kedvezményünket.

Raktáron tartunk: kész női és férfi tavasz- és átmenet kabátokat, női ruhákat, férfi és gyermeköltönyöket, női, férfi és gyermek fehérneműket, szöveteket, selymeket, bélésruát, paplanokat, takarókat stb. stb. — Vidék: rendeléseket aznap elintézzük.

**Az egész világon
legjobban bevált,
legelterjedtebb írógép a**

REMINGTON

01898. A kérdés egyebekkel is össze van kapcsolva, külön választani már nem lehet. Úgy van, amint írni méltóztaték, illetékes helyen ezrei tisztában vannak s a tárgyalásokat éppen ezért viszik tovább. Remélhető, hogy ősre megyes a megoldás, addig a társadalmi élet amúgy is szünetel.

350.000. Igazolnia kell, hogy 1. a Máv.-nál töltött szolgálati ideje alatt a nyugbérpénztárba az illetékeket befizette, 2. a Máv. szolgálatából 1920 december 18-án az államháztartás helyzete miatt akarátán kívül bocsátották el s 30 napon belüli visszavétele ugyanezért volt lehetetlen. Ezeket az igazolványokat tegye el s nyugállományba helyezése után kegyelmi úton kérje, hogy a Máv. szolgálatában levő megszakítástól tekintsenek el. Az, hogy 1918 május 31-től december 5-ig katona volt, az anyakönyvi lapjában valószínűleg fel van tüntetve, alkalomadtán nézze meg és ha hiányoznak ez az adat, akkor erre nézve is szerezzen be igazolványt s tegye el a kegyelmi kérvénnyel való felhasználásra. Különben 1921 július 15-től rendben van a dolog, eddig nincs megszakítása, eddig tehát csak a nyugdíjpénztárral kapcsolatos igazolványt kell beszereznie.

Havasi gyopár. Olvassa el lapunk 1930. évi 36. számában „Jászberény” jelígre küldött üzenetünket.

77777. Szolgálati úton adja be a kérvényét, a budapesti főkapitánysághoz címezve. Okmányokat nem kell csatolnia. A kötelező kérdést a láttamozások tárgyalják s felvétel esetén az előjárói majd elrendezik ezt a kérdést, ezen nem mulik semmi. Legmagasabb korhatár 30 év, nőtlenség okvetlenül és 170 cm testmagasság. A csendőrségnél elért rendfokozatról, illetményekről stb. természetesen lemond s kezdi előről, mint próbaidős rendőr. Három évig laktanyaszerű elhelyezésben köteles lakni s ezidő alatt nősülési kérvényt nem terjeszthet fel. A kérvény továbbterjesztését őrskihallgatáson kérje, őrsparancsnok nem fogja megakadályozni a továbbterjesztést, ezt nem is tehetné meg. Amíg tényleges csendőrségi szolgálatot teljesít, a szolgálati út elkerülésével a kérvényt nem adhatja be, de nem is érne el vele semmit, mert mégis csak szolgálati úton kapná meg a választ. 2. A takarékoskodásra vonatkozó intézkedéseket és befolyásolást mindenki szívlelje meg a maga érdekében. Abban sem kell erőszakoskodást látni, ha a gondos őrsparancsnok minden hónap elsején bizonyos összeget egyenesen a takarékbba küldet, mert ezzel az érdekelteknek rendszerint gyengébb akarátát pótolja. Ha azonban valaki mereven arra az álláspontra helyezkedik, hogy az illetkeiből semmit sem kíván a takarékbba tenni, akkor természetesen az illetkeiket teljes összegben ki kell neki fizetni. A minősítvénynek azonban igen használ, ha minél több megtakarított pénz van benne feljegyezve.

1894. Z. g. A Ludovika Akadémia növendékei csak a tisztikar tagjainak kötelesek tiszteletadást teljesíteni, altisztekkel kölcsönös tiszteletadási kötelezettségük nincsen. Természetesen az altisztek sem kötelesek az akadémikusoknak tiszteletadást teljesíteni

O. szakaszvezető, Nyiregyháza. 1. 2. A Szolgálati Szabályzat I. Rész 536. pontja szerint egyenlő rendfokozatban levő altisztek és tisztesek egyenruhában való találkozásuknál — ha kölcsönös rangviszonyok ismeretlen — egymást kölcsönösen szabályszerűen üdvözlik. A dolog tehát nem úgy áll, mint a levele második pontjában írja. Ami az ön rangidősből mivoltát illeti, az fennáll, de az említett szabályzatpont szerint ennek csak azokra nézve van jelentősége tisztelgés szempontjából, akik tudják ezt az ön rangidősebbségét, vagyis, akik önt személyesen ismerik. Az, hogy az egyik fegyvernem altisztjei elvben kötelesek volna egy másik fegyvernem azonos rendfokozatú altisztjeit a tiszteletadásban megelőzni, nincs sehol előírva. 3. Ha az apa beleegyezik, akkor a gyermeket közjegyzői okiratban örökbefogadhatja. Másiként azért nem, mert elvégre az csak természetes, hogy az apának elsősorban van beleszólása abba, övé maradjon-e a gyermek, vagy örökbefogadás útján a másé legyen.

Székelyföld. 1. Adjon be az illető közvetlenül a honvédelmi minisztérium 16. osztályához kérvényt a betoboroztatás iránt. A régi toborzás már nem számít. A kérvényben azt az indokolást kell tárgyalni, amit nekünk megírt. Feltétlenül hivatkozzék az 1931. évi III. t.c. 19. §. 1. bekezdésére, amely szerint a csendőrséghez csak olyanokat lehet felvenni, akik katonai szolgálatot teljesítettek. Bevonulási időnek kérje f. évi október 1-ét, előbb nem kerülhet rá a sor. A kérvényt születési anyakönyvi kivonattal, erkölcsi bizonyítvánnyal és orvosi bizonyítvánnyal ajánlatos felszerelni s azt is meg lehet említeni, hogy az apja őrsparancsnok. 2. Ez is benne van a programmban, kérdés azonban, lesz-e rá pénz.

1914. és 1930. A hadirokkant-jelvényt nem lehet az igényjogosult helyett valamelyik családtagnak igényelnie, mint a háborús emlékéremnél. A levelében említett kormányzói elhatározással kiadott alapszabályok 5. pontja csak az öröklésre intézkedik.

Takarékosság. Bizony, sajnos, az államháztartás mai nehéz helyzetében sok mindent kell „költségmentesen” megoldani. Az Ön esetében a puska költségmentes beszállítását bizonyára úgy képzelte a gazdasági hivatal, hogy azt egy alkalmi járőr beviszi a gazdasági hivatal székhelyére vagy ha az Önök őrséről nem szokott alkalmi járőr a gazdasági hivatal székhelyén megfordulni, akkor egy olyan közbeeső őrsre, amelyik azután a puskát — szintén alkalmilag — továbbíthatja. Ha azonban mindez nem lehetséges, akkor senki sem kívánhatja, de nem is kívánja, hogy a puska tulajdonosa azt a saját költségén szállítsa be a gazdasági hivatalhoz. Ebben az esetben be kellett volna jelenteni, hogy az alkalmilag való beszállítás ezért és ezért vagy egyáltalán nem, vagy csak bizonytalan idő múlva lesz lehetséges s engedélyt kellett volna kérni a beszállítási költségek elszámolására, elvégre egy puska kicserélésével nem lehet hetekig várni, amíg azt egy alkalmi járőr véletlenül foganatosíthatja. Szolgálatban álló járőrnek különben sem szabad olyan tárgyat vinnie, ami a járőrtáskában el nem fér. Megjegyezzük azonban, hogy ha az őrs vasút mentén fekszik, akkor nem nehéz módot találni a költségmentes beszállításra, hiszen az ugyanazon vonalon fekvő őrsök egyik-másikáról valaki mindegyre beutazik vagy a szárny- vagy az osztályparancsnokság székhelyére.

F. J. őrm., Tata. Kiténtetéséhez gratulálunk, a feldíztésről készített felvételt azonban sajnálatunkra nem közölhetjük. Rossz pillanatban készült a kép s ezért az egész feldíztési jelenet kissé pongyola benyomást kelt. Csak olyan képeket közölhetünk, amelyek nemesek a fényképész, hanem a katona szemével nézve is tetszetősek. Kivételesen visszaküldöttük.

H. F. őrm., Kisgyőr. Olvassa el a mai 71. számú lek-szikonválaszunkat.

M. L. prb.-csendőőr, Salgótarján. Ebben az egy esetben nem lehet a háborús emlékéremet az apa helyett kérni. Ha Trianonra gondol, megtalálja a magyarazatát.

Patak. A közölt tényállás szerint a kerítés vétségének fennforgására alapos gyanu forog fenn. Ha magánindítvány van, a csendőr helyesen jár el, ha az ilyen eseteket erőlyes nyomozás tárgyává teszi. Fontos a tényállás kiderítése a legapróbb részletekig, mert vázlatos tényállás mellett bajos el-

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — — 15' — P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — — — — 17' — „
Khaki kamgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — — — — 18' — „
Ugyanaz extra finomban	— — — — — 22' — 25' — „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt	7.60 „

a 41 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER

EGYENRUHÁZATI INTÉZETÉBEN

Budapest, VIII., Baross-tér 9, a Keleti p. u. érk. oldalán
Telefonszám: József 321—78

Egyenruhák külön mérték után 3—6 havi hitellel.
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

dönteni az olyan jogkérdést, hogy egyszerű csábításról van-e szó, vagy büntetőjogi üldözés alá eső kerítésről, hogy a gyanúsított önérdékből járt-e el, hogy a nő tisztességesnek tekintendő-e s hogy végül a gyanúsított eljárása a megszerzés fogalmának megfelelő-e.

Öpk. 1. A Szut. az őrsparancsnokra is éppen úgy vonatkozik, mint a beosztott csendőrökre, sőt jobban, mert az őrsparancsnoknak, azonkívül, hogy a maga kötelességét elvégzi, példát kell nyújtania arra is, mint kell az embernek a maga hivatását kötelességen felül betöltenie. Nem találunk semmi érvelt amellett, hogy az őrsparancsnok által elkövetett szabálytalanság csekélyebb beszámítás alá eshetnék, mint az alárendeltjei. A szabálytalanságot elkövető őrsparancsnok kiszolgáltatja magát alárendeltjeinek, kiknek aztán kénytelen egyetmást szintén elnézni, hogy fel ne jelentsék vagy panasszal ne éljenek ellene. 2. Nem értjük a kérdését. Mindennemű szolgálatot teljesen felszerelve, kalaposan, puskásan, illetve pisztolyosan kell teljesíteni, tehát az ellenőrző szolgálatot is „Alkalmilag” a községben sétálva, sapkásan nem lehet ellenőrzést foganatosítani, jobban mondván: a járőrét ellenőrizheti, de azt a szolgálati lapba nem írhatja be s ellenőrzésnek nem számíthatja. Áll ez természetesen akkor is, ha a járőrrel nem helyben, hanem az őrskörlet külközségében találkozik. 3. Ha az őrsparancsnok a szolgálatot önmagának írta elő, de azt nem teljesítette, illetve a havifüzetbe és a szolgálati lapba valótlán adatokat jegyzett be, éppen olyan őrszolgálati kötelességértét követett el, mintha a szolgálatot más írta volna elő a számára.

Tudnivágyó. Az „Örtest” a német „Wachkorps”-nak volt szó szerinti, de magyar helytelen fordítása. A „test” fizikai fogalom; erkölcsi vagy szervezeti egyesületekre sokkal helyesebb a „testület” kifejezés, azért változtatta a Szut. a régi „Örtest” kifejezést „Örtestület”-re. Igaz, hogy a katonai nyelvben pl. hadtest, seregtest is használatos, de ez az „Örtestület” szónak nyelvtanilag helyesebb voltán nem változtat.

F. K. örm., Sós-kút. — G. P. törm., Egerág. Szívesen küldtük a jutalomtárgyakat s örülünk, hogy tetszetek. Reászolgáltak sikerült pályázataikkal.

Kiskörös. Hogy félreértés ne legyen: a levélíró nem Kiskörösön szolgál, hanem egészen másutt. A kérdésre: valószínű, hogy az írásbeli feladatát akarja velünk megoldatni, vagy pedig rajtnok keresztül próbálja bizonyítani, hogy jól oldotta meg a feladatot. Kidolgozatokra azonban nem vállalkozhatunk. Rendfokozata után ítéelve önnök már sok lopás kinyomozására volt alkalma, írja le csak hát szépen, hogyan csinálta ezt a gyakorlatban: helyszínen, bűnjelek, tanúk, beismerés és egyéb gyanúok értékelése és alátámasztása, az ellopott tárgy előkerítése és biztosítása stb., stb. Olyan szabályt, amelyet mindenkire és mindenik esetre egyformán reá lehetne húzni, mi sem tudunk.

Kéziratok.

H. I. szds. Úgyesen összeállított, érdekes tanulmány. Közölni fogjuk, de csak sorjában.

Dr. P. L. alez. Szeged. Közöljük, csak türelmet kérünk, amíg a már kiszedett anyag közlésre kerül. A szíves sorokat nagyon köszönjük.

Egy motoros. A kérdésben nem akarunk vitát, mert könnyen elmérgesedhetnék, már pedig az egyik félnek sem állana érdekében. Javaslatok különben keresztülvihetetlenek; ha kissé gondolkodik a dolog fölött, önnök is reá kell jönnie. Ugyan, vegyen írót a kezébe és számítsa ki, hogy a szükséges felváltásokat is figyelembe véve, hány csendőrré lenne

szükség ahhoz, hogy az ellenőrzést az Ön által javasolt rendszer szerint csak a főútvonalakon is teljesíthessük? A másik két gondolata sem életképes. Lehetetlen a gépkocsit akkor is 40 km-es sebességhez kötni, amikor arra nincsen szükség, pl. nyílt országúton, de értelme se lenne, mert a balesetek nem a sebes, hanem a vigyázatlan hajtásnak a következménye, ami pedig nincs kilométerszámba kötve. Nem tudjuk, mit akar azzal mondani, hogy a gépjármű az úttestnek csak a baloldalán közlekedhessék, hiszen ez el van rendelve. Az ellenőrző könyvecskét is megoldották az ellenőrző lapok. Az előforduló visszasságoknak nem a szigorú előírás, hanem a szigorú büntetés az orvossága. Nem közölhető.

Viator. Színes, érdekes leírás, de nagyon kívül esik lapunk témakörén. Ha nem kellene a helyell úgy takarékoskodnunk, okvetlenül közölnék, aminthogy az elmúlt években is közöltünk is sok hasonló leírást, mai viszonyaink mellett azonban nem tehetünk határozott ígéretet. Eltesszük s ha egyszer éppen helye akad, közöljük, de ilyen közlemények sorozatos közlésére, sajnos, nem vállalkozhatunk.

Vér. Ugyanerről a tárgyról lapunk 1930. évi 1006. oldalán részletes cikket közöltünk. Beküldött cikke az előbbivel kapcsolatban sok ismétlést tartalmaz. Tessék úgy átdolgozni, hogy közleménye az előbbi kiegészítse, vagyis csak azt tartalmazza, amire az előbbi nem terjedt ki, akkor közöljük. Ha ábrát mellékel, kérjük azokat háromakörára készíteni, mint a beküldötték.

M. 15. Nagyon szépen és ügyesen összefoglalta a dolgokat; munkája bajtársi körben ünnepi beszédként jól megfelelne. Közölni persze nem lehetett, mert hiszen az események, amelyeket felidéz, túlságosan közismertek ahhoz, hogy — ha mindjárt egy ilyen dolgozat keretében is — ismertetnünk kellene azokat. Különösen megdicsérik ügyes fogalmazását és helyes, hibátlan írását, ami annál nagyobb érdeme, mert mind ezeket — mint írja — a csendőrségnél tanulta. Lám csak, Ön is élő példája annak, hogy az önképzésnek egyetlen esodaszere van: az akarát.

Táplálkozás. Túl elméleti fejtegetés. Sokkal népszerűbben kellene a kérdéssről írni ahhoz, hogy éppen lapunkban közölhető legyen. Maguk az alapfogalmak (kalória, vitamin, fehérje, szénhidrát stb.) olyan előismereteket feltételeznek, amelyeket mi itt a lapban nem pótolhatunk. Sok táblázat nem használ a cikknek, mert túlságosan tudományos, magyarul: unalmas benyomást keltenek. Nem közölhető. Kivételesen vizsaküldtük.

Film. Így most jó. Közölni fogjuk.

K. F. Nem találunk az esetben olyan különös érdekességet, hogy közölhető lenne. Elzúllott ember mindig volt és lesz, aki mindenféle foglalkozást végigpróbál, de a végén egyiknél sem állapodik meg, hanem vagy agyonissza magát, vagy pedig börtönbe kerül. Hogy egy ilyen szerencsétlen ember három hónapig loápoló is volt önnöknél, az nem olyan rendkívüli eset. Szívesen és örömmel olvastuk azonban a sorait, amelyek

Pontos **DOXA** és **OMEGA** zseborák nagyban és kicsinyben.
legelősebbban
TILLEMANN SEBESTYÉN svájci óra, arany, ezüst
ékszerlerakata
Budapest, V. ker., Vilmos császár-út 12. — Telefon: Aut. 806-16.

MAGYAR KIRÁLYI OSZTÁLYOSORSJÁTÉK

84.000 sorsjegy

42.000 nyeremény

Minden második sorsjegy nyer!
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben

500.000

azaz egy félmillió aranypengő!

Jutalom és nyeremények készpénzben:

300.000
200.000
100.000

50.000
40.000
30.000

25.000
20.000
15.000

stb., összesen közel 8 millió aranypengő.

HÚZÁS ÁPRILIS HÓ 15-ÉN KEZDŐDIK!

Az I osztályú sorsjegyek hivatalos ára:

NYOLCAD 3 P NEGYED 6 P FÉL 12 P EGÉSZ 24 P

Sorsjegyek az összes főúrástóknál!

ben volt előjárójáról megemlékeznek, mert igaz, őszinte szeretet és ragaszkodás sugárzik ki belőlük. Ez az igazi bizonyítéka annak, hogy milyen katoná és milyen előjáró valaki; ha olyan, amilyennek lennie kell, az évek sora sem szakítja szét a köteleket, ami lelkileg is egymáshoz fűzi őket. Igaza van, nem az erélytelen, a vénasszony-természetű ember a jó előjáró, aki mindent megenged vagy elnéz az alárendeltjének, hanem az, aki ha kell, kemény is tud lenni, de akár dicsér, akár korhol, vagy büntet is, tetteit mindig csak az alárendeltje iránt való szeretet és igazságérzet irányítja. Szép, hogy Ön a nyugállományból is ilyen büszkén és szívesen emlékszik vissza csendőrségi szolgálati idejére; tartsa meg sokáig az Isten jó egészségében.

K. J. th., Szeged. „Cigányrejtekhelyek“ című kézírata megfelel, közölni fogjuk.

F. S. ny. őrm., Debrecen. Kivonatossan közölni fogjuk.

Tákos. Kivonatossan közöljük.

Deliktum. Jó és tanulságos esetek, közölni fogjuk, a bevezetést azonban átdolgozzuk, mert túl hosszú és már közölt dolgokat ismételi.

Tev. napló. A kérdés tárgyalás alatt áll. Még nem tudjuk, mi lesz a döntés, a terv azonban az, hogy a tevékenységi naplóba csak a büntetteket és vétségeket kell egyenként bevezetni, a kihágásokra vonatkozó adatokat csak a hó végén egyszerre, egy tételbe összesítve. Külön bevezetendők lennének majd az elfogott körözött egyének és az őrizetbe vett löfégyverek. Miután a cikk is körülbelül ezeket javasolja, nincs értelme a közlésének, mert csak nyitott kapukat döngetne. Ami persze nem jelenti azt, hogy nincs igaza, mert fejtegetéseivel tökéletesen egyetértünk.

Sz. Gy. őrm., Báj. Igaza van: a villamos zseblámpa ma már nélkülözhetetlen szükséglete a csendőrnek. Nem azért persze, hogy sötét éjjel azzal világítsa be maga előtt az utat, mert ez drága mulatság lenne és célszerűtlen is, de azért, mert valóban úgy van, ahogy írja: éjjel zseblámpa nélkül lehetetlen valakit igazoltatni. Régebben egész doboz gyufákat elgyújtogattak a csendőrök, ha valamit látni akartak, ma erre nincs szükség, mert már nagyon kevés pénzért lehet villamos zseblámpát kapni, az elem pedig szintén csak néhány fillér. Ennyit igazán áldozhat a csendőr, ha nem a szolgálatnak, hát a maga kényelmének és biztonságának. Közleménye kissé túl hosszasan fejtegeti a kérdést, azért nem közölhetjük, tartalmával azonban — mint látja — tökéletesen egyetértünk.

Márciusi ének. Nem sikerült úgy, mint a többi. Jól esengő rímek, kevés tartalom, ami van, az is kissé banális. Inkább megzenésítésre alkalmas szöveg, amelynél elsősorban a technika, a gördülés fontos, de a tartalommal szemben nem szabad túlnagy követelményeket támasztani. Nem közölhető.

50 év. Jó, közöljük.

Botfa. Úgyesen járt el mind a két esetben. Közölni fogjuk.

Rák. Mit gondol, ha a dolog olyan egyszerű volna, nem jöttek volna rá már régen ugyanerre a megoldásra? Nem közölhető, mert téves alapról indul ki, az eredmény is csak téves lehet tehát, amelyre jut.

Varsótól Bécsig. Úgyesen, érdekesen, szívesen van leírva, maga az eset azonban nem egyéb, mint az úgynevezett „Bauernfängerei“-nak egy nem is nagyon komplikált módja. Nagyvárosok pályaudvarai körül nem ritka eset az ilyesmi. Eltesszük, alkalomadtán talán fel is használjuk, de tanulságot nem a mi számunkra, hanem a naiv emberek számára tartalmaz, azok meg nem olvassák a Csendőrségi Lapokat.

Ipolyság. Alkalomadtán több hasonló esettel együttesen közölni fogjuk.

A méregital. Egész sereg megoldatlan kérdés egyetlen novellában: Miért lőtt Gombás a földesúrra? Mi alapon gyanúsították Klárit? Miért engedte Gombás, hogy Klárit elfogják? Miért hagyta ott Klári olyan hirtelen a tiszthelyettest s ment hozzá Gombáshoz? stb. Úgy érezzük, hogy kissé túlsok van az olvasó fantáziájára bízva. Novellában nem kíván az ember perrendszertű bizonyítékokat és indokolásokat, de egy kis logikát mégis. Egyszeri elolvasás után nem értettük meg, valószínűk tartjuk hát, hogy az olvasóink sem értenék. Nem közölhető.

Ördögjárás. Azt hisszük, nagyon mérges leveleket kapnánk, ha így vezetnénk az egész örsöt az orránál fogva — egy macskától. Különbben az elején már sejtetni lehet a végét s ez mindjárt le is lohasztja az érdeklődést. Nem közölhető.

O. J. őrm., Szalánta. Kézírata megfelel, alkalomilag közölni fogjuk.

B. J. th., Debrecen. Megfelel, közöljük.

Balaton. Kivonatossan közölni fogjuk.

Tanyai vár. A járőr igen buzgón és leleményesen járt el, de az eset maga, mint tanulságos nyomozás, nem üti meg a mértéket.

Trianon. Közismert dolgok aktualitás nélkül. Kissé elkésett lenne Borah szenátor nyilatkozatával most foglalkozni. Mindazt, amit a cikk Trianonról tartalmaz, minden csendőrnek már könyv nélkül kell tudnia; senki sem értené, miért írjuk le mi ezeket most újra? Nem közölhető. Kivételesen v. szakküldöttük.

Debrecen. Mindkettőt közöljük.

Siculus. Túl hosszú, de különben is: március 15-ének ünnepi hangulata nem alkalmas ilyen szemrehányásra a mai ifjúsággal szemben. A mai ifjúság semmivel sem rosszabb, mint akármelyik más korszak ifjúsága; a hibát nem benne, hanem a korban kell keresni, azt pedig nem a fiatalok tették ilyenné. A rumba legyen a legnagyobb bajunk: divát, muló szeszély, amilyen mindig volt és mindig lesz. A vers nem terjed túl az ismert márciusi szólamokon.

Csendőrvér. Szívesen olvastuk talpraesett levelét s érvelésének túlnyomó részével is egyetértünk, ámbar lojálisan be kell ismerni, hogy a másik félnek is van valami igaza. Az igazság — mint rendesen — valahol a közepén van. Kérésének — mint látja — eleget tettünk. Úgyesen forgatja a tólat, szívesen látjuk máskor is.

Pályázat.

Minden bajtársunk tudja, hogy a csendőrségi szolgálat akármelyik szabályát, utasításunk bármelyik előírását olyan esetekből lehet a legjobban megtanulni és leginkább megjegyezni, amelyek a gyakorlati szolgálatban előfordultak.

Ilyen megtörtént esetekre hirdetünk most pályázatot. Olyan eseteket kérünk, amelyeknek az a tanulsága, hogy a csendőr mindenkit igazoltasson, aki gyanús, az igazoltatást pedig lelkiismeretesen teljesítse s ne elégedjék meg annak felületes foganatosításával. Sok bajtársunkkal megtörtént

DOXA ÓRÁK,

arany- és ezüstárak

megbízható szállítója:

PETŐ EMIL

Budapest, V. Falk Miksa-utca 12
Telefon: Aut. 156-85.

A csendőrség tagjainak kedvező
résztletfizetési feltételek

AZ ÖSSZES ELŐÍRÁS SZERINTI EGYENRUHASZÖVETEK

Társasági zubbony- és dolmány-szövetek, úgyszintén mindenfajta polgári ruhaszövetek. Csendőrtisztek és altisztek részére kedvezményes fizetési feltételek mellett kaphatók a

KRASZNER LAJOS CÉGNÉL
BUDAPEST, V. KERÜLET, DEÁK FERENC-TÉR 2. SZ.

már, hogy valakit eleinte semmivel, vagy legfeljebb csak kihágással gyanúsított, de tüzetes igazoltatás után reájött, hogy az illetőt súlyosabb bűncselekmények miatt körözik, de lehetnek természetesen esetek, amelyekben éppen az a tanulságos, amit a csendőr nem tett meg, vagy elmulasztott. A hibákból, helytelen eljárásból éppen úgy és annyit lehet tanulni, mint a helyesekből, azért ne restellje azokat se senki, hanem írja le nyugodtan a bajtársak okulására. Csak az ítéheti el őt miatta, aki életében sohasem hibázott, vagyis: senki.

Nem kívánjuk, hogy az eset érdekfeszítően szövevényes, fordulatos legyen s az sem feltétel, hogy a leírása oldalakra terjedjen: 30—40 sornyi leírás is bőven elég, ha az esetet ennnyel le lehet írni.

A pályázatokat félhasábosan, a papírnak csak az egyik oldalára kell írni, írógéppel, vagy jól olvasható kézírással. A szereplők neveit (őrsparancsnok, járőrvezető, járőrtárs, sértett, gyanúsított tanúk, stb.) a valóságnak megfelelően kell leírni, mert ha szükségét látjuk, mi meg fogjuk azokat változtatni. A legjobb pályázatot és esetleg az utána következőket is közölni fogjuk.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyenleitől fogadunk el. Határidő: április 15. A legjobb pályázatot díszes kivitelű asztali órával, a következő tíz pályázót pedig vitéz Rózsás József ny. századosnak, a Ludovika Akadémia tanárának „Magyarosan — katonásan” című könyvével jutalmazzuk. Az eredményt a május 1-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 5. számunkban közzétett „Ki mit követett el?” pályázatunk megfejtése a következő:

1. A Bartos Gáspárné és Kiss Marci között folytatott szerelmi viszony nem büntetendő cselekmény. Házasságtörést (Btk. 246. §.) csak akkor képezne, ha miatta a házastársak között a válás jogerős bírói ítélettel kimondott volna s ha a sértett férj a bűnvádi eljárás megindítását kívánta volna.

2. Abban az időben, midőn Bartosné szeretőjének, Kiss Marcinak férje tudta nélkül több ízben pénzt, a magtárból pedig gabonát adott, férjével, Bartos Gáspárral házassági kötelékben állott. Házassági kötelékben álló házastársak oly tárgyakra nézve, amelyek közös szerzeménynek tekinthetők, egymás sérelmére lopást vagy sikkasztást nem követhetnek el, következésképpen a Bartosné cselekménye sem képez büntetendő cselekményt és

3. Kiss Marci sem büntethető, hogy az asszonytól a pénzt és gabonát elfogadta.

4. Bartos Gáspár neje bántalmazásával az 1914. évi XL. t.-c. 2. §-ába ütköző és a 4. §. 2. bekezdése szerint minősülő becsületsértés vétségét követte el, emiatt azonban nem büntethető, mert a becsületsértés eme vétsége magánindítványi jellegű (6. §.), a sértett pedig csak 4 hó elteltével tett feljelentést.

5. Kiss Marci azért büntethető, hogy botjával a nejét bántalmazó Bartos Gáspár kariára ütött s neki 15 napon túl gyógyuló sérülést okozott, a Btk. 301. §-ába ütköző súlyos testi sértés

vétségét követte el. Hogy a Bartosné érdekében jogos védelemmel élt-e vagy sem, azt, mint beszámítást kizáró okot csak a bíróság hivatott elbírálni, a nyomozást és a feljelentést e körülmény nem befolyásolja.

6. Bartos Gáspárné azért, hogy férje gyógyszerébe sósavat kevert, a Btk. 278. §-ába ütköző gyilkosság büntetettének kísérletét követte el. A sósav akkor sem alkalmatlan eszköz a gyilkosság elkövetésére, ha azt a sértett — mint a feladatban — szürös szagáról könnyen felismerte, mert alkalmatlan eszköznek csak azt lehet tekinteni, amivel semmi körülmények között és senkin nem lehet gyilkosságot elkövetni. A jelen esetben legfeljebb csak célszerűtlen eszközzel lehet szó, amely azonban a büntetőjogi felelősséget nem befolyásolja.

7. Kiss Marci bojtárnak az a cselekménye, hogy a csendőrök puskáit ellopta és a kutba dobta, az 1914. évi XL. t.-c. 2. §. 2. bekezdésében ütköző hatóság elleni erőszak vétségét képezi, mert a puskák elvételével (vagyis a puskákra alkalmazott erőszakkal) a járőrt hivatásának jogszerű gyakorlásában akadályozta. Nem változtat a minősítésen, hogy a puskák helyét az őrsrel közölte, mert ezt csak a befejezett cselekmény után tette. (A cselekmény lopásnak a tettes szándéka és a bekövetkezett eredmény folytán nem minősíthető.)

A pályázatunkra beérkezett 63 pályamunka. A legjobb megfejtést Benedek Lajos faddi őrsbeli tiszthelyettes küldte be s így övé az összecsekukható tárcaébresztőóra.

Helyes megfejtést küldtek még be a következők: Bárdos Mihály t. (Újkigyő), Bagócsi Árpád őrm. (Bodajk), Gévai János t. (Bodajk), Balogh János I. t. (Toponár), Csörgő József őrm. (Beremend), Nagy István IV. cs. (Kapuvár), Boldizsár Mihály prb. cs. (Nagykanizsa), Puja András prb. cs. (Nagykanizsa), Kozlovári Gyula th. (Szombathely), Tóth Lajos II. t. (Nyíregyháza), Mészáros István th. (Kapuvár), Orosz József t. (Szalánta), Ökrös Vince őrm. (Gyula), Nemes Bálint őrm. (Szolnok), Rasulnits István prb. cs. (Nagykanizsa), Kiss András prb. cs. (Nagykanizsa), Apostol Lajos őrm. (Sárospatak), Nagy Sándor VII. t. (Eszterháza), Futó István th. (Mátyásföld), Császár Antal t. (Veszprém), Varga Balázs őrm. (Pécel), Tamás János prb. cs. (Nagykanizsa), Erdélyi Bálint őrm. (Moson), Dömötör őrm. (Nádasdladány), Tözsér András cs. (Diósjenő), Gombos Sándor őrm. (Diósjenő), Csordás József őrm. (Rátót), Deák Kálmán őrm. (Veszprém), Enyedi András cs. (Fajs), Füleki József alhy. (Toponár), Kovács Mihály II. cs. (Kistélek), Koller Dezső th. (Budapest), Gál Ferenc I. t. (Felsőlentiván).

Az ébresztőórát Benedek Lajos tiszthelyettes (Fadd) címére elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

Négy évlizede vásárolnak
legjobb megelégedésre kiváló
hangszereket
REMÉNYI MIHÁLY

Öfensége dr. József Ferenc kir. herceg és a m. kir. Zeneművészeti Főiskola zártkörűenél.
Budapest, VI., Király-utca 58-60. sz. Kérven árjegyzőket!

Ne fizessen lakbért!

Családi otthon. saját házat építhet kamatmentes kölcsön-
net. Kisebbségi tőkével rövidesen saját házában lakhat.
Betizedett tőke garancia. Díjtalan felvilágosítással szolgál.

„SAJÁT OTTHON” Építő Takarékszövetkezet, Budapest, VI., V. mos. császár-út 45

BÜTOR

tartós, modern kivitelben, kényelmes részlet-
fizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.

Ma este egy jó lábfürdő
Szent Rókus lábsóval:

A fájdalmak megszűnnek, fagyások,
bűtykök elmúlnak. Alhat egy helyben,
vagy járhatja órákig, a legcsekélyebb
fáradtságérzet nélkül. A láb újja-szü-
letik és jóleső módon felidül.

Ha írógépet vásárol, javíttat, vagy
cserél, keressen fel bennünket!

REMINGTON

Írógép Részvénytársaság, Budapest,
VI. kerület, Andrássy-út 12. szám.